

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

65 metai
2022 m. vasario 4 d.

Turinys

I Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės

REZOLIUCIJOS

Regionų komitetas

Mišrus posėdis per *Interactio* – RK 146-oji plenarinė sesija, 2021 10 12–2021 10 14

2022/C 61/01	Europos regionų komiteto rezoliucija dėl 2021 m. ES metinio regionų ir vietos barometro	1
2022/C 61/02	Europos regionų komiteto rezoliucija dėl COP 26 ir pasaulinių bei vietos aljansų klimato politikos veiksmams įgyvendinti	5

NUOMONĖS

Regionų komitetas

Mišrus posėdis per *Interactio* – RK 146-oji plenarinė sesija, 2021 10 12–2021 10 14

2022/C 61/03	Europos regionų komiteto nuomonė „ES vaiko teisių strategija ir Europos vaiko garantijų sistema“	9
2022/C 61/04	Europos regionų komiteto nuomonė „Veiksmingas vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas rengiant 2021–2027 m. partnerystės susitarimus ir veiksmų programas“	15
2022/C 61/05	Europos regionų komiteto nuomonė „ES kovos su terorizmu darbotvarkė: numatyti, užkirsti kelią, apsaugoti, reaguoti“	21
2022/C 61/06	Europos regionų komiteto nuomonė „Pramonės ir rankų darbo produktų geografinių nuorodų apsauga Europos Sąjungoje“	26
2022/C 61/07	Europos regionų komiteto nuomonė „Naujoji vartotojų darbotvarkė. Siekiant tvaraus atsigavimo didinamas vartotojų atsparumas“	30

III Parengiamieji aktai

Regionų komitetas

Mišrus posėdis per *Interactio* – RK 146-oji plenarinė sesija, 2021 10 12–2021 10 14

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

MIŠRUS POSĖDIS PER INTERACTIO – RK 146-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2021 10 12–2021 10 14

Europos regionų komiteto rezoliucija dėl 2021 m. ES metinio regionų ir vietos barometro

(2022/C 61/01)

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS,

- atsižvelgdamas į savo ataskaitą „2021 m. metinis regionų ir vietos barometras“, parengtą laikantis įtraukaus, faktais ir įrodymais grindžiamo požiūrio ir dalyvaujant daugeliui partnerių ir institucijų;
 - kadangi ataskaitos tikslas – apžvelgti Sąjungos padėtį iš vietos ir regionų perspektyvos ir Europos, nacionalinio, regioninio ir vietos lygmens politikos formuotojams pateikti įrodymų ir pagrindinių rekomendacijų dėl aktualiausių ateinančių metų uždavinių;
 - kadangi vietos ir regionų valdžios institucijos buvo pirmosiose gretose kovojant su pandemija, taip pat įgyvendinant priemones įmonėms ir gyventojams remti ir rengiantis laipsniškam ir tvariam atsigavimui;
 - kadangi 2020 m. barometro ataskaita parodė, kad įvairiapusis COVID-19 krizės poveikis buvo ir vis dar yra labai asimetriškas ir turi stiprų teritorinį aspektą, be to, akivaizdu, kad reikia labiau diferencijuoto suvokimo, kokį poveikį pandemija daro vietos ir regionų vystymuisi,
1. pabrėžia, kad COVID-19 pandemija ir įvairios jos pasekmės yra rimtas mūsų demokratijos veikimo ir visuomenės, visų pirma sveikatos priežiūros sistemų, atsparumo išbandymas, dėl kurio kai kurios pastarųjų pasiekė savo galimybių ribas; atkreipia dėmesį į tai, kad poveikis Sąjungoje yra nevienodas: pasienio regionai ir miesto vietovės tapo labiau pažeidžiami, o kaimo regionuose, kurių galimybės naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis apskritai yra mažesnės, padėtis palyginti geresnė; ragina planuoti politiką ir investuoti strategiškiau, kad Europos sveikatos sąjunga taptų tikrove, ir primygtinai tvirtina, kad regioninės sveikatos sistemos yra kertinis ES atsparumo akmuo ir turi tapti būsimos parengties ir atsako veiksmų sveikatos srityje struktūros dalimi; primygtinai ragina – be kita ko, atsižvelgdamas į Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliose situacijose priemonę, kurią Europos Komisija ketina pateikti 2022 m. pradžioje – visose krizinėse situacijose, turinčiose poveikio pasienio regionams, atsižvelgti į pasekmes Europos darbo rinkai ir ieškoti ilgalaikių specialių priemonių visiems pasienio darbuotojams, siekiant išvengti nepagrįstų apsaugos spragų;
 2. pabrėžia, kad pandemija taip pat išbandė mūsų ekonomikos atsparumą. 2020 m. užfiksuotas 6 % ES BVP sumažėjimas slepia didelius regioninius skirtumus, kuriuos galima paaiškinti ne tik skirtingu apribojimų dėl pandemijos poveikiu regionams, bet ir pastarųjų struktūriniais ypatumais, pavyzdžiui, rizikos sektoriuose dirbančių asmenų dalimi, išsilavinimo lygiu, labai mažų įmonių dalimi arba valdymo kokybe. Kad miestai ir regionai galėtų kuo geriau pasinaudoti priemone „Next Generation ES“ ir sutelkti dėmesį į ilgalaikes investicijas, kurios pagerins šiuos struktūrinius ypatumus, gaivinimo priemonių įgyvendinimo laikotarpis turėtų būti pratęstas iki 2024 m.; didesnę trumpalaikių ekonomikos gaivinimo priemonių bendro finansavimo dalį reikėtų pratęsti dar vieneriems metams ir užtikrinti įvairių finansavimo programų ir reguliavimo priemonių nuoseklumą;

3. pabrėžia, kad mažėjančios pajamos ir didėjančios išlaidos („žirklių efektas“) daro precedento neturintį spaudimą vietos ir regionų valdžios institucijų biudžetams. Apskaičiuota, kad 2020 m. šis atotrūkis, apimant visas ES vietos ir regionų valdžios institucijas, gali sudaryti maždaug 180 mlrd. EUR. „Žirklių efektas“ susijęs su 124 mlrd. EUR didesnėmis išlaidomis priemonėms visuomenės sveikatai, paramai verslui ir kt. ir 55 mlrd. EUR mažesnėmis pajamomis dėl sumažėjusios veiklos (taigi ir mažesnių pajamų iš mokesčių ir rinkliavų). Didelė nacionalinių Vyriausybių ir ES parama vietos ir regionų valdžios institucijų biudžetams sušvelnino šį labai nevienodą poveikį valstybėse narėse, bet vietos ir regionų valdžios institucijoms paramos reikės ir 2021 m., ir vėliau. Taip pat buvo padarytas poveikis biudžeto stabilumui ir apskritai fiskalinei autonomijai, o tai gali turėti įtakos veiksmingam viešųjų paslaugų teikimui. Persvarstant Europos ekonomikos valdymo sistemą, pagal kurią šiuo metu nepakankamai atsižvelgiama į einamųjų išlaidų ir ilgalaikių ir (arba) tvarių investicijų išlaidų skirtumą, reikia geriau atsižvelgti į vietos ir regionų valdžios institucijų poreikius. Visų pirma reikia nustatyti tvarių viešųjų investicijų subalansuoto biudžeto taisyklę ir į Stabilumo ir augimo pakto deficito skaičiavimus neįtraukti grynųjų viešųjų investicijų;
4. dar kartą patvirtina, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi dalyvauti vertinant ir įgyvendinant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę (EGADP) ir ypač jos pagrindines operatyvines priemones – nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus (NEGADP). Kaip buvo baiminamasi rengiant pirmąjį barometrą, šis dalyvavimas pasirodė esąs ribotas: labai nedaug valstybių narių išsamiai aprašė savo vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą konsultacijų procese arba sistemingai apibūdino vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį kiekvienoje politikos srityje. Šis nepakankamas dalyvavimas kelia susirūpinimą, nes vietos ir regionų valdžios institucijos yra pagrindinės viešųjų investicijų varomosios jėgos ir, atsižvelgiant į kompetencijų paskirstymą, vietos ir regionų valdžios institucijoms yra nepaprastai svarbūs patys EGADP tikslai; mano, kad tai, kaip buvo rengiami nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai ir kaip į jų rengimą buvo įtrauktos vietos ir regionų valdžios institucijos, neskatina prisiimti atsakomybės už ekonomikos gaivinimo planus. Į daugelį konkrečių šalims skirtų rekomendacijų nebuvo atsižvelgta dėl nepakankamos vietos ir regionų valdžios institucijų atsakomybės ir dalyvavimo Europos semestre;
5. pabrėžia, kad NEGADP taip pat yra labai svarbi galimybė skatinti žaliąją ekonomikos atsigavimą. Daugiau kaip pusė pagrindinių žaliojo kurso klausimų yra visapusiškai įtraukti į NEGADP, analizuotus neseniai atliktame RK tyrime, o pereinant prie žaliosios ekonomikos vidutiniškai panaudojama 41 % NEGADP biudžeto. Kadangi 75 % ES piliečių gyvena miesto vietovėse (kuriose išmetama daugiausia šiltnamio efektą sukeliančių dujų) ir sparčiai daugėja vietos ir regionų valdžios institucijų, išsipareigojančių imtis veiksmų, šios institucijos yra kovos su klimato kaita priešakyje. Todėl vietos ir regionų valdžios institucijos turi būti visateisės partnerės rengiant ir įgyvendinant žaliojo kurso iniciatyvas, visų pirma tokiose politikos srityse kaip pastatų renovacija, tvarus judumas ar miestų žalinimas. Jos taip pat turi ypač geras galimybes užtikrinti, kad ekonomikos gaivinimo fondų lėšos bus nuosekliai naudojamos kartu su ESI fondų (įskaitant Sanglaudos fondą ir ERPF) lėšomis;
6. pabrėžia, kad klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas prie jos, taip pat aplinkos išsaugojimas ir atkūrimas yra svarbiausi veiksniai kuriant atsparesnę ir tvaresnę visuomenę ir ekonomiką, nes COVID-19 pandemijos poveikis, klimato kaitos poveikis ir aplinkos būklės blogėjimas labai skiriasi priklausomai nuo Europos regionų geografinių, ekonominių ir socialinių ypatumų; pakartoja, kad imantis veiksmingų klimato ir aplinkos politikos veiksmų reikia visapusiškai taikyti daugiapakopį valdymą, ir ragina Komisiją ir valstybes nares į Europos žaliojo kurso politiką visapusiškai įtraukti subnacionalinį lygmenį; pabrėžia, kad klimato kaita ir biologinė įvairovė yra pasaulinės problemos ir kad 2021 m. yra itin svarbus laikotarpis siekiant pažangos įgyvendinant pasauliniu mastu suderintus klimato srities veiksmus, oficialiai pripažįstant vietos ir regionų valdžios institucijų indėlį ir pagrindinį dėmesį skiriant UNFCCC COP 26 ir JT BĮK COP 15. RK išnagrinės galimybę bendradarbiauti su partneriais, pavyzdžiui, Europos Komisija, Jungtinių Tautų Nelaimių rizikos mažinimo biuru (UNDRR) ir Jungtiniu tyrimų centru, kad būtų sukurta „regioninė atsparumo platforma“. Platformos tikslas būtų padėti vietos ir regionų valdžios institucijoms didinti jų atsparumą būsimoms krizėms tokiose srityse kaip gaivalinės nelaimės, klimato kaita ir sveikata, renkant duomenis ir geriausias patirties pavyzdžius;
7. apgailestauja, kad 2020 m. nedarbo lygis daugumoje ES NUTS 2 lygio regionų padidėjo ir kad šis nedarbo didėjimas, prasidėjęs po kelerius metus gerėjusios padėties, ypač paveikė jaunimą. Siekiant užtikrinti, kad dėl naujos kasdienybės darbo, gyvenimo ir keliavimo ES požiūriu niekas neliktų nuošalyje, reikia rimtai diskutuoti apie ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ir apie sanglaudą kaip bendrą ES vertybę. Porte vykęs socialinių reikalų aukščiausio lygio susitikimas ir vėlesnis Porto socialinių išsipareigojimų dokumentas turi būti pagrindas tolesniam ES socialinio aspekto stiprinimui ir visomis išgalėmis reikia stengtis siekti 2030 m. tikslų. Reikėtų parengti konkrečias priemones pažeidžiamoms gyventojų grupėms. Pavyzdžiui, visi jaunuoliai turėtų turėti galimybę dalyvauti programoje „Erasmus+“, o kiekvienas jaunas europietis turėtų turėti visose valstybėse narėse pripažįstamą „būtinųjų kvalifikacijų ir įgūdžių garantiją“;

8. atkreipia dėmesį į šios naujos kasdienybės privalumus, nes pandemija taip pat paspartino perėjimą prie skaitmeninių technologijų. Tačiau daugelyje ES valstybių narių esama didelės skaitmeninės miesto ir kaimo atskirties infrastruktūros, interneto naudojimo ir naudojimosi e. valdžios paslaugomis požiūriu, taip pat didelės technologijų pramonės koncentracijos konkrečiuose ES regionuose. Norint užtikrinti tvarų ekonomikos atsigavimą, šią skaitmeninę atskirtį būtina panaikinti taikant visapusiškas strategijas ir įtraukiant visus valdymo lygmenis. Pandemija parodė skaitmeninio junglumo vertę ir skaitmeninės sanglaudos, t. y. koncepcijos, kuri turėtų būti lygiavertė ekonominei, socialinei ir teritorinei sanglaudai, poreikį. Šiuo požiūriu labai svarbu vietos ir regionų lygmeniu sukurti patikimą ir išsamų duomenų rinkinį, kad 2030 m. skaitmeninės politikos kelrodžio tikslai būtų perkelti į subnacionalinį lygmenį, atspindint vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį vykstant skaitmeninei pertvarkai. Šie privalomi skaitmeniniai tikslai turėtų atsispindėti Europos Komisijos įgyvendinimo ataskaitoje dėl ilgalaikės kaimo vietovių vizijos;
9. pasisako už vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmens stiprinimą pabėgėlių ir migracijos integracijos srityse. Atsižvelgiant į būtinybę pasaulines migracijos ir integracijos problemas spręsti vietos lygmeniu, daugelis vietos ir regionų valdžios institucijų atlieka aktyvų vaidmenį priimant ir integruojant pabėgėlius ir migrantus, suteikdamos gyvybiškai svarbią miestų infrastruktūrą ir jų poreikiams tenkinti būtinas paslaugas, kaip antai įperkamas ir socialinis būstas, kokybiškas švietimas ir sveikatos priežiūros paslaugos. Todėl migrantų priėmimo ir integracijos politika turi būti rengiama pagal principą „iš apačios į viršų“, konsultuojantis su vietos ir regionų valdžios institucijomis, siekiant užtikrinti, kad ši politika nebūtų nutolusi nuo realaus gyvenimo problemų. Be to, turi būti sudarytos palankesnės sąlygos vietos ir regionų valdžios institucijoms gauti paramą, o savivaldybės, kurios dalyvauja ES perkėlimo programoje ir (arba) kuria savo integracijos projektus, turėtų gauti tiesioginį finansavimą;
10. susirūpinęs pažymi, kad Jungtinės Karalystės (JK) ir ES santykiai pagal Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimą (PBS) teritoriniu požiūriu yra paviršutiniški; yra pasirengęs prisidėti prie konstruktyvios teritorinio bendradarbiavimo su JK vietos ir regionų valdžios institucijomis darbotvarkės, grindžiamos naujomis galimybėmis, priklausančiomis ne tik nuo PBS institucinės struktūros. Šiuo tikslu būtų galima imtis kelių konkrečių iniciatyvų, pavyzdžiui, iš dalies pakeisti Reglamentą dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo grupių (ETBG), kad būtų lengviau su JK steigti ETBG arba teikti konkrečią paramą viešųjų institucijų administraciniais gebėjimams dalyvauti bendradarbiavimo projektuose su JK partneriais. Vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo įgyvendinant prisitaikymo prie „Brexit’o“ rezervą stebėseną taip pat bus labai svarbi siekiant patikrinti, ar JK išstojimo iš ES teritorinis poveikis yra ištaisomas;
11. pabrėžia, kad pagal pirmą kartą RK vardu atliktą apklausą, paskelbtą tarp daugiau kaip milijono subnacionaliniu lygmeniu išrinktų politikų, beveik du trečdaliai (64 %) vietos politikų mano, kad regionai, miestai ir kaimai daro nepakankamą įtaką ES politikos formavimui. Todėl Europa po COVID-19 krizės gali tapti atsparesnė demokratijos požiūriu, o taip pat ir aplinkosaugos požiūriu, oficialiai pripažinus aktyvų subsidiarumą ir jį taikant, siekiant užtikrinti, kad veiksmų būtų imamasi tokiu lygmeniu, kuriuo piliečiams bus sukurta kuo didesnė pridėtinė vertė, ir kad būtų vykdomi koordinuoti ir veiksmingi sprendimų priėmimo procesai;
12. pabrėžia, kad Konferencija dėl Europos ateities yra galimybė, kuria reikėtų pasinaudoti Europos demokratijos namams kurti. Miestai ir regionai, kaip pagrindiniai veikėjai įgyvendinant ir plėtojant dalyvaujamosios ir patiriamosios demokratijos praktiką, siekiant papildyti ir stiprinti atstovaujамąją demokratiją, yra labai svarbūs didinant visuomenės pasitikėjimą demokratiniu sprendimų priėmimu; todėl ragina ES institucijas pasinaudoti Konferencija kaip galimybe išbandyti novatoriškas priemones (pvz., interaktyvią daugiakalbę skaitmeninę platformą ir piliečių forumus), kurios galėtų tapti nuolatiniais ES sprendimų priėmimo procesų bruožais, ir daugiau sužinoti apie vietos ir regionų valdžios institucijų poreikius, kartu apsvarstyti būtinybę keisti Sutartis;
13. pabrėžia, kad regionų vystymasis labai priklauso nuo jų fizinio junglumo kokybės; atsižvelgdamas į tai, atkreipia dėmesį į būtinybę skatinti geležinkelį kaip pagrindinį elementą sprendžiant atokių ir mažiau išsivysčiusių regionų viešojo transporto atskirties klausimą; pabrėžia, kad reikia labiau integruoti aplinką tausojančias, novatoriškas ir saugias transporto rūšis; pripažįsta, kad regioniniams oro uostams tenka svarbus vaidmuo retai apgyvendintuose, periferiniuose ar mažiau išsivysčiusiuose regionuose užtikrinant ES teritorinę sanglaudą; pabrėžia, kad, atsižvelgiant į pasaulinius iššūkius, kuriuos galima išspręsti tik bendradarbiaujant, ES regionai ir miestai tuo pačiu metu turi sutelkti dėmesį tiek į ES vidaus, tiek ir išorės klausimus;
14. mano, kad milijonas regionų ir vietos lygmeniu išrinktų ES politikų turi didelį potencialą prisidėti kuriant Europos demokratijos namus ir atkreipia dėmesį į tai, kad iš naujausios apklausos matyti, jog didžioji dauguma šių politikų teigia, kad aktyvesnis jų dalyvavimas Europos Sąjungoje užtikrins geresnį demokratijos veikimą;

15. paveda Pirmininkui perduoti 2021 m. metinį regionų ir vietos barometrą ir šią rezoliuciją Europos Parlamento, Europos Komisijos ir Europos Vadovų Tarybos pirmininkams bei 27 ES valstybių narių valstybių vadovams ir ragina Europos regionų ir vietos išrinktus politikus platinti ataskaitą piliečiams ir vietos žiniasklaidai.

Bruselis, 2021 m. spalio 13 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Apostolos TZITZIKOSTAS

Europos regionų komiteto rezoliucija dėl COP 26 ir pasaulinių bei vietos aljansų klimato politikos veiksmams įgyvendinti

(2022/C 61/02)

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS (RK)

1. yra nepaprastai susirūpinęs dėl naujausioje Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos ataskaitoje „Klimato kaita 2021 m. Pagrindimas fizikos argumentais“⁽¹⁾ pateiktų išvadų, kurios patvirtina, jog labai svarbu kuo skubiau parengti veiksmingas ir visapusiškas strategijas, kad būtų įgyvendinti Paryžiaus susitarimo tikslai sumažinti visuotinį atšilimą gerokai mažiau 2 laipsnių, o pageidautina iki 1,5 laipsnio Celsijaus, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiais, kovoti su klimato kaita, švelninti besikeičiantį klimatą ir prie jo prisitaikyti;
2. pabrėžia faktą, kad vietos ir regionų valdžios institucijos įgyvendina 70 proc. klimato kaitos švelninimo priemonių, 90 proc. prisitaikymo prie klimato kaitos politikos priemonių ir 65 proc. darnaus vystymosi tikslų (DVT), yra atsakingos už trečdalį viešųjų išlaidų ir du trečdalius viešųjų investicijų ES. Tokiu būdu joms pirmosioms tenka reaguoti į klimato kaitos poveikį vietos ir regionų lygmeniu ir stiprinti savo teritorijų atsparumą klimato kaitos iššūkiams;
3. primena, kad Paryžiaus susitarime pripažįstamas svarbus daugiapakopiam valdymui klimato politikoje tenkantis vaidmuo ir būtinybė įtraukti regionus, miestus ir nevalstybinio lygmens subjektus; primygtinai ragina šį principą įgyvendinti visais valdymo lygmenimis, kad būtų galima plėtoti sinergiją ir užpildyti esamas nacionalinės, regionų ir vietos klimato kaitos politikos spragas; pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijų balsas tarptautinėse derybose ir iniciatyvose dėl klimato kaitos skamba vis garsiau ir teigiamai vertina esamas vietos ir regionų valdžios institucijų tinklų iniciatyvas bei jų indėlį į UNFCCC Nevalstybinių subjektų veiksmų klimato kaitos srityje platformą (NAZCA); pabrėžia, kad vietos valdžios institucijoms ir savivaldybėms tenka nepaprastai svarbus vaidmuo sutelkiant šiuos balsus pasauliniu lygmeniu ir nuolat stiprinant pasaulinį subnacionalinių valdžios institucijų, norinčių kovoti su klimato kaita, tinklą;
4. mano, kad politiškai svarbių, demokratiškai išrinktų nevalstybinių subjektų, pavyzdžiui, vietos ir regionų valdžios institucijų, arčiausiai piliečių esančių administracijų, padėties stiprinimas pasaulinėje klimato valdymo sistemoje yra labai svarbi sąlyga norint pasiekti pasaulinius klimato tikslus, todėl ypač svarbu, kad UNFCCC reguliavimo sistemoje būtų numatyta ši pagal principą „iš apačios į viršų“ veikianti valdymo forma, oficialiai pripažįstant jos vaidmenį sprendimų priėmimo procese;
5. pabrėžia svarbų RK, institucijų lygmeniu atstovaujančio daugiau kaip milijonui vietos ir regionų vadovų, ir kaip tinklų tinklo vaidmenį; mano, kad ši išskirtinė pozicija turėtų būti panaudota taip, kad RK galėtų sustiprinti savo vaidmenį pasauliniame klimato valdyme; todėl ragina UNFCCC su Europos regionų komitetu, kaip Europos miestams ir regionams atstovaujančia institucija, sudaryti susitarimo memorandumą, ypatingą dėmesį skiriant klimato kaitos švelninimui ir prisitaikymui prie jos tuose sektoriuose, kuriuose jau aktyviai dalyvauja vietos ir regionų valdžios institucijos, pavyzdžiui, energijos pasiūlos ir paklausos, judumo ir transporto, žemės ūkio, atliekų tvarkymo, miesto planavimo ir pastatų bei potvynių valdymo sektoriuose;
6. pabrėžia, kad regionų ir miestų vykdoma veikla ir įsipareigojimai turėtų atlikti didelį vaidmenį rengiantis Glazge vyksiančiai UNFCCC COP 26 ir oficialiai apie ją informuojant; todėl ragina UNFCCC bendradarbiauti su RK ir kitomis atitinkamomis vietos valdžios institucijomis ir savivaldybėmis partnerėmis siekiant oficialiai pripažinti subnacionalinių valdžios institucijų indėlį (t. y. regionų ir vietos lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus) siekiant oficialiai pripažinti, stebėti ir skatinti mažinti viso pasaulio miestų, vietos valdžios institucijų ir regionų išmetamą anglies dioksido kiekį – šiuo atveju būtų galima remtis Edinburgo deklaracijos dėl biologinės įvairovės pavyzdžiu;
7. ragina COP 26 pirmininkausiančią Jungtinę Karalystę užtikrinti, kad planuojamos COVID-19 sanitarinės priemonės leistų nevalstybinio lygmens subjektams aktyviai dalyvauti COP 26 darbe Glazge; tokiomis aplinkybėmis ragina Europos Komisiją užtikrinti pakankamą RK delegacijos, kaip ES delegacijos COP 26 narės, dalyvavimą ir įtraukimą; atnaujina savo įsipareigojimą bendradarbiauti su EP delegacija;

⁽¹⁾ Visą ataskaitą rasite https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/downloads/report/IPCC_AR6_WGI_Full_Report.pdf.

8. pabrėžia, kad Europos žaliojo kurso užmojis pasiekti, kad iki 2050 m. Europa taptų pirmuoju neutralaus poveikio klimatui žemynu, ES viduje įgyvendinamas integruojant tvarumo kriterijus į visas ES politikos sritis, kartu nustatant pažangos spartą pasauliniu lygmeniu; pabrėžia, kad Europos žaliasis kursas ir Vietos ir regionų žaliasis kursas turėtų tapti iniciatyvomis, kurios būtinos Paryžiaus susitarimo tikslams pasiekti, visiškai įgyvendinti JT Darbotvarkę iki 2030 m. ir DVT, taip pat ES svariai prisidėti prie Pasaulinės biologinės įvairovės strategijos po 2020 m., dėl kurios sprendimas bus priimtas JT BJK COP 15 ^(?). Siekiant neutralizuoti poveikį klimatui kartu reikėtų užtikrinti, kad Europos žaliasis kursas būtų ekonomiškai perspektyvus ir nesukurtų vartotojams ir įmonėms pernelyg didelės naštos ir sąnaudų;

9. tvirtai tiki, kad UNFCCC COP 26 yra galimybė pažvelgti toliau ir padėti pagrindus plataus užmojo pasaulinei darbotvarkai iki 2050 m., papildant DVT strategiją Paryžiaus susitarimu. Kadangi Europos žaliasis kursas jau apima sisteminius ryšius su daugeliu aktualių politikos sričių, tinkamai įgyvendintas jis galėtų įkvėpti ir motyvuoti priimti pasaulinį žaliąjį kursą;

10. ragina UNFCCC šalis į pasaulinės pažangos vertinimo taisykles įtraukti įpareigojimą šalims konsultuotis su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir jas įtraukti į taisyklių rengimo etapą; konkrečiai ragina šalis prieš COP susitikimus surengiant struktūruotą nacionalinį dialogą subnacionalinį lygmenį įtraukti į savo nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų peržiūrą;

11. pabrėžia, kaip svarbu ES vadovauti pasaulinėms deryboms, turint savo plataus užmojo ir įtraukią klimato politiką, todėl pripažįsta, kad Europos klimato teisės aktas yra neiginčijamas ženklas ir įsipareigojimas, kuriuo Europos Sąjunga atsiduria klimato politikos veiksmų priešakyje; šiuo požiūriu taip pat primygtinai ragina siekti, kad užmojai klimato srityje dar labiau neatstumtų piliečių skaudžiai paliesdami jų namų ūkių biudžetą – daugelis jų jau ir taip nukentėjo nuo COVID pandemijos. Šąskaita už plataus užmojo politikos priemones neturėtų atitekti piliečiams ir mažoms įmonėms;

12. šiuo požiūriu pabrėžia, kad daugelis Europos regionų paskelbė kritinę klimato padėtį anksčiau, nei tai padarė Europos Parlamentas, ir jau priėmė savo pačių plataus užmojo klimato teisės aktus; todėl mano, kad į jų kompetencija turėtų būti labiau atsižvelgiama pasaulinėje klimato diplomatijoje;

13. ragina greičiau pritaikyti ir įgyvendinti planuojamas „Prisitaikymo prie klimato kaitos“ ir „Neutralaus poveikio klimatui miestų“ ES misijas, įskaitant misijas dėl dirvožemio būklės, sveikatos, vandenynų, kai tik jos yra patvirtinamos; ragina vietos ir regionų valdžios institucijas parengti savo pačių prisitaikymo ir prie klimato kaitos ir jos sušvelninimo strategijas, siekiant padidinti vietos bendruomenių ir gamtos buveinių apsaugą ir atsparumą ^(?);

14. nors visapusiškai remia ES klimato programos užmojus, ragina imtis konkrečių veiksmų šiems tikslams sustiprinti, užtikrinant, kad nė vienas regionas ar pilietis nebūtų paliktas nuošalyje. Ypatinę dėmesį ir didesnę tikslinę paramą reikia skirti anglių pramonės regionams, daug anglies dioksido išmetantiems regionams, mažiau išsivysčiusiems regionams ir saloms;

15. palankiai vertina prasidėjusią Konferenciją dėl Europos ateities ir ragina siekti, kad Europos žaliasis kursas būtų viena pagrindinių temų, nes klimato kaita, teisinga pertvarka ir darnus vystymasis daro tiesioginį poveikį ekonomikai, visuomenės sveikatai ir ES piliečių gerovei; mano, kad šiomis aplinkybėmis svarbų vaidmenį gali atlikti Europos klimato paktas, kuris galėtų tapti geriausios praktikos pavyzdžiu, kuriuo būtų sekama visame pasaulyje;

16. yra pasiruošęs kartu su Europos Komisija, Europos Parlamentu ir kitomis atitinkamomis organizacijomis rengti piliečių dialogus ir organizuoti teminę vietos klimato politikos veiksmų dieną, kurios metu būtų pristatyta Europos žaliojo kurso pridėtinė vertė, taip pat demonstruojamos įvairios vietos iniciatyvos; pakartoja savo raginimą RK nariams rodyti pavyzdį ir propaguoti vietos ir regionines šalių COP;

17. ragina visas UNFCCC šalis, bendradarbiaujant su subnacionalinėmis vyriausybėmis ir nevalstybiniais subjektais, konstruktyviai prisidėti prie pasirengimo COP 26 proceso, be kita ko, skatinant vietos konsultacinius organus, piliečių konventus, vietos ir regionines šalių COP, taip pat pusiau oficialias institucijas, pavyzdžiui, vietos ir regionines jaunimo tarybas ir parlamentus;

^(?) Biologinės įvairovės konvencijos šalių konferencijos 15-asis susitikimas.

^(?) COR-2021-01903, RK nuomonė *Klimato kaitai atsparios Europos kūrimas. Naujoji ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija*.

18. pabrėžia, kokie svarbūs yra moksliniai tyrimai ir duomenų rinkimas, susijęs su prognozuojamais klimato svyravimais įvairiuose regionuose, klimato modeliavimas ir klimato poveikio vertinimai siekiant kurti faktais pagrįstą klimato politiką, kuri taip pat atsižvelgia į technologinio neutralumo principą; mano, kad būtina stiprinti tarpregioninį bendradarbiavimą siekiant padėti pažeidžiamiausiems regionams ir piliečių grupėms ir juos apsaugoti;

19. remia vietos mokslinių platformų, skirtų klimato kaitai (jau veikiančių įvairiuose regionuose ir atliekančių vietos Tarpvyriausybines klimato kaitos komisijos vaidmenį), kūrimą ir jų integravimą į informacijos mainų tinklus, siekiant skatinti bendradarbiavimą su mokslininkais ir remti vietos lygmeniu išrinktų pareigūnų sprendimų priėmimą;

20. pabrėžia, kad nepaisant daugybės miestų ir regionų plataus užmojo veiksmų, daugelis jų vis dar nežino, koks yra jų dabartinis ir ankstesnis išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, nei nėra atlikę pažeidžiamumo klimato kaitos atžvilgiu analizės, todėl jiems sunku kiekybiškai įvertinti ir palyginti savo pastangas; ragina Europos Komisiją, visų pirma visapusiškai pasitelkiant vietos ir regionų energetikos agentūras, Jungtinių tyrimų centrą (JRC) ir Europos aplinkos agentūrą (EAA), derinant veiksmus su nacionalines ŠESD apskaitas rengiančiomis valstybių narių tarnybomis, remti vietos ir regionų valdžios institucijas joms atliekant savo išmetamųjų teršalų kiekio vertinimą ir teikiant ataskaitas, taip pat tiriant pagrindinius klimato kaitos padarinius savo teritorijoje ir rengiant klimato politikos veiksmų planus, sudarant vietos ir regionų lygmens susitarimus, pavyzdžiui, padedant joms prisijungti prie Merų pakto bei pripažinti jų pastangas skiriant Europos fondų finansavimą;

21. palankiai vertina UNFCCC darbą atsinaujinančiosios energijos diegimo srityje, nes tai būtina sėkmingos klimato apsaugos sąlyga; mano, kad plataus užmojo plėtros tikslai ir priemonės, taip pat didelio masto ir decentralizuotos infrastruktūros planavimas reikalingas norint artimiausioje ateityje plačiu mastu įdiegti atsinaujinančiąją energiją;

22. prašo Europos Komisiją bendradarbiauti su RK ieškant būdų, kaip regioniniai klimato politikos veiksmų planai galėtų būti naudojami kaip regionų ir vietos lygmeniu nustatyti įpareigojantys veiksmai, taip vietos lygmeniu prisidedant prie Paryžiaus klimato susitarimo, ir kaip būtų galima juos oficialiai pripažinti nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų sudedamąja dalimi, atidžiai stengiantis nevykdyti dvigubos apskaitos; iš pradžių regionų ir vietos lygmeniu nustatyti įpareigojantys veiksmai turėtų tapti neatsiejama nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų dalimi peržiūrint Energetikos sąjungos valdymo reglamentą;

23. tokiomis aplinkybėmis remia Pasaulinio merų pakto bendrą ataskaitų teikimo sistemą kaip žingsnį siekiant vietos ir regionų lygmens pastangų palyginamumo ir prašo Europos Komisijos tiek ES, tiek už jos ribų toliau remti ir plėsti tokias iniciatyvas kaip Merų paktas už klimatą ir energetiką;

24. mano, kad vietos klimato veiksmų įgyvendinimas turi būti papildytas ir praturtintas apskaitimu informacija, tarpusavio mokymusi ir atsižvelgimu į regionų įvairovę; vietos ir regionų subjektų tinklai ir aljansai yra nepaprastai svarbūs didinant žinias regionų, nacionaliniu ir pasauliniu lygmenimis;

25. toliau stiprins bendradarbiavimą su pasaulinėmis, Europos ir nacionalinėmis vietos ir regionų valdžios institucijų asociacijomis, regionų ir miestų suinteresuotųjų subjektų bendruomenėmis, nacionaliniais parlamentais ir kitais subjektais;

26. labai vertina tarpinstitucinį bendradarbiavimą ir didesnę sinergiją su savo partneriais, pavyzdžiui, su regioniniais parlamentais per Europos regioninių teisėkūros asamblėjų konferenciją (CALRE), su iniciatyvos RLEG, kurią pasiūlė grupė teisėkūros įgaliojimus turinčių regionų, atstovais, su „RegHub“ tinklu ir Sanglaudos aljanso tinklu, RK Europos žaliojo kurso kampanija, jaunaisiais išrinktais politikais pagal specialią Komiteto programą, regionų ir vietos politikais, atsakingais už „Europe Direct“ centrus, ir su bandomojo projekto „Europos kūrimas su vietos subjektais“ (BELE) partneriais;

27. pabrėžia finansų vaidmenį įgyvendinant klimato ir prisitaikymo prie klimato kaitos tikslus ir būtinybę vietos valdžios institucijomis užmegzti partnerystės ryšius su privačiu sektoriumi ir finansų institucijomis, kad būtų galima išlaisvinti tvarias investicijas, atitinkančias nulinio išmetamųjų teršalų kiekio, nulinės taršos, minimalių atliekų ir prisitaikymo prie klimato kaitos tikslus; pakartoja savo raginimą suteikti vietos ir regionų valdžios institucijoms tiesioginę prieigą prie ES fondų žaliojo kurso projektams finansuoti ir ir siūlo Europos Komisijai sukurti specialią klimato srities inovacijų programą, skirtą vietos valdžios institucijoms;

28. mano, kad pasaulinė urbanizacija yra pagrindinis klimato politikos veikslių ir finansavimo⁽⁴⁾ sektorius; atsižvelgdamas į didėjančią urbanizaciją pabrėžia, kad miestams tenka labai svarbus vaidmuo siekiant neutralizuoti poveikį klimatui, nes jie yra inovacijų ir naujų strategijų, kuriomis siekiama švelninti klimato kaitą ir prisitaikyti prie jos, bandymų poligonai, visų pirma teritorijų planavimo, darnaus judumo, įperkamo būsto, taupiai energiją vartojančių pastatų srityje; pakartoja, kad remia iniciatyvas, kuriomis siekiama pademonstruoti geriausią praktiką ir perduoti žinias, pavyzdžiui, programos „Europos horizontas“ neutralaus poveikio klimato miestų misija, miestų darbotvarkės partnerystės ir kt.;
29. mano, kad Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) ir kitos tarpvalstybinės struktūros atlieka svarbų vaidmenį sudarant sąlygas ir skatinant pasienio, tarpvalstybinį ir tarpregioninį bendradarbiavimą dėl prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos sušvelninimo;
30. palankiai vertina UNFCCC darbą lyčių ir klimato politikos sąsajų srityje⁽⁵⁾ ir ragina pasaulio ir Europos veikėjus investuoti į lyčių aspekto analizę ir pagal lyčių suskirstytų duomenų rinkimą, kad būtų galima visapusiškai suprasti klimato kaitos poveikį visoms pažeidžiamoms grupėms, įgyvendinti biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą metodus ir užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti formuojant politiką visų lyčių atstovams ir visais lygmenimis; todėl pritaria raginimui didinti lyčių pusiausvyrą šalių konferencijos ES ir nacionalinėse COP delegacijose;
31. pakartoja savo raginimą labiau atsižvelgti į aplinkos ir klimato kaitos nuostatas ES išorės santykiuose, o ypač jos prekybos politikoje; taip pat pabrėžia, kad svarbu dalytis tarpusavio patirtimi teritorinio bendradarbiavimo platformose, pavyzdžiui, ARLEM ir CORLEAP, taip pat įgyvendinant miestų tarpusavio partnerystes. Klimato kaita turėtų išlikti strateginiu diplomatinio ES prioritetu siekiant padėti trečiosioms šalims priimti ir įgyvendinti plataus užmojo politiką, kad būtų pasiektas neutralus poveikis klimatui ir įgyvendintas Paryžiaus susitarimo tikslas;
32. mano, kad PPO reikalavimus atitinkantis pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas galėtų sustiprinti perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui visame pasaulyje, ir mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms tenka aiškus vaidmuo prisidėti prie šio proceso pasitelkiant subnacionalinę diplomatiją klimato srityje;
33. visapusiškai remia svarbiausius nacionalinių vyriausybių ir finansų institucijų veiksmus, kurių jos turėtų imtis, kaip būtinų vietos klimato politikos veiksams, kaip nurodyta Klimato politikos veikslių plane gyvenamosioms vietovėms⁽⁶⁾;
34. paveda Komiteto pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Europos Komisijai, Europos Parlamentui, ES Tarybai pirmininkaujant Sloveņijai ir Europos Vadovų Tarybos pirmininkui.

Briuselis, 2021 m. spalio 13 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁴⁾ Tiek „Miestų švarios plėtros mechanizmas / Prekybos taršos leidimais sistemos“ (6.4 straipsnis dėl rinkos mechanizmo), tiek „Tvarus, integruotas miesto ir teritorinis vystymasis“ (6.8 straipsnis dėl ne rinkos mechanizmo). Paryžiaus susitarimo 6 straipsnis.

⁽⁵⁾ <https://unfccc.int/gender>

⁽⁶⁾ Marakešo partnerystė dėl pasaulinių veikslių klimato kaitos srityje, 2021 m.

NUOMONĖS

REGIONŲ KOMITETAS

MIŠRUS POSĖDIS PER *INTERACTIO* – RK 146-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2021 10 12–2021 10 14

Europos regionų komiteto nuomonė „ES vaiko teisių strategija ir Europos vaiko garantijų sistema“

(2022/C 61/03)

Pranešėjas	Jari ANDERSSON (FI / EPP), Sastamalos miesto tarybos narys
Pamatiniai dokumentai:	Pasiūlymas dėl Tarybos rekomendacijos, kuria nustatoma Europos vaiko garantijų sistema COM(2021) 137 <i>final</i> Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES vaiko teisių strategija“ COM(2021) 142 <i>final</i>

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

- pažymi, kad vietos ir regionų valdžios institucijos atlieka svarbų vaidmenį teikiant pagrindines paslaugas ir kovojant su skurdu ir kad Europos Komisija ir valstybės narės turėtų užtikrinti, kad šios institucijos dalyvautų įgyvendinant Komunikatą dėl ES vaiko teisių strategijos ir pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos, kuria nustatoma Europos vaiko garantijų sistema;
- pažymi, kad Europos regionų komitetas anksčiau yra kalbėjęs apie vietos ir regionų valdžios institucijoms tenkanti vaidmenį kovojant su vaikų skurdu ir propaguojant vaiko teises;
- teigia, kad valstybės narės pakankamai informuotos apie tai, kaip dabartinės Europos kovos su vaikų skurdu ir vaiko teisių propagavimo priemonės įgyvendinamos įvairiais vietos ir regionų valdymo lygmenimis;
- norėtų dalyvauti būsimame vaikų ir jaunimo politikai skirtame dialoge ir bendradarbiavime su Europos Komisija, Europos Sąjungos Taryba, pilietine visuomene, vaiko teisių grupėmis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais;

Bendrosios pastabos

- teigiamai vertina Europos Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos, kuria nustatoma Europos vaiko garantijų sistema, ir Komisijos komunikatą dėl ES vaiko teisių strategijos, kuriais siekiama skatinti valstybes nares ir vietos ir regionų valdžios institucijas mažinti vaikų skurdą ir gerinti vaikų teises, kad būtų užtikrintas didesnis teisingumas ir įtraukumas Sąjungoje, taip pat regionuose ir savivaldybėse bei miestuose. Šio proceso metu turi būti laikomasi subsidiarumo principo;
- pabrėžia, kad nepriklausomai nuo etninės kilmės, lyties, pilietybės, socialinių ir ekonominių aplinkybių, gebėjimų ar gyvenamosios vietos vaikas pirmiausia yra vaikas ir į vaiko interesus turi būti atsižvelgta visuose su vaikais susijusiose ES politikos priemonėse, procedūrose ir veiksmuose. Europos Komisija ir valstybės narės privalo užtikrinti, kad, kaip numatyta Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijoje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, vaiko teisėms būtų teikiamas prioritetas ir į jas būtų atsižvelgta visose ES vidaus ir išorės politikos priemonėse ir programose, kurios turi tiesioginį ar netiesioginį poveikį vaikams, ir kad priimant visus sprendimus būtų laikomasi nuoseklumo;

7. pažymi, kad kiekvienas vaikas nuo pat mažų dienų turi turėti teisę į pakankamą gyvenimo lygį ir lygias galimybes gyvenime, kaip numatyta Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijoje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. Vaiko ir jo šeimos socialinės ir ekonominės įtraukties stiprinimas yra nepaprastai svarbus siekiant sumažinti skurdą ir nepalankias sąlygas, kurios skiria kartas, ir kad tai pavyktų pasiekti, itin svarbu šeimoms užtikrinti tinkamą socialinę apsaugą, sveikatos priežiūrą ir paramą, taip pat prieigą prie kokybiško švietimo ir mokymo ir galimybę šeimoms nariams dirbti;

8. ragina valstybes nares suteikti pakankamą ir tinkamą finansinę paramą, kad būtų užtikrintas veiksmingas 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos įgyvendinimas, ir ragina jas ir toliau šalinti struktūrinę nelygybę;

9. pažymi, kokios svarbios yra viršnacionalinės, nacionalinės, regionų ir vietos valdžios institucijos įgyvendinant koordinuotus veiksmus, kad būtų iš tiesų pasiekti Europos Komisijos iniciatyvų tikslai;

10. atkreipia dėmesį į glaudaus bendradarbiavimo su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir dialogo su vietos bendruomenėmis skatinimo svarbą gerinant vaiko teisių apsaugos lygį ir į tai, kaip svarbu naudojant ES finansavimą vietos ir regionų lygmeniu organizuoti informacines ir sąmoningumo didinimo kampanijas, kuriomis būtų siekiama, kad apskritai visuomenė, o ypač vaikai geriau žinotų savo teises;

Vaiko garantijų sistema

11. pažymi, kad norint užtikrinti veiksmingą vaiko teisių apsaugą reikia spręsti skurdo problemą ir siekti įvairių etninių grupių ir marginalizuotų bendruomenių socialinės įtraukties, ir kad skurdas bei socialinė atskirtis gali ženkliai apriboti vaikų ir jų šeimų ateities galimybes;

12. atkreipia dėmesį į būtinybę užtikrinti, kad konkretūs veiksmai, kuriais būtų sprendžiama ši problema, pirmiausia pasiektų blogiausioje padėtyje esančius vaikus. Kokybiškas švietimas turi būti užtikrintas visiems vaikams, kad kiekvienas vaikas turėtų vienodas galimybes vystyti savo potencialą;

13. pabrėžia, kad reikia nustatyti geriausią vaikų skurdo mažinimo praktiką ir gerinti prieigą prie pagrindinių vaikams skirtų paslaugų, taip pat užtikrinti pagarbą vaikų teisėms; šiuo požiūriu rekomenduoja, kad vietos ir regionų valdžios institucijos būtų įtrauktos į informuotumo didinimo ir keitimosi gerąja praktika pastangas visoje Sąjungoje bei siūlo šiuo tikslu organizuoti tarptautines, nacionalines ir regionines konferencijas ir pažintinius vizitus;

14. palankiai vertina pasiūlymą dėl ES vaiko teisių tinklo, kuriam priklausytų valstybių narių atstovai, taip pat tarptautinės ir nevyriausybines organizacijos, vietos ir regionų valdžios institucijų atstovai ir vaikai. Tinklo paskirtis – stiprinti Europos Sąjungos ir valstybių narių dialogą vaiko teisių ir tarpusavio mokymosi klausimais ir remti strategijos įgyvendinimą, stebėseną ir vertinimą;

15. džiaugiasi pastebėjęs, kad valstybės narės, kuriose skurdo ar socialinės atskirties riziką patiriančių vaikų yra daugiau nei ES vidurkis, kovai su vaikų skurdu turės skirti 5 proc. „Europos socialinio fondo +“ išteklių;

16. ragina visas valstybes nares, o ne tik tas, kuriose vaikų skurdas didžiausias, skirti pakankamai išteklių Europos vaiko garantijų sistemos rekomendacijoms paremti; šiuo požiūriu pabrėžia, kad piniginė parama vaikų turinčioms šeimoms daro teigiamą poveikį veiksmingai kovojant su vaikų skurdu. Reikia siekti, kad Europos vaikams būtų sukurta visapusiška investicijų ekosistema, remiantis vaiko garantijų sistema, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone, struktūriniais fondais ir nacionaliniais ištekliais, kad būtų užtikrintas veiksmingas kokybiškų ir įtraukių paslaugų teikimas visiems vaikams;

17. pažymi, kad įmonės ir socialinės įmonės gali atlikti svarbų vaidmenį įgyvendinant Europos vaiko garantijų sistemą, ir nurodo, jog būtina plėtoti šiuos gebėjimus, užtikrinti galimybę gauti finansavimą ir verslumo mokymą; be to, Europos vaiko garantijų sistemos įgyvendinimui taip pat yra būtinas ugdymo įstaigų ir socialinės pagalbos sistemų kūrimas mažiau išsivysčiusiose valstybėse narėse naudojant ES finansavimą;

18. palankiai vertina ES užimtumo, įgūdžių ir socialinės apsaugos tikslus, įskaitant su vaikų skurdu susijusius tikslus, ir pažymi, kad ES institucijos, nacionalinės, regionų ir vietos valdžios institucijos, taip pat socialiniai partneriai kartu yra atsakingi už socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą;

19. pritartų pasiūlymui kiekvienai valstybei narei paskirti nacionalinį vaiko garantijų koordinatorių (vaikų ombudsmeną (-ę) ar pan.), numatant pakankamai išteklių ir galių propaguoti, koordinuoti ir stebėti su vaiko teisių strategija ir vaiko garantijomis susijusius klausimus;

ES vaiko teisių strategija

20. palankiai vertina Komisijos iniciatyvą parengti naują išsamią vaiko teisių strategiją;

21. pažymi, kad Europos vietos ir regionų valdžios institucijos turi išskirtines galimybes imtis pozityvių veiksmų ir įtvirtinti vaiko teises, skatinti vaikų raidą saugioje, pagarbioje ir tinkamo elgesio su jais aplinkoje, taip pat stengtis užtikrinti, kad vaikai būtų saugomi nuo visų formų smurto, įskaitant prievartą ir nepriežiūrą. Turėtų būti skatinamas vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimas, o ES turėtų remti veiksmingesnę šių institucijų partnerystę, visų pirma siekiant dalytis gerąja patirtimi;

22. ragina Komisiją ir valstybes nares garantuoti, kad ES vaiko teisių strategija būtų tinkamai finansuojama, užtikrinant, kad ES vidinis ir išorės finansavimas, taip pat nacionaliniai biudžetai pakankamai remtų strategijoje išdėstytų prioritetų įgyvendinimą;

23. teigia, kad kartu su valstybėmis narėmis reikia parengti iniciatyvos įgyvendinimo planą ir tikslesnį grafiką, įtraukiant vietos ir regionų valdžios institucijas ir specializuotas institucijas vietos ir regionų lygmenimis;

Socialinė apsauga

24. palankiai vertina Komisijos išipareigojimą pateikti iniciatyvą, kuria būtų remiamas integruotų vaiko apsaugos priemonių kūrimas ir stiprinimas. Šios priemonės paskatins visas atitinkamas institucijas ir įstaigas geriau kartu dirbti ir bendradarbiauti;

25. ragina atsakingas nacionalines valdžios institucijas užtikrinti veiksmingas ir prieinamas socialinės apsaugos ir vaiko ir paauglio apsaugos paslaugas, kuriomis sukuriama saugi, įtrauki ir tinkamo elgesio su jais aplinka, ir atkreipti dėmesį į prevencines priemones, ankstyvą intervenciją ir paramą pažeidžiamoms šeimoms;

26. pažymi, kad į vaikus bus tinkamai atsižvelgta kito Europos semestro politikos programoje;

27. primygtinai ragina valstybes nares, vadovaujantis SESV 165 straipsnyje įtvirtintu subsidarumo principu, visiems vaikams garantuoti vienodą prieigą prie kokybiškų ir įtraukių ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugų, kad būtų pasiekti Barcelonos tikslai dėl dalyvaujančių vaikų skaičiaus ir kad teisė naudotis ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugomis kiekvienam vaikui Europos teisėje būtų įtvirtinta kaip įstatyminė ir socialinė teisė ir daugiau nebebūtų paremta paklausa;

Švietimas

28. be to, ragina valstybes nares užtikrinti, kad nepriklausomai nuo etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, pilietybės, gyvenamosios vietos ar migracijos statuso, lyties ar lytinės orientacijos visi vaikai turėtų vienodas galimybes gauti kokybišką išsilavinimą; ragina šalis imtis reikiamų priemonių ir kovoti su mokyklos nelankymo ir vaikus anksti mokyklą palikti priverčiančiomis priežastimis ir jas šalinti;

29. pabrėžia, koks svarbus yra minimalaus visiškai apmokamų vaiko priežiūros atostogų dienų skaičiaus ir minimalaus vaiko išmokų dydžio vaidmuo. Vaiko priežiūros atostogos galėtų būti padalytos į kiekvienam iš tėvų atskirai priklausančias atostogų dienas ir turėtų būti sudaryta galimybė lanksčiai jomis naudotis, taip pat ir vėlesniu vaiko gyvenimo etapu;

30. atkreipia dėmesį, kad pagrindinio mokytojų, ugdytojų ir kitų susijusių specialistų parengimo kokybė ir jo atnaujinimas yra nepaprastai svarbūs visų vaikų švietimo kokybei, gerovei ir įtraukčiai; taip pat pabrėžia, kad reikia tinkamo, ilgalaikio, stabilaus ir poreikiais grindžiamo mokyklų ir lopšelių darželių finansavimo, kuris taip pat užtikrintų mažesnių mokyklų kaimo vietovėse gyvybingumą; taip pat gali būti skiriama parama mokiniams, gyvenantiems prastomis socialinėmis ir ekonominėmis sąlygomis;

31. mano, kad pagrindinis tikslas yra užkirsti kelią valstybėse narėse ir Europos Sąjungoje didėjantiems mokslo kokybės skirtumams;

32. palankiai vertina pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl mišriojo mokymosi siekiant kokybiško ir įtraukaus pradinio ir vidurinio ugdymo, taip pat dėl Tarybos rekomendacijos dėl veiksmingų būdų pasiekti gerus mokymosi rezultatus, kuria siekiama išsilavinimo lygį ir mokymosi pasiekimus atskirti nuo socialinio, ekonominio ir kultūrinio statuso; pritaria Europos Komisijos kvietimui valstybėms narėms visiems vaikams užtikrinti veiksmingą vienodą prieigą prie skaitmeninių priemonių ir spartaus interneto ryšio, skaitmeninį raštingumą, prieinamą internetinę edukacinę medžiagą

ir priemonės; kartu pabrėžia, kad į strategiją būtina įtraukti specialių poreikių turinčių, skurde, marginalizuotose bendruomenėse augančių vaikų, kaip antai migrantų ir romų vaikų, arba atokiose ir kaimo vietovėse gyvenančių vaikų aprūpinimą įranga ir pagalbą po pamokų, taip pat nepalankioje socialinėje padėtyje esančių vaikų ir paauglių ir jų artimųjų orientavimą ir mokymą naudotis skaitmeninėmis technologijomis; ragina teikti viešąją finansinę paramą teikiant skaitmeninę įrangą vaikams, kuriems tos įrangos reikia;

33. ragina steigti gerai aprūpintas talentų plėtojimo mokyklas, ypač regionuose, patiriančiuose didelių socialinių iššūkių;

34. pabrėžia, kad virtualus mokymasis niekada visam laikui neturėtų pakeisti tiesioginio mokymo, ypač, tais atvejais, kai prieiga prie technologijų yra ribota; tiesioginis mokymas labai svarbus socialinei sąveikai, kokybiškam mokymuisi ir raidai;

35. pabrėžia, kad svarbu ugdyti jaunų žmonių savarankiško gyvenimo įgūdžius ir pagal dotacijų programas užtikrinti mokymą pedagogams;

36. pabrėžia, kad reikia užtikrinti gerai veikiančias socialines paslaugas jaunuoliams, kurie palieka vaiko apsaugos sistemą, suteikiant jiems išteklių būstui, mokymuisi ir pagalbą, leidžiančią jiems gyventi savarankiškai, kad jie integruotųsi socialiniu ir profesiniu požiūriu;

37. pažymi, kad reikia ugdymo centrų, nemokamų talentų plėtojimo programų gabiems vaikams, gyvenantiems sunkiomis sąlygomis ir norintiems mokytis;

38. pabrėžia, kad švietimo įstaigos turėtų gebėti teikti pagrindines paslaugas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad šias ugdymo įstaigas lankantys vaikai būtų pakankamai geros fizinės ir psichinės sveikatos;

Vaikų smurtas ir smurtas prieš vaikus

39. ragina Europos Sąjungą, jos valstybes nares ir regionus stiprinti priemones prieš vaikus nukreiptam visų formų smurtui ir diskriminacijai šalinti, įskaitant fizinį, seksualinį, ekonominį ir psichologinį smurtą, prievartą, nepriežiūrą, netinkamą elgesį ir smurtą internete, priverstines santuokas, prekybą vaikais migrantais, kankinimą, nužudymus dėl garbės, moterų lyties organų žalojimą, incestą, mokyklos nebaigimą ir vaikų naudojimą kare;

40. pažymi, kad ES vaiko teisių strategijoje turi būti atsižvelgiama į visas reguliavimo ir kitas iniciatyvas, susijusias su vaikų teisėmis, kad būtų užtikrinta nuosekli vaikų apsauga nuo smurto, prekybos žmonėmis ir prievartos. Komisija taip pat raginama paskelbti tikslų atitinkamų pasiūlymų tvarkaraštį ir užtikrinti, kad rekomendacijos būtų tinkamai įgyvendintos;

41. pabrėžia, kad ES ir valstybėse narėse svarbu plėtoti prevencinius kovos su smurtu prieš vaikus ir su visomis jo apraiškomis metodus, be kita ko, skatinant tinkamą elgesį ir užtikrinant saugią aplinką vaikams ir paaugliams visose jų gyvenimo srityse; Vietos ir regionų valdžios institucijos, vietos ir regionų specializuotos institucijos privalo dalyvauti ieškant prevencinių metodų nacionaliniu lygmeniu;

Vaikų sveikata

42. ragina Europos Komisiją ir valstybes nares skatinti tikslios informacijos apie skiepijimą teikimą siekiant padidinti pasitikėjimą vakcinavimo strategija ir užtikrinti, kad dezinformacijos padariniai nedarytų neigiamo poveikio vaikų sveikatai;

43. palankiai vertina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo strategiją, kuria skatinamas spartus ir įtraukus atsigavimas po COVID-19 pandemijos;

44. atkreipia dėmesį į tai, kad reikia atlikti specialų pandemijos poveikio vaikų ir paauglių psichikos sveikatai vertinimą, didinti investicijas į psichikos sveikatos priežiūrą ir kurti nepilnamečių psichikos sveikatos sutrikimų prevencijos strategijas;

Vaikų teisės ir migracija

45. pažymi, kad reikia užtikrinti vaikams palankią teismų sistemą, kurioje būtų taikomos tinkamos ir įtraukios procedūros, kurios leistų atsižvelgti į ypatingus vaikų poreikius, ir pažymi, kad nepaprastai svarbu užtikrinti vaikų teisę būti išklaustytiems, gauti informaciją aiškia ir paprasta kalba, kuri būtų lengvai suprantama ir pritaikyta pagal amžių, suvokimo lygį ir raidą, ir prirėkus gauti teisinio atstovo pagalbą;

46. palankiai vertina Europos Komisijos išsipareigojimą remti valstybes nares joms kuriant veiksmingas ir perspektyvias alternatyvas vaikų sulaikymui migracijos procedūrų metu;
47. pabrėžia, kad svarbu remti nuo smurto artimoje aplinkoje nukentėjusius vaikus, sudarant jiems palankesnes sąlygas naudotis socialinėmis ir psichikos sveikatos paslaugomis, siekiant palengvinti jų sveikimą ir psichikos sveikatos atgavimą. Be to, šios paslaugos turi būti sutelktos kovai su smurtine vaikų elgsena ir sudaryti palankesnes sąlygas smurtinius veiksmus vykdžiusio jaunimo reintegracijai;
48. prieštarauja vaikų sulaikymui dėl migracijos. Vaiko interesai turi būti svarbiausias principas;
49. teigia, kad kiekvienu etapu vaikus privalo atidžiai prižiūrėti kompetentinga institucija ir (arba) viešoji tarnyba, kurios pareiga yra saugoti vaikus;
50. palankiai vertina Europos Komisijos išsipareigojimą siekti, kad ES įmonių tiekimo grandinėse nebūtų naudojamas vaikų darbas, visų pirma įgyvendinant teisėkūros iniciatyvą dėl tvaraus įmonių valdymo; ragina uždrausti importuoti produktus, pagamintus naudojant vaikų darbą;
51. pabrėžia, kad svarbu skatinti socialinę įtrauktį ir spręsti rasizmo ir diskriminacijos nelydimų migrantų vaikų ir paauglių atžvilgiu problemas;

Vaiko teisė būti išklaustam ir dalyvauti sprendžiant su juo susijusius klausimus ir priimant sprendimus

52. pakartoja, kad, kaip numatyta Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijoje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, vaikams turi būti užtikrinta galimybė dalyvauti priimant jų gyvenimui poveikį darančius sprendimus ir būti tinkamai išklaustytiems pagal jų amžių ir brandą;
53. pabrėžia, jog svarbu plėtoti prevencinę veiklą, pirmiausia užtikrinant alkoholio, tabako produktų ir narkotikų vartojimo prevenciją tarp jaunimo; šiuo požiūriu rekomenduoja vietos valdžios institucijas, ugdymo įstaigas ir specializuotas institucijas įtraukti į prevencinės veiklos kūrimą ir informuotumo apie alkoholio, tabako produktų ir narkotikų vartojimo pavojus didinimą;
54. pabrėžia, kad svarbu didinti sąmoningumą vaiko teisių atžvilgiu ir skatinti vaikų dalyvavimą visų lygmenų sprendimų priėmimo procesuose;
55. palankiai vertina Europos Komisijos pasiūlymą skatinti ir gerinti įtraukų ir sistemingą vaikų dalyvavimą vietos, nacionaliniu ir ES lygmenimis sukuriant vaikų dalyvavimo platformą;
56. ragina valstybes nares ir regionus numatyti naujas ir tobulinti esamas priemones, skirtas vaikų dalyvavimui vietos, regionų ir nacionaliniu lygmeniu, ir užtikrinti tam reikiamus išteklius;
57. ragina Europos Sąjungą ir jos valstybes nares aktyviau skatinti nacionalinių sprendimų priimančių asmenų ir jaunimo dialogą; šiuo požiūriu siūlo, bendradarbiaujant su vietos valdžios institucijomis, rengti bendrus praktinius seminarus, kuriuose būtų siekiama įtraukti jaunimą į sprendimų priėmimą ir atsižvelgti į jų nuomonę apie jiems skirtą politiką;
58. palankiai vertina tai, kad, remiantis Europos Komisijos 2019–2027 m. ES jaunimo strategijoje pateiktu pasiūlymu, neseniai buvo paskirta pirmoji Europos jaunimo reikalų koordinatorė Biliana Sirakova; pakartoja savo raginimą planuoti nuolatinis RK ir jaunimo reikalų koordinatoriaus susitikimus ir formalizuoti RK ir šio koordinatoriaus bendradarbiavimą⁽¹⁾;

IŠVADOS

59. ragina bent 5 proc. ESF+ lėšų, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, skirti projektams pagal Europos vaiko garantijų sistemą remti ir derinant ES lėšas ir nacionalinius išteklius sukurti veiksmingą investicijų ekosistemą Europos vaikams. Kiekvienai valstybei narei turėtų būti paskirtas nacionalinis vaiko garantijų koordinatorius, turintis įgaliojimus propaguoti, stebėti su vaiko teisių strategija ir vaiko garantijomis susijusius klausimus ir teikti apie juos ataskaitas. Visiems vaikams, kaip numatyta Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijoje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, turi būti užtikrinta galimybė dalyvauti priimant sprendimus, kurie turi įtakos jų gyvenimui, ir būti tinkamai išklaustytiems pagal jų amžių ir brandą;

⁽¹⁾ Regionų komiteto nuomonė *Europos solidarumo korpusas ir nauja ES jaunimo strategija* COR-2018-03892-00-00-AC-TRA.

60. atkreipia dėmesį į tai, kad reikia pripažinti ir nustatyti svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį kovojant su vaikų skurdu ir apsaugant juos nuo visų formų smurto ir jų esminių vaidmenį užkertant kelią diskriminacijai ir socialinei atskirčiai. Tai akivaizdžiai parodė vietos lygmens pastangos per COVID-19 pandemiją, kai daugelis regionų, miestų ir savivaldybių greitai reagavo ir įgyvendino priemones, skirtas sušvelninti neigiamą vaikų skurdo poveikį, pavyzdžiui, teikdamos paramą maistu dėl įvairių priežasčių nepriteklių patiriančioms šeimoms;

61. pažymi, kad valstybės narės ir kiti subjektai turėtų pasiruošti daugeliui iššūkių, kurių, tikėtina, gali kilti nuslūgus pandemijai dėl pasikeitusių vaikų ir šeimų gyvenimo sąlygų. Vietos ir regionų valdžios institucijos atlieka pagrindinį vaidmenį teikiant pasiūlyme dėl Europos vaiko garantijų numatytas tikslines pagrindines paslaugas. Todėl labai svarbu, kad vietos valdžios institucijos ir regionai kaip pagrindiniai partneriai dalyvautų rengiant ir įgyvendinant Vaiko garantijų iniciatyvą, skatinant daugiapakopį valdymą ir formuojant bendrą atsakomybę ir koordinuojamas vietos, nacionaliniam ir ES lygmenų strategijas.

Bruselis, 2021 m. spalio 12 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Apostolos TZITZIKOSTAS

Europos regionų komiteto nuomonė „Veiksmingas vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas rengiant 2021–2027 m. partnerystės susitarimus ir veiksmų programas“

(2022/C 61/04)

Pranešėjas

Juraj DROBA (SK / ECR), Bratislavos regiono pirmininkas

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. pažymi, kad pagrindine ES investavimo priemone – sanglaudos politika – pirmiausiai siekiama sumažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus tarp ES regionų ir išspręsti struktūrinius uždavinius, pavyzdžiui, susijusius su darbo vietų kūrimu, esamų darbo vietų apsauga, konkurencingumu, ekonomikos augimu, geresne gyvenimo kokybe, taip pat klimato kaitos problemų sprendimu, darniu judumu bei socialine atskirtimi; taip pat pabrėžia, kad regionai, miestai ir savivaldybės yra atsakingi už bendrą ir darnų savo teritorijų vystymąsi, todėl jiems turėtų būti suteikta tinkamų finansinių priemonių šiai užduočiai vykdyti;
2. pabrėžia, kad ES sanglaudos politikos pridėtinė vertė yra platesnio masto, nei įrodytas teigiamas ekonominis, socialinis ir teritorinis jos poveikis, nes ji taip pat rodo valstybių narių ir regionų įsipareigojimą stiprinti Europos integraciją;
3. pabrėžia, kad remiantis ES sanglaudos politikos teisės aktais, būtinas vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas visais programavimo laikotarpio etapais – nuo planavimo, įgyvendinimo ir stebėsenos iki vertinimo; mano, kad dalyvaudamos programavimo procedūroje šios valdžios institucijos turėtų būti visapusiškai įtrauktos į poreikių analizės ir priemonių nustatymo procesą siekiant parengti partnerystės susitarimus ir temines veiksmų programas, kad būtų galima atremti konkrečius iššūkius regionuose ir pasiekti sanglaudos politikos tikslus. Kitu atveju kyla pavojus, kad šių dokumentų rengimo būdas neatitiks vietos poreikių;
4. pabrėžia, kad pagrindinės taisyklės dėl partnerių dalyvavimo įtvirtintos Europos struktūrinių ir investicinių fondų Europos partnerystės elgesio kodekse (Europos kodeksas) ⁽¹⁾, kuris lieka galioti naujuoju programavimo laikotarpiu;
5. pažymi, kad strateginis planavimas yra sėkmingo sanglaudos politikos įgyvendinimo pagrindas. Pagrindiniai šios politikos dokumentai yra partnerystės susitarimai ir veiksmų programos, kuriais nustatomi strateginiai prioritetai, įskaitant finansinius asignavimus ir siūlomas priemones, kurios darys didelį poveikį regionų vystymuisi artimiausią dešimtmetį;
6. ragina nedelsiant priimti pagrindinius strateginius naujo programavimo laikotarpio dokumentus, kad būtų galima kuo greičiau pradėti įgyvendinimą;
7. palankiai vertina ES Tarybai pirmininkaujančios Slovėnijos ketinimą toliau nagrinėti partnerystės naudojant ESI fondus temą, siekiant pagerinti jos taikymą ir yra pasirengęs bendradarbiauti;

Partnerystės ir daugiapakopio valdymo principų taikymas

8. partnerystės principu ir daugiapakopio valdymo modeliu, kurie grindžiami didesniu valdžios institucijų, ekonominių ir socialinių partnerių bei pilietinės visuomenės veiksmų koordinavimu, galima efektyviai pagerinti informavimą apie ES politikos tikslus ir rezultatus;
9. pažymi, kad partnerystė yra dalyvaujamas ir kolektyvinis procesas, kuriame dalyvauja Europos, nacionalinio, regionų ir vietos lygmens valdžios institucijos, taip pat susiję socialiniai ir ekonominiai partneriai ir pilietinės visuomenės atstovai;

⁽¹⁾ 2014 m. sausio 7 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 240/2014 dėl Europos struktūrinių ir investicinių fondų Europos partnerystės elgesio kodekso (OL L 74, 2014 3 14, p. 1).

10. atkreipia dėmesį į tai, kad taikant partnerystės ir daugiapakopio valdymo principus galima geriau nustatyti poreikius, sustiprinti kolektyvinį įsipareigojimą siekti tikslų ir dalyvaujančių partnerių atsakomybės jausmą, taip pat geriau papildyti kitas priemones. Be to, informacijos apie tai, kaip sanglaudos politika padeda spręsti vietos problemas, sklaida padeda sustiprinti paramą bendram Europos projektui, taigi priartina ES prie jos piliečių ir sumažina demokratijos deficitą;

11. mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijų atliekama nuodugni savo teritorijų analizė yra pagrindas tinkamai programai parengti. Be to, suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimas įvairiais valdžios lygmenimis prisideda prie geresnės tų lygmenų politikos sinergijos ir padeda išvengti dubliavimo ar prieštaringų metodų tam tikroje srityje;

12. pabrėžia, kad regionų ir vietos valdžios institucijos jau turi didelės įvairių programavimo laikotarpių rengimo ir įgyvendinimo patirties, kuria, taikant partnerystės principą, reikėtų remtis norint geriau parengti naują programavimo laikotarpį; tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad jų patirtis taip pat rodo, kad partnerystės ir daugiapakopio valdymo principų laikymasis ES valstybėse narėse yra skirtingas ir kad centrinės vyriausybės vykdomi procesai nebūtinai yra įtraukūs;

13. pažymi, kad apskritai oficialios partnerystės principas yra taikomas decentralizuotose arba federacinėse valstybėse, kuriose veikia bendradarbiavimo mechanizmai, nors dar yra galimybių tai tobulinti, o mažesnėse unitarinėse valstybėse vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo paprastai yra nedidelis. Be to, daugelyje šalių vyrauja nusistatymas, kad kuo regionai, miestai ir savivaldybės yra toliau nuo sostinės, tuo jų vaidmuo silpnėnis rengiant programavimo laikotarpį; ragina visas ES valstybes nars tinkamai taikyti daugiapakopį valdymą siekiant užtikrinti, kad jis būtų naudingas visoms vietos ir regionų valdžios institucijoms;

14. yra labai susirūpinęs, kad neįmanoma visose valstybėse narėse tinkamai taikyti partnerystės principo. Derybos dėl partnerystės susitarimų ir veiksmų programų parodė, kad nors daugeliu atveju tariamasi su vietos ir regionų valdžios institucijomis, jų dalyvavimas nereikia visapusiškos partnerystės, kuri numatyta Europos partnerystės elgesio kodekse;

15. nuogaustauja, kad kai kurios valstybės narės padarė nedidelę pažangą sudarant galimybes dialogui ir komunikacijai siekiant apibrėžti regionų strateginius dokumentus 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu, todėl nėra žinoma apie finansinius asignavimus iš struktūrinių fondų, kuriuos numatyta skirti veiksmų programų vykdymui;

16. reiškia susirūpinimą dėl pagrindinių tyrimo išvadų⁽²⁾, kad partnerių dalyvavimas rengiant naują programavimo laikotarpį tik nežymiai pagerėjo, palyginti su 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, ir kad labai nedaug pasikeitė partnerystės įgyvendinimas, taigi, nevisiškai išnaudojamas jos potencialas; taip pat yra susirūpinęs dėl išvados, kad itin didelė dalis vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvauja tik viešosiose konsultacijose ir joms nesuteiktas tiesioginis vaidmuo rengiant strateginius dokumentus; Šalims, kuriose partnerystės principas nėra tinkamai įtvirtintas ir yra grynai paviršutiniškas, Europos Komisija taip pat turėtų padėti išanalizuoti mechanizmus, užtikrindama, kad šis principas būtų tinkamai taikomas;

17. ragina Europos Komisiją ir valstybes nars didinti finansavimo pagal ES sanglaudos politikos patrauklumą toliau paprastinant ir ribojant perteklinį reglamentavimą ir apsvarstyti galimybę sumažinti sudėtingumą bei, kai tinkama, reglamentų ir gairių skaičių;

18. mano, kad visavertės partnerystės negalima primesti reglamentu ar teisės aktu, nes tai ilgalaikio dialogo, kuris grindžiamas abipusiu pasitikėjimu ir pagarba, politine kultūra ir tikru dalyvaujančių šalių suinteresuotumu atitinkamai teritorijai pasiūlyti geriausių sprendimų, rezultatas; pažymi, kad šiam ilgalaikiam pasitikėjimu grindžiamam dialogui taip pat reikia aiškios ir patikimos teisinės ir valdymo sistemos, už kurią taip pat atsakingos Europos institucijos;

19. apgailestauja, kad Reglamente, kuriuo nustatoma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, nereikalaujama laikytis Elgesio kodekso ir tik rekomenduojama įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas, dėl to nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai buvo rengiami už uždarytų durų ir labai menkai dalyvaujant ir reikšmingai neprisidedant vietos ir regionų valdžios institucijoms ir taip keliant riziką gebėjimui gauti ir panaudoti lėšas. Tai reiškia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos iš esmės tėra subjektai, pagal savo kompetenciją įgyvendinantys valstybių narių priimtus sprendimus;

⁽²⁾ *Application of the principles of partnership and multi-level governance in Cohesion Policy programming 2021-2027*, <https://op.europa.eu/lt/publication-detail/-/publication/effcb753-a6ff-11eb-9585-01aa75ed71a1>.

20. atkreipia dėmesį į tai, kad partnerystės potencialas kai kuriose šalyse yra nepakankamai išnaudojamas, ir į jį nėra tinkamai atsižvelgiama, ir ragina ieškoti gerosios patirties pavyzdžių, kad suinteresuotieji subjektai galėtų atlikti realų vaidmenį; taip pat apgailestauja, kad kai kurios valstybės narės nėra atviros naujiems partnerių įtraukimo metodams ir laikosi nusistovėjusių praeities modelių, o tai trukdo veiksmingai taikyti partnerystės principą; tuo pačiu palankiai vertina Europos Komisijos siekį atnaujinti Europos partnerystės praktikos bendruomenę, kad būtų galima keistis patirtimi ir stiprinti igūdžius, ir yra pasirengęs aktyviai prisidėti prie šios iniciatyvos;

21. pabrėžia, kad suinteresuotųjų subjektų sutelkimas, jų pajėgumų stiprinimas ir jų nuomonės vertinimas tebėra didžiausias iššūkis įgyvendinant partnerystę, ir apgailestauja, kad nebuvo atsižvelgta į kai kuriuos vietas ir regionų valdžios institucijų prieštaravimus, pareikštus per paskutinį programavimo laikotarpį, ir kad dėl to toliau kyla problemų sutelkti partnerius; todėl ragina Europos Komisiją reikalauti, kad valstybės narės paaiškintų šio neatsižvelgimo priežastis ir pateiktų konkrečių priemonių, kuriomis būtų siekiama sutelkti ir sustiprinti suinteresuotuosius subjektus naujuoju programavimo laikotarpiu;

22. mano, kad veiksmingai daugiapakopio valdymo procesų struktūrai reikia ne tik vertikalios požiūrio, taikomo skirtingais valdymo lygmenimis, bet ir horizontaliojo matmens, apimančio atitinkamus socialinius ir ekonominius partnerius, pilietinės visuomenės atstovus ar akademinę bendruomenę;

23. atkreipia dėmesį į tai, kad vietos valdžios institucijos dažnai jaučiasi nepakankamai atstovaujamos, atliekančios nereikšmingą vaidmenį ar negirdimos parengiamajame procese. Kadangi derybose dalyvauja daug savivaldybių, joms paprastai atstovauja jų skėtinės asociacijos, kurios dėl šios priežasties atlieka svarbų vaidmenį parengiamajame procese. Tačiau jų viduje reikia tinkamų pajėgumų siekiant užtikrinti veiksmingą informacijos srautą miestams ir savivaldybėms, kad jie būtų pakankamai informuoti apie vykstančius procesus ir per savo asociacijas galėtų jiems daryti poveikį;

24. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi atlikti pagrindinį vaidmenį veiksmų programų priežiūros komitetuose ir ragina vadovaujančiąsias institucijas visapusiškai įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas taip pat ir į INTERREG programų rengimą;

25. be to, ragina visapusiškai taikyti partnerystės principus ir įgyvendinant naujas priemones, pavyzdžiui, Teisingos pertvarkos mechanizmą, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir kitas pagal priemonę „Next Generation EU“ finansuojamas naujas priemones; atkreipia dėmesį į didelį Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo priemonės poveikį sanglaudos politikai ir į galimo šių priemonių dubliavimo ir nenuoseklumo riziką;

26. ragina partnerystės principą veiksmingai taikyti taip pat bendroje žemės ūkio politikoje, kai rengiami ir įgyvendinami strateginiai planai; šiuo atžvilgiu būtina numatyti aktyvų vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą, visų pirma Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) intervencinių veiksmų srityje; atkreipia dėmesį į galimybes, kurias suteikia partnerystės principo taikymas BŽŪP, ypač stengiantis užtikrinti projektų, finansuojamų pagal ERPF ir antrąjį BŽŪP ramstį, sinergiją;

27. pabrėžia regionų ir vietos valdžios institucijų paralelinės diplomatijos Europos lygmeniu svarbą ir ragina Europos Komisiją įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas rengiant partnerystės susitarimus ir veiksmų programas; šios institucijos, pateikdamos argumentų, grindžiamų faktiniais duomenimis ir vietos problemų žinojimu, gali padėti veiksmingiau ir realistiškiau nustatyti prioritetus strateginiuose dokumentuose;

28. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos gali formuoti savo veiksmų programas taip, kad jose daug dėmesio būtų skiriama lyčių aspekto integravimui, atsižvelgiant į tarpinstitucinio susitarimo 16 straipsnio f dalį, taip pat į Europos Komisijos užmojų lyčių aspektą integruoti į ES programas ir planą, kuriuo siekiama atliekant poveikio vertinimus ne vėliau kaip iki 2023 m. sausio 1 d. įtraukti poveikio lytims vertinimo metodiką; ragina valstybės nares ir vietas bei regionų valdžios institucijas į tai atsižvelgti visuose programavimo etapuose;

29. pabrėžia, kad kai kuriais atvejais dėl nacionalinių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų ir partnerystės susitarimų rengimo tvarkaraščių skirtumų, gali būti sunku veiksmingai koordinuoti institucijų veiksmus ir tai gali trukdyti sinergijos paieškai; tai, kad dėl skubaus įgyvendinimo ir panaudojimo reikalavimų prioritetas gali būti teikiamas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo fondo finansavimui, o ne sanglaudos politikai, gali sumažinti 2021–2027 m. sanglaudos politikos programų rengimo ir įgyvendinimo veiklą, tuo prisidedant prie tolesnio sanglaudos finansavimo vėlavimo ir lėšų panaudojimo problemų; įspėja dėl nevienodo įvairių Europos teritorijų atsigavimo ir

didėjančių skirtumų, jei nebus taikomas vienodas teritorinis požiūris rengiant pagal EGADP finansuojamus planus; todėl ragina Europos ir nacionalines valdžios institucijas spartinti partnerystės susitarimų ir veiksmų programų rengimą, kad būtų sustiprinta partnerystės susitarimų ir nacionalinių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų sinergija;

30. ragina tinkamu metu, dar prieš darbinius susitikimus vietos ir regionų valdžios institucijoms nusiųsti susijusius dokumentus; apgailestauja, kad partneriams dažnai lieka labai mažai laiko pateikti pastabas dėl dokumentų, todėl ragina jiems numatyti atitinkamą tvarkaraštį, atspindintį dokumentų, dėl kurių teikiamos pastabos, svarbą. Regionų ir vietos valdžios institucijų dalyvavimas neturėtų būti tik formalumas ir visada turėtų būti reaguojama į pateiktas pastabas;

31. ragina Europos Komisiją atidžiai stebėti, kaip taikomas partnerystės principas neoficialiose derybose su valstybėmis narėmis ir vertinant partnerystės susitarimų projektus ir veiksmų programas, ir teikti rekomendacijas valstybėms narėms ir atitinkamoms valdžios institucijoms, kaip pagerinti partnerystės procesus;

32. ragina, bendradarbiaujant su ES Tarybai pirmininkaujančia Slovėnija, surengti bendrą praktinį seminarą, skirtą vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimui ir atsižvelgimui į jų nuomonę, siekiant veiksmingesnio sanglaudos politikos programų rengimo ir įgyvendinimo; siūlo atsižvelgiant geresnio reglamentavimo iniciatyvą į Tarybos posėdžių darbotvarkę taip pat įtraukti partnerystės naudojantis Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšomis klausimą ir taip pabrėžti veiksmingos partnerystės ir daugiapakopio valdymo naudą rengiant ir įgyvendinant sanglaudos politikos programas, parodyti, kad šis principas padeda siekti bendrų ES politikos tikslų ir dėl šios priežasties turėtų būti taikomas ir kitose politikos srityse;

Europos struktūrinių ir investicinių fondų Europos partnerystės elgesio kodeksas

33. pabrėžia Europos partnerystės elgesio kodekso svarbą ir partnerystės principo vaidmenį didinant bendrą įsipareigojimą vykdyti sanglaudos politiką ir bendrą atsakomybę už ją;

34. pažymi, kad Europos elgesio kodekse pateikiamos išsamios rekomendacijos dėl veiksmingo partnerystės įgyvendinimo kartu atsižvelgiant į konkrečius vietos ir regionų lygmens poreikius;

35. pabrėžia, kad pagal Komisijos deleguotojo reglamento 6 straipsnį reikalaujama užtikrinti proporcingą partnerių dalyvavimą rengiant partnerystės susitarimus ir veiksmų programas, taip pat laikytis Europos elgesio kodekso; todėl ragina vadovaujančiąsias institucijas ir centrinės koordinavimo įstaigas visapusiškai įvykdyti šiuos reikalavimus ir partnerius įtraukti ne tik į oficialias konsultacijas;

36. laikydamasis savo 2020–2025 m. politinių prioritetų⁽³⁾ ketina atidžiai stebėti Europos elgesio kodekso taikymą rengiant partnerystės susitarimus ir veiksmų programas; be to, pageidautų, kad Komisija prieš patvirtindama nacionalinius partnerystės susitarimus ir veiksmų programas patikrintų, ar veiksmingai taikomas partnerystės principas;

37. atkreipia dėmesį į tai, kad partnerystės principas įtvirtintas Europos elgesio kodeksu 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, taigi neatspindi naujų priemonių ir situacijos nuo to laiko, kai kilo pandemija; mano, kad partnerystės principą reikėtų sustiprinti Europos elgesio kodekse – tai padaryti Komitetas yra raginęs ir ankstesnėse savo nuomonėse;

38. ragina regionų ir vietos valdžios institucijas visapusiškai dalyvauti 2021–2027 m. programavimo laikotarpio vidurio peržiūroje. Tai turėtų apimti RK nuomonę dėl per pirmuosius kelerius įgyvendinimo metus įgytos patirties ir vietos ir regionų valdžios institucijų lūkesčių dėl finansinių paketų, taip pat dėl techninio įgyvendinimo per likusią dabartinio programavimo laikotarpio dalį; vėliau būtų galima parengti tyrimą, kuriame būtų įvertinama Europos elgesio kodekso rekomendacijų taikymo per dešimtmetį nuo jo paskelbimo, t. y. 2024 m., patirtis; RK turėtų dalyvauti rengiant tyrimo techninę užduotį, aptariant tyrimą ir formuluojant rekomendacijas, kokių tolesnių veiksmų reikia imtis susipažinus su tyrimo išvadomis;

39. ragina Europos Komisiją atidžiai stebėti ir vertinti Europos elgesio kodekso įgyvendinimą ir, jei partnerystės principas nepakankamai taikomas, persvarstyti jį remiantis valstybių narių gerosios patirties pavyzdžiais; ragina Europos Komisiją, jei kodeksas bus persvarstomas, atsižvelgti į šioje nuomonėje pateiktas rekomendacijas ir į ekspertų seminarų išvadas;

⁽³⁾ <https://cor.europa.eu/lt/our-work/Pages/cor-priorities.aspx>

40. rekomenduoja Europos Komisijai, remiantis surinktais gerais pavyzdžiais, paraginti valstybes nares parengti veiksmų planus, kaip pagerinti partnerystės principą įgyvendinant ir stebint dabartinį programavimo laikotarpį;

41. kartu rekomenduoja Europos Komisijai apsvarstyti galimybę sukurti partnerystės įgyvendinimo barometrą, kuris skatintų partnerystę taikyti plačiau;

Teritorinis požiūris

42. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas rengiant partnerystės susitarimus ir veiksmų programas yra labai svarbi sąlyga jų strateginės krypties nustatymui norint atsižvelgti į realius tam tikros teritorijos poreikius, ir mano, kad veiksmingas partnerystės ir daugiapakopio valdymo įgyvendinimas turi lemti svarbos siekiant geriau nustatyti investicinius, ESIF fondų lėšomis finansuojamus prioritetus. Siekiant veiksmingai nukreipti investicijas, labai svarbu atsižvelgti į atitinkamos vietovės regioninius ir vietos ypatumus, įskaitant gamtinius ir demografinius veiksnius, dėl kurių ji atsiduria nepalankioje padėtyje. Vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų dalyvauti pasirenkant rodiklius ir skiriant regioninius asignavimus, kurių dydis turėtų atitikti vietovės struktūrines problemas; dėl regionų vidaus ir tarpusavio skirtumų vis dar būtina investuoti į pagrindinę infrastruktūrą, teikti pagrindines paslaugas aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių technologijų, socialinių paslaugų, sveikatos ir švietimo srityse;

43. pabrėžia, kad būtent regionai, miestai ir savivaldybės pažįsta savo teritorijas ir žino jų pagrindinius iššūkius siekiant Europos masto tikslų, pavyzdžiui, žaliojo kurso tikslų, ir įgyvendinant pasaulines darbotvarkes, pavyzdžiui, darnaus vystymosi tikslus, supranta savo socialinės ir ekonominės struktūros stipriąsias ir silpnąsias vietas (pvz., vietovės, turinčios judumo, aplinkos, klimato, energetikos pertvarkos, socialinės įtraukties, švietimo, skaitmeninimo ir kitų problemų) ir remdamosi duomenimis, gali įvertinti laukiamą kiekvienos priemonės poveikį bei pateikti pasiūlymų dėl tikslingesnių priemonių arba esamų priemonių pertvarkymo;

44. pabrėžia, kad COVID-19 pandemija dar kartą parodė vietos ir regionų valdžios institucijų svarbą įgyvendinant struktūrinius ir investicijų fondus; be to, buvo atkreiptas dėmesys į tai, kad daugeliui vietos ir regionų valdžios institucijų trūksta finansinių išteklių; šiuo atžvilgiu palankiai vertina lankstumo priemones, kurias Europos Komisija įtraukė į CRII ir CRII+ dokumentų rinkinius; ragina Komisiją pateikti pasiūlymą pratęsti 100 proc. bendro finansavimo normą dar vieneriems metams, pratęsti N+ 3 taisyklės taikymą ir laikinai padidinti *de minimis* valstybės pagalbos ribą, kad vietos ir regionų valdžios institucijos šiais sudėtingais laikais gautų pakankamą paramą;

45. laikosi nuomonės, kad teritorinis požiūris gali būti labai naudingas tvariai žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai, ir rekomenduoja dažniau atlikti teritorinio poveikio vertinimus remiantis įvairiais sanglaudos politikos, Europos žaliojo kurso ir skaitmeninės strategijos tikslais;

46. mano, kad atremiant teritorinius iššūkius reikėtų stiprinti teritorinį, integruotą, o ne vien sektorinį požiūrį. Būtent neigiamos sektorinio suskirstymo pasekmės ir sumažėjęs susijusių dalyvių susidomėjimas neleidžia taikyti išsamaus ir integruoto požiūrio į problemos sprendimą;

47. mano, kad integruotos teritorinės regionų ir miestų strategijos (grindžiamos integruotomis teritorinėmis investicijomis (ITI) ir bendruomenės inicijuota vietos plėtra) gali labai padėti nacionalines veiksmų programas orientuoti taip, kad būtų atsižvelgiama į ypatingus regionų ir vietos iššūkius; todėl ragina užtikrinti, kad veiksmų programos atitiktų šias strategijas ir tokiu būdu būtų tikslingai nukreiptos. Kad būtų išvengta įvairių strateginių dokumentų nenuoseklumo, regioninį aspektą taip pat reikėtų įtraukti į susijusių veiksmų programų skyrius;

48. palankiai vertina tai, kad 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu daug dėmesio bus skiriama integruotoms teritorinėms investicijoms, ir mano, kad kur galima, integruotose strategijose siūlomos priemonės turėtų būti remiamos savaime, kad nereikėtų specialiai to prašyti. ITI strategijos turėtų būti išsamios ir apimti priemonės neatsižvelgiant į susijusių įstaigų (valstybės, regionų, savivaldybių) kompetencijos sritis;

49. pažymi, kad įgyvendinant ITI ES regionai turi tvirtas bendradarbiavimo platformas, grindžiamas partnerystės ir daugiapakopio valdymo principais, ir jos gali aiškiai nustatyti pagrindinius iššūkius ir tinkamiausią atsaką;
50. ragina sukurti veiksmingus mechanizmus, kurie leistų vietos ir regionų valdžios institucijoms dalyvauti ITI priemonių atrankoje vadovaujantis teritoriniu principu ir neatsižvelgiant į susijusių subjektų kompetencijos sritis; rekomenduoja Europos Komisijai ir valstybėms narėms išanalizuoti valstybėse narėse taikomus veiksmingus bendradarbiavimo mechanizmus, kurie galėtų būti gerosios patirties pavyzdžiais;
51. mano, kad būtų naudinga, jei prioritetus nustatytų nedidelės dinamiškos teminės grupės, kurios, remdamosi patikrinamais duomenimis, išanalizuotų iššūkius ir pasiūlytų sprendimų tam tikro sektoriaus srityje;
52. supranta, kad duomenų trūkumas regionų lygmeniu ir pasienio regionuose kliudo veiksmingai nukreipti investicijas; todėl ragina Europos Komisiją paremti statistinių duomenų rinkimą (per Eurostatą ir Europos teritorijų planavimo stebėjimo tinklą (ESPON)) NUTS 3 lygmeniu įvairiose sektorių politikos srityse, susijusiose su sanglaudos politikos tikslais; šie duomenys taip pat bus naudojami tam tikroje vietovėje pasiektai pažangai įvertinti; mano, kad ES socialinės pažangos indeksas, kurio atnaujintą redakciją Europos Komisija pristatė 2020 m. pabaigoje, taip pat yra tinkama priemonė;
53. be to, mano, kad administracinių ir analitinių gebėjimų stoka kliudo veiksmingai įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas ir ragina juos sustiprinti naujuoju programavimo laikotarpiu;

Skaitmeninių priemonių naudojimas ir pandemijos padariniai

54. apgailestauja, kad pandemijos protrūkis užvilkino teisėkūros institucijų derybas dėl ES programų, taigi ir partnerystės susitarimų ir veiksmų programų rengimą, todėl jos nebuvo laiku užbaigtos prieš prasidedant naujam programavimo laikotarpiui, ir ragina nedelsiant paspartinti parengiamąjį darbą ir diskusijas;
55. taip pat apgailestauja, kad dėl priemonių, kurių imtasi pandemijos plitimui sumažinti, taip pat sulėtėjo arba buvo atidėtas bendradarbiavimas su regionų ir vietos valdžios institucijomis (kai kuriais atvejais – iki kelių mėnesių), o tai turės neigiamo poveikio jų teritorijų vystymuisi;
56. išspėja dėl pandemijos paskatintos tendencijos centralizuoti ESI fondų programavimą ir įgyvendinimą ir dėl vienu metu vykstančių dviejų programavimo laikotarpių;
57. pažymi, kad pandemine krizė taip pat suteikė galimybę įtraukti partnerius plačiai naudojant skaitmenines komunikacijos priemones, kurios iš dalies palengvino suinteresuotųjų subjektų sąveiką ir gali turėti teigiamo poveikio subalansuotam partnerių, kurie priešingu atveju negalėtų įsitraukti į parengiamąjį etapą, dalyvavimui;
58. tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad partnerių galimybės bendrauti virtualiuose susitikimuose dažnai yra ribotos, todėl mano, kad būtina nuolat gerinti bendravimo su partneriais sąlygas per virtualius susitikimus. Reikia taikyti įvairius diskusijas skatinančius metodus ir būdus, taip pat numatyti techninę pagalbą, kad virtualūs susitikimai vyktų sklandžiau;
59. taip pat rekomenduoja ateityje remtis interneto ir interaktyvių komunikacijos priemonių naudojimosi gerosios patirties pavyzdžiais, tačiau mano, kad skaitmeniniai sprendimai negali pakeisti fizinių susitikimų ir konsultacijų ir turėtų būti naudojami tik kaip papildoma priemonė, atsižvelgiant į diskusijų formatą ir pobūdį.

Briuselis, 2021 m. spalio 12 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Apostolos TZITZIKOSTAS

Europos regionų komiteto nuomonė „ES kovos su terorizmu darbotvarkė: numatyti, užkirsti kelią, apsaugoti, reaguoti“

(2022/C 61/05)

Pranešėjas	Karl VANLOUWE (BE/EA), Flandrijos parlamento narys
Pamatinis dokumentas	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES kovos su terorizmu darbotvarkė: numatyti, užkirsti kelią, apsaugoti, reaguoti“ COM(2020) 795 <i>final</i>

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Ižanga

1. palankiai vertina Komisijos kovos su terorizmu darbotvarkę⁽¹⁾, kurioje pripažįstamas svarbus vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo, visų pirma užkertant kelią radikalizacijai ir apsaugant viešąsias erdves;
2. pritaria Komisijos nuomonei, kad atsižvelgiant į tai, kad teroristų tinklai yra tarptautiniai, reikalingas tvirtesnis bendradarbiavimas, kuris padėtų apsaugoti ir ginti mūsų bendras vertybes ir standartus, mūsų europietišką gyvenimo būdą ir pliuralistinę visuomenę;
3. primena, kad kova su terorizmu yra dalis saugumo politikos, kuri priklauso pasidalijamajai ES ir valstybių narių kompetencijai ir pagal kurią, remiantis Sutartimi dėl Europos Sąjungos veikimo, už viešosios tvarkos palaikymą ir vidaus saugumo užtikrinimą atsako valstybės narės⁽²⁾, taip pat pabrėžia regioninių teisėsaugos institucijų vaidmenį, atliekamą šioje srityje kai kuriose valstybėse narėse;
4. pabrėžia, kad teroristiniai išpuoliai vykdomi skirtingais motyvais, kuriuos Europolas skirsto į penkias kategorijas, atsižvelgiant į tai, ar išpuolius vykdo džihadistų grupuotės, kairieji ekstremistai ir anarchistai, dešinieji ekstremistai, etniniai nacionalistai ir separatistai ir, galiausiai, ar vykdomi dėl kitos labiau specifinės priežasties; atkreipia dėmesį į dažniau pasitaikančius pavieniui veikiančių asmenų išpuolius⁽³⁾;
5. pažymi, kad teroristų veiklai trukdo judėjimo laisvės apribojimai, įvesti dėl kovos su COVID-19 priemonių, tačiau, deja, kai kurie iš jų randa būdų suvaržymų išvengti, ir kad reikia atsižvelgti į socialinį ir ekonominį pandemijos poveikį, dėl kurio kyla papildoma radikalėjimo rizika ir susidaro kritinė padėtis, kuria teroristai gali pasinaudoti siekdami išplėsti savo tikslų sklaidą ir veiklą⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾;

Numatyti*Strateginė žvalgyba ir grėsmių vertinimas*

6. pripažįsta, kad atsižvelgiant į tarpvalstybinį teroristinių tinklų pobūdį, ES žvalgybos ir situacijų centras (ES INTCEN) yra itin svarbus užtikrinant Sąjungos vidaus saugumą; teigiamai vertina Komisijos raginimą geriau integruoti strateginę žvalgybą ir užtikrinti, kad ES INTCEN ir toliau galėtų remtis geros kokybės grėsmių vertinimais, kuriuos teikia nacionalinės saugumo ir žvalgybos tarnybos, ir skirti šiam centrui reikiamus išteklius;

⁽¹⁾ COM(2020) 795 *final*.

⁽²⁾ SESV 4, 67 ir 72 straipsniai.

⁽³⁾ Europos Sąjungos ataskaita dėl terorizmo padėties ir tendencijų, Europolas (2020 m.).

⁽⁴⁾ Europos Sąjungos ataskaita dėl terorizmo padėties ir tendencijų, Europolas (2020 m.).

⁽⁵⁾ COVID-19 pandemijos poveikis terorizmui, kovai su terorizmu ir smurtiniu ekstremizmu, Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos Kovos su terorizmu komiteto vykdomasis direktoratas (2020 m.).

Ankstyvojo nustatymo pajėgumų sustiprinimas

7. teigiamai vertina tai, kad vykdant ES saugumo tyrimus bus stiprinami galimų terorizmo grėsmių ankstyvojo nustatymo gebėjimai; šiuo požiūriu pabrėžia sąveikumo svarbą, kad būtų galima užtikrinti keitimąsi informacija;
8. palankiai vertina tai, kad pagal būsimą programą „Europos horizontas“ moksliniai tyrimai bus papildomai integruoti į saugumo politikos ciklą, o Europolas galės padėti nustatyti svarbiausias mokslinių tyrimų temas, taip pat parengti ir įgyvendinti Europos Sąjungos bendrąsias šios srities programas;

Nuolatinė parengtis. Naujų technologijų vaidmuo

9. pripažįsta naujų inovatyvių technologijų, pavyzdžiui, dirbtinio intelekto ir bepiločių orlaivių, teikiamas galimybes anksti nustatyti terorizmo grėsmes ir prisidėti prie viešųjų erdvių saugumo; teigiamai vertina Komisijos išipareigojimą pagal ES miestų darbotvarkę⁽⁶⁾ finansuoti naujų technologijų diegimo projektus; ragina valdžios institucijas, įmones ir ekspertus dalytis geriausia patirtimi;
10. pabrėžia, kad naujos technologijos taip pat kelia naujų grėsmių; todėl teigiamai vertina Komisijos projektus, kuriais siekiama sudaryti galimybes aptikti, sekti ir identifikuoti galimai piktavališkais tikslais naudojamus bepiločius orlaivius;
11. atkreipia dėmesį į tai, kad visomis aplinkybėmis, ypač naujų technologijų atveju, reikia rasti pusiausvyrą tarp teisės į saugumą ir fizinę neliečiamybę ir tarp kitų pagrindinių teisių ir laisvių ir kad šiuo tikslu turėtų būti numatyta stabdžių ir atsvarų sistema ir pirmenybė turėtų būti teikiama proporcingumui ir nepriklausomai teisminei priežiūrai;

Užkirsti kelią

Kova su ekstremistinėmis ideologijomis internete

12. palankiai vertina Komisijos išipareigojimą padėti siekti pažangos įgyvendinant Europos krizių protokolą, kurio tikslas kovoti su sparčia teroristinio turinio sklaida internete bendradarbiaujant su Europolu, kurio šiam tikslui skirto specialaus padalinio ištekliai ir gebėjimai turėtų būti sustiprinti;
13. atkreipia dėmesį į Komisijos išipareigojimą į ES nusikaltimų veikų sąrašą⁽⁷⁾ įtraukti neapykantos nusikaltimus ir neapykantos kurstymą, taip pat į jos pasiūlymą dėl Skaitmeninių paslaugų teisės akto⁽⁸⁾; šiuo klausimu pažymi, kad turi būti atsižvelgiama į valstybėse narėse galiojančias teisinis sistemas; pabrėžia, kad visada privaloma gerbti pagrindines teises ir laisves, įskaitant teisę į saviraiškos laisvę;
14. pabrėžia, kad kovojant su radikalizacija, terorizmu ir dezinformacija labai svarbi atsvaros propagandai ir alternatyvaus naratyvo sklaida; teigiamai vertina Komisijos išipareigojimą padėti valstybėms narėms rengti šią strateginę komunikaciją;

Parama vietos subjektams siekiant didinti bendruomenių atsparumą

15. pabrėžia, kad yra pasirengęs toliau atlikti aktyvų vaidmenį kovojant su radikalizacija; palankiai vertina Komisijos paramą Informacijos apie radikalizaciją tinklui⁽⁹⁾ ir iniciatyvai „ES miestai prieš radikalizaciją“⁽¹⁰⁾;
16. pabrėžia, kad siekiant kuo anksčiau nustatyti radikalizacijos atvejus, svarbu laikytis daugiadalykio požiūrio ir bendradarbiauti su pilietine visuomene; atkreipia dėmesį į gerąją praktiką, pavyzdžiui, vietos lygmeniu veikiančias integruoto saugumo grupes, kuriose tarpusavyje konsultuojasi valdžios institucijos, policijos tarnybos, socialinės prevencijos organizacijos, švietimo įstaigos, įskaitant neformalias organizacijas, religiniai patarėjai ir kiti suinteresuotieji subjektai ir priima sprendimus, kokių veiksmų imtis radikalizuotų asmenų atžvilgiu kiekvienu konkrečiu atveju⁽¹¹⁾; šiomis aplinkybėmis primena, kad svarbu bendrai laikytis profesinės paslapties principo, ragina dalytis gerąją praktika šioje srityje ir pabrėžia, kad būtina atsižvelgti į valstybėse narėse galiojančias privatumo apsaugos taisykles;

⁽⁶⁾ <https://futurium.ec.europa.eu/en/urban-agenda/security-public-spaces>

⁽⁷⁾ SESV 83 straipsnio 1 dalis.

⁽⁸⁾ COM(2020) 825 final.

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network_en

⁽¹⁰⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-security/201902_a-europe-that-protects-preventing-radicalisation_en.pdf

⁽¹¹⁾ https://preventie-radicalisering-polarisering.vlaanderen.be/sites/preventie-radicalisering-polarisering/files/leidraad_livc.pdf

17. primena, kad visų pirma vietos ir regionų lygmens valdžios institucijoms tenka tiesiogiai valdyti integracijos galimybes ir įveikti susijusius iššūkius; tikisi, kad Komisija visų pirma parems šio valdymo lygmens pastangas išsaugoti ir sustiprinti socialinę sanglaudą, taikydama Integracijos ir įtraukties veiksmų plane numatytas priemones ⁽¹²⁾;

Įkalinimo įstaigos, rehabilitacija ir reintegracija

18. teigiamai vertina Komisijos išsipareigojimą dėti daugiau pastangų spręsti radikalizacijos įkalinimo įstaigose klausimą, visų pirma vykdyti veiklą, susijusią su radikalizuotų kalinių deradikalizacija, rehabilitacija ir reintegracija; pabrėžia, kad būtina kompleksinė programa, pagal kurią įkalinimo įstaigų darbuotojams, socialiniams darbuotojams, religiniams patarėjams ir kitiems susijusiems subjektams būtų rengiami specialūs mokymai, kaip elgtis su radikalizuotais kaliniais, ir pagal kurią darbas su šiais asmenimis būtų tęsiamas ir pasibaigus jų įkalinimo laikui ar deradikalizacijai; pabrėžia, kad šioje srityje svarbu keistis geriausios praktikos pavyzdžiais;

Žinių ir paramos įtvirtinimas

19. teigiamai vertina Komisijos pastangas toliau remti nacionalinių suinteresuotųjų subjektų tinklų plėtrą; su susidomėjimu laukia Komisijos pasiūlymo įsteigti ES radikalizacijos prevencijos žinių centrą, kuris ne tik skleistų žinias ir praktinę patirtį, bet turėtų skatinti optimaliai pasinaudoti finansavimo galimybėmis pagal įvairias ES programas; atkreipia dėmesį į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijos jau turi daug sukauptų žinių ir patirties ⁽¹³⁾; ragina įtraukti kompetingas regionų teisėsaugos institucijas ir jų žvalgybos tarnybas plėtojant suinteresuotųjų subjektų tinklus ir ES radikalizacijos prevencijos žinių tinklą;

20. be to, pabrėžia Vidaus saugumo fondo svarbą Europoje kovojant su terorizmu ir ragina būtinai užtikrinti, kad valstybių narių valdoma lėšų dalis būtų skirta visoms už šią sritį atsakingoms institucijoms: tiek nacionalinėms, tiek regioninėms;

Apsaugoti

Žmonių apsauga viešosiose erdvėse

21. pabrėžia, kad viešosios erdvės yra itin neapsaugotos nuo teroristinių išpuolių; teigiamai vertina Komisijos išsipareigojimą daugiau dėmesio skirti tam, kad saugumo aspektai būtų integruoti jau projektavimo etapu; su susidomėjimu laukia Komisijos virtualios architektūrinės miestų planavimo knygos, pagal kurią saugumo aspektus bus galima įtraukti į būsimų viešųjų erdvių projektavimą ir į esamų viešųjų erdvių atnaujinimą; pabrėžia, kad būtina rasti pusiausvyrą tarp viešųjų erdvių apsaugos ir būtinybės išsaugoti jų atvirumą ir prieinamumą;

22. pripažįsta, kad religinių apeigų vietos turi didelę simbolinę vertę, dėl kurios jos dažnai tampa teroristų taikiniu; su susidomėjimu laukia projektų, kuriuos Komisija ketina remti koordinuodama veiksmus su valstybėmis narėmis, kad būtų sustiprinta fizinė tokių vietų apsauga, ir pabrėžia, kad ir šiuo atveju reikia rasti pusiausvyrą tarp šių vietų atvirumo, tinkamumo gyvenimui ir jų prieinamumo;

Miestai kaip miestų saugumo pagrindas

23. pritaria Komisijos pasiūlymams dėl ES išsipareigojimų siekti miestų saugumo ir atsparumo, taip pat naujajai iniciatyvai „ES miestai prieš radikalizaciją“; prašo susijusią veiklą vykdyti pagal vieno langelio principą, siekiant užtikrinti vieną bendrą informacijos teikimo punktą;

24. prašo Komisijos leisti Regionų komitetui, kaip visateisiam partneriui, dalyvauti įgyvendinant ES išsipareigojimą siekti miestų saugumo bei atsparumo ir su juo visada konsultuotis dėl šioje srityje teikiamų pasiūlymų;

25. pabrėžia, kad taip pat galima sutelkti ES sanglaudos politikos išteklius siekiant užkirsti kelią radikalizacijai ir stiprinti viešąją infrastruktūrą investuojant į socialinę sanglaudą, integraciją ir atsparumą;

⁽¹²⁾ COM(2020) 758 final.

⁽¹³⁾ Flandrijos parlamentas, dokumentas 366 (2014–2015) Nr. 3 (2015 m.), Flandrijos Vyriausybė, Flandrijos smurtinio radikalėjimo ir poliarizacijos prevencijos veiksmų planas (2017 m.).

Ypatingos svarbos infrastruktūros objektų atsparumo didinimas

26. atkreipia dėmesį į tai, kad teroristai gali nusitaikyti į ypatingos svarbos infrastruktūros objektus; pabrėžia, kad svarbu pranešti apie kibernetinius incidentus kaip numatyta direktyvoje dėl tinklų ir informacinių sistemų saugumo ES ⁽¹⁴⁾; su susidomėjimu laukia Komisijos pasiūlymų dėl priemonių, skirtų sustiprinti veiklos vykdytojų saugumą ir atsparumą fizinei ir skaitmeninei įvairių rūšių rizikai;

27. palankiai vertina tai, kad pasiūlymo dėl ypatingos svarbos infrastruktūros objektų atsparumo direktyvos ⁽¹⁵⁾ taikymo sritis gerokai išplėsta įtraukiant energetikos, transporto, sveikatos, geriamojo vandens, nuotekų, skaitmeninės infrastruktūros, viešojo administravimo ir kosmoso sektorius; vėl ragina ⁽¹⁶⁾ Europos Komisiją apsvarstyti galimybę ateityje direktyvą taikyti kitiems sektoriams, įtraukiant ir būtiniausių prekių platinimo grandines;

Sienų saugumas

28. primena, kad laisvas asmenų judėjimas Europos Sąjungoje turi būti neatsiejamai derinamas su tinkamu išorės sienų stebėjimu; pritaria Komisijai, kad reikia įdiegti pažangią sienų valdymo sistemą, kuri leistų sistemingai tikrinti visus keliautojus prie išorės sienų, kad būtų galima nustatyti visus terorizmu įtariamus asmenis ir neleisti jiems patekti į ES; su susidomėjimu laukia Komisijos pasiūlymų dėl naujos Šengeno strategijos;

29. pripažįsta, kad reikia užtikrinti atvykimo ir išvykimo sistemos (AIS) ⁽¹⁷⁾, Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemos (ETIAS) ⁽¹⁸⁾ ir Europos nuosprendžių registrų informacinės sistemos (ECRIS-TCN, jos dalies susijusios su trečiųjų šalių piliečiais ir asmenimis be pilietybės) ⁽¹⁹⁾ sąveiką, taip pat greitą ir visapusišką jų diegimą;

30. pritaria, kad, atsižvelgiant į naujus Šengeno informacinės sistemos (SIS) ⁽²⁰⁾ reglamentus, būtina įdiegti automatine pirštų atspaudų identifikavimo sistemą (AFIS) ir į ją įvesti informaciją apie užsienio teroristus kovotojus, kurią teikia patikimos trečiosios šalys;

Užtikrinimas, kad teroristai negalėtų naudotis išpuolių vykdymo priemonėmis

31. pripažįsta savadarbių sprogmenų keliamą grėsmę; remia Komisijos raginimą visapusiškai įgyvendinti ir taikyti teisės aktą dėl sprogstamųjų medžiagų pirmtakų ⁽²¹⁾ ir pabrėžia, kad svarbu šį teisės aktą reguliariai vertinti ir atnaujinti;

Reaguoti

Operatyvinė pagalba. Europolo stiprinimas

32. pripažįsta esminį Europolo ir jo Europos kovos su terorizmu centro (ECTC) vaidmenį; pabrėžia, kad būtina skirti papildomų išteklių; teigiamai vertina Komisijos išipareigojimą ⁽²²⁾ stiprinti Europolo įgaliojimus, kad jis galėtų veiksmingai bendradarbiauti su privačiais subjektais ir padėti vykdyti nacionalinius kovos su terorizmu tyrimus, tvarkyti ir analizuoti didelius duomenų kiekius, taip pat pasiūlyti savo patirtį mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje;

Teisės saugos institucijų bendradarbiavimas

33. pabrėžia, kad tarpvalstybinis ir tarpsektorinis bendradarbiavimas yra labai svarbus kovojant su terorizmu ir ragina regionines, nacionalines teisės saugos institucijas ir Europolą glaudžiai bendradarbiauti; atkreipia dėmesį į Europos Sąjungos teisės saugos mokymo agentūros (CEPOL) rengiamų specialiųjų mokymų pridėtinę vertę ⁽²³⁾; su susidomėjimu laukia Komisijos pasiūlymo dėl ES policijos bendradarbiavimo kodekso ir prašo atsižvelgti į kai kurių valstybių narių decentralizuotą saugumo struktūrą; teigiamai vertina Komisijos išipareigojimą toliau remti specialiųjų intervencijos padalinių ATLAS tinklą ⁽²⁴⁾ ir užtikrinti jo tvarumą; ragina išnagrinėti pajėgumų telkimo ir dalijimosi jais galimybes;

⁽¹⁴⁾ Direktyva (ES) 2016/1148.

⁽¹⁵⁾ COM(2020) 829 *final*.

⁽¹⁶⁾ RK nuomonė dėl ypatingos svarbos subjektų atsparumo NAT-VII/017.

⁽¹⁷⁾ <https://www.eulisa.europa.eu/Activities/Large-Scale-It-Systems/Sis-li>

⁽¹⁸⁾ <https://www.eulisa.europa.eu/Activities/Large-Scale-It-Systems/Etias>

⁽¹⁹⁾ <https://www.eulisa.europa.eu/Activities/Large-Scale-It-Systems/Ecris-Tcn>

⁽²⁰⁾ Reglamentas (ES) 2018/1860, Reglamentas (ES) 2018/1861, Reglamentas (ES) 2018/1862.

⁽²¹⁾ Reglamentas (ES) 2019/1148.

⁽²²⁾ COM(2020) 796 *final*.

⁽²³⁾ <https://www.cepol.europa.eu/education-training/what-we-teach/counter-terrorism>

⁽²⁴⁾ Sprendimas 2008/617/TVR.

Keitimosi informacija gerinimas

34. pripažįsta, kad reikia stiprinti vietos ir regionų valdžios institucijų, valstybių narių, policijos, teismų bei saugumo ir žvalgybos tarnybų veiklos koordinavimą, bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija tiek tarpusavyje, tiek ir su atitinkamomis Europos agentūromis; atkreipia dėmesį į specialiujų daugiadalykių struktūrų, darbo grupių ir saugumo padalinių, veikiančių vietos, regionų ir nacionalinių lygmeniu⁽²⁵⁾, gerą patirtį; su susidomėjimu laukia Komisijos pasiūlymų dėl veiksmingo keitimosi informacija kovos su terorizmu mechanizmo sukūrimo; pabrėžia diskrecijos ir abipusio pasitikėjimo svarbą;

35. pritaria, kad būtina gerinti sąlygas valstybėms narėms keistis pirštų ir delnų atspaudais, DNR ir tam tikrais transporto priemonių registracijos duomenimis, siekiant patenkinti dabartinius ir būsimus operatyvinius teisėsaugos institucijų poreikius, ir suderinti šiuos veiksmus su ES teisine duomenų apsaugos sistema; su susidomėjimu laukia Komisijos pasiūlymų dėl Priemo sprendimų persvarstymo, atnaujinimo ir taikymo srities išplėtimo⁽²⁶⁾;

Pagalba vykdant tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą

36. pritaria, kad šifravimas yra svarbi kibernetinio saugumo užtikrinimo ir pagrindinių teisių apsaugos priemonė, tačiau primena, kad šifravimu vis daugiau piktnaudžiauja teroristai; su nekantrumu laukia Komisijos pasiūlyto bendradarbiavimo su valstybėmis narėmis siekiant nustatyti būdus, kaip sudaryti sąlygas teisėtai prieigai prie šios informacijos užtikrinant pagrindines teises ir laisves ir laikantis ES teisinės duomenų apsaugos sistemos;

37. pripažįsta, kad siekiant nustatyti, susekti ir baudžiamojon atsakomybėn patraukti grįžtančius užsienio teroristus kovotojus būtina ir privaloma rinkti kovos lauko informaciją ir įrodymus; su susidomėjimu laukia iniciatyvų, kuriomis Komisija ketina padėti valstybėms narėms šioje srityje; teigiamai vertina Komisijos išpareigojimą stiprinti bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis;

Geresnė parama terorizmo aukoms

38. pabrėžia, kad teroristinių išpuolių poveikis jų aukoms yra didžiulis; atkreipia dėmesį, kad aukoms teikiama pagalba turi būti grindžiama pripažinimu, atminimu, teisingumu ir tiesa;

39. pabrėžia, kad reikia teikti pagalbą terorizmo aukoms, ir atkreipia dėmesį į gerą praktiką taikant individualios pagalbos sistemą, pagal kurią aukoms paskiriamas konsultantas, padedantis administraciniais ir psichologiniais klausimais;

40. atkreipia dėmesį į ES terorizmo aukų kompetencijos centro bandomojo projekto⁽²⁷⁾ pridėtinę vertę; ragina šį projektą tęsti ir po 2021 m. ir jį išplėsti, kad būtų galima pasiekti dar konkretesnių rezultatų vietose; ragina šį centrą glaudžiai bendradarbiauti su būsimu ES radikalizacijos prevencijos žinių centru, tačiau nesujungti šių dviejų struktūrų;

41. teigiamai vertina Komisijos išpareigojimą įvertinti, kaip būtų galima pagerinti terorizmo aukų galimybes gauti kompensaciją, įskaitant tarpvalstybinius atvejus, kai terorizmo aukos gyvena ne toje valstybėje narėje, kurioje buvo įvykdytas teroristinis išpuolis; prašo išnagrinėti įvairius sprendimus, pavyzdžiui, sukurti ES terorizmo aukų kompetencijos fondą.

Briuselis, 2021 m. spalio 12 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽²⁵⁾ https://www.besafe.be/sites/default/files/2019-06/brochure_radicalisme_fr.pdf

⁽²⁶⁾ Sprendimai 2008/615/TVR ir 2008/616/TVR.

⁽²⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/eu-centre-expertise-victims-terrorism_fr

Europos regionų komiteto nuomonė „Pramonės ir rankų darbo produktų geografinių nuorodų apsauga Europos Sąjungoje“

(2022/C 61/06)

Pranešėja

Martine PINVILLE (FR/PES), Naujosios Akvitanijos regiono tarybos narė

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. palankiai vertina 2020 m. lapkričio mėn. Intelektinės nuosavybės veiksnių plane Europos Komisijos paskelbtą ketinimą išnagrinėti galimybę sukurti ES ne žemės ūkio produktų geografinių nuorodų (GN) apsaugos sistemą ir primena, kad RK jau prašė apsvarstyti tokią galimybę 2015 m. vasario mėn. (1);
2. dar kartą pabrėžia, kad Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 3 straipsnyje nurodyta, kad vienas iš tikslų, į kuriuos reikia atsižvelgti plėtojant vidaus rinką, yra užtikrinti, kad Europos kultūros paveldas būtų saugomas ir turtinamas, o Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 118 straipsniu siekiama užtikrinti vienodą intelektinės nuosavybės teisių apsaugą Sąjungos vidaus rinkoje ir, galiausiai SESV 169 straipsniu užtikrinama vartotojų teisių apsauga (įskaitant jų teisės į informaciją skatinimą);
3. mano, kad terminas „pramonės ir rankų darbo produktų geografinės nuorodos“ yra aiškesnis ir konkretesnis nei terminas „ne žemės ūkio produktų geografinės nuorodos“, ir teiks pirmenybę šiai formulavimui;
4. palankiai vertina tai, kad labai plačiai pritarta ES iniciatyvai, kuria nustatoma pramonės ir rankų darbo produktų geografinių nuorodų apsauga, tiek per 2020 m. pabaigoje Europos Komisijos pradėtas viešas konsultacijas dėl pradinio poveikio vertinimo, tiek per 2021 m. gegužės 19 d. konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais, vykusias prieš rengiant šią nuomonę. Todėl ragina savo narius ir teritorinius suinteresuotuosius subjektus patvirtinti šį pritarimą aktyviai dalyvaujant „viešose konsultacijose dėl ne žemės ūkio produktų geografinių nuorodų“, kurias Europos Komisija pradėjo 2021 m. balandžio 29 d. ir kurios vyks iki 2021 m. liepos 22 d. imtinai (2);
5. apgailestauja, kad nesuderinus pramonės ir rankų darbo produktų geografinių nuorodų klausimo Europos lygmeniu, valstybėse narėse bus taikomos įvairios teisinės priemonės ir taip silpninama produktų ir įmonių apsauga;
6. pažymi, kad iki šiol ES lygmeniu taikoma skirtinga teisinė tvarka, priklausanti nuo GN pobūdžio, o Europos Sąjunga reguliuoja tik vynų, aromatizuotų vynų, spiritinių gėrimų ir žemės ūkio produktų ir (arba) maisto produktų kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų apsaugą;
7. pabrėžia, kad PPO Sutartyje dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (TRIPS sutartis) ir Lisabonos susitarime Ženevos aktu dėl kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų, prie kurio ES neseniai prisijungė, GN neskirstomos pagal produkto rūšį; be to, mano, kad atsižvelgiant į tai, kad ES prisijungė prie Ženevos akto, ji turi spręsti pramonės ir rankų darbo produktų geografinių nuorodų apsaugos klausimą;
8. pabrėžia, kad GN strategijose ir programose dalyvaujančios įmonės visų pirma yra labai mažos įmonės ir (arba) MVĮ, išsiskiriusios regionuose, be kita ko, kaimo vietovėse, jos turi vertingos su šių regionų istorija susijusios praktinės patirties ir sudaro tikrą sektorių branduolį; kai kurios iš jų tapo pasaulinėmis lyderėmis ir yra itin svarbios Europos ekonomikai ir ES nepriklausomybei nuo pasaulinių rinkų;

(1) RK nuomonė ECOS-V-064 COR-2014-05386-00-00-AC-TRA „Galimybė geografinės nuorodos apsaugą taikyti ir ne žemės ūkio produktams“.

(2) https://ec.europa.eu/growth/content/commission-seeks-public-opinion-protection-industrial-designs-and-eu-wide-geographical_It

9. konstatuoja, kad GN taip pat atitinka kintančią vartotojų paklausą: jie nori didesnio atsekamumo ir skaidrumo, daugiau informacijos apie produkto kilmę ir jo gamybos procesą, galimybės pirkti „vietos produktus“ ir ši tendencija dėl COVID-19 krizės dar labiau sustiprėjo;

10. mano, kad su pramonės ir rankų darbo produktų geografinių nuorodų pripažinimu susiję iššūkiai dera su šiuo metu plėtojama Europos programos prioritetais, tarp kurių – pramonės strategija, žaliasis kursas ir prekybos politikos peržiūra, taip pat kaimo vietovių ateitis ir trumpų tiekimo grandinių plėtra;

Būtinybė sukurti bendrą Europos sistemą, kuriai būdingas teritorinis aspektas

11. mano, kad pramonės ir rankų darbo produktų geografinių nuorodų *sui generis* apsaugos sistema visų pirma sudarytų galimybę užtikrinti didesnę geografinę nuoroda saugomų produktų teisinę apsaugą, įskaitant internete, plėtoti priemones, padedančias kovoti su klastojimu ir nesąžininga konkurencija, kurti ir išlaikyti darbo vietas ir užtikrinti mokymą teritorijose, suteikti vartotojui daugiau skaidrumo ir visapusiškai pripažinti praktinę patirtį, kuri kai kuriais atvejais yra išskirtinė;

12. pripažįsta, kad prekių ženklų sistema neleidžia veiksmingai apsaugoti prekių pavadinimų ir dėl to jų savininkai patiria didelių nuostolių;

13. todėl pritaria, kad pagal Europos reglamentą, kurio teisiniu pagrindu būtų SESV 118 straipsnio 1 dalis, geografinių nuorodų apsauga būtų išplėsta apimant ir pramonės bei rankų darbo produktus. Toks reglamentas būtų grindžiamas pasidalijamąja Europos Sąjungos ir valstybių narių kompetencija ir visiškai atitiktų subsidiarumo principo sąlygas, visų pirma todėl, kad reglamentu būtų sudarytos sąlygos suderinti ir vienodai apsaugoti pramonės ir rankų darbo gaminių geografines nuorodas visoje vidaus rinkoje ir išvengti konkurencijos iškraipymų;

14. mano, kad Europos vietos ir regionų valdžios institucijos turtingos pramonės ir amatų produktais, kurių gamyba dažnai grindžiama protėvių praktine patirtimi, ir kad tinkamas šių produktų propagavimas ir apsauga galėtų padėti išsaugoti pridėtinę vertę ir neperkeliamas darbo vietas, ypač kaimo vietovėse, ir apsaugoti vietos paveldą;

15. pabrėžia, kad sustiprinus įmonių, kurių gaminiams suteikta pramonės ir rankų darbo produktų geografinė nuoroda, padėtį jos galėtų atgal į regionus grąžinti dalį gamybos grandinės ir taip prisidėti prie teritorijų reindustrializacijos ir didesnės ekonominės ES nepriklausomybės nuo pasaulinių rinkų;

16. pabrėžia, kad poveikio žemės ūkio maisto produktų geografinėms nuorodoms tyrimas parodė, kad dėl geografinių nuorodų taip pat padidėjo gamintojų, dažnai veiklą vykdančių kaimo ar periferinėse vietovėse, pajamos. Europos lygmens pramonės ir rankų darbo produktų geografinių nuorodų sistemos sukūrimas taip pat turėtų sudaryti sąlygas padidinti pajamas ir daryti teigiamą poveikį teritorinei sanglaudai. 2020 m. Europos Komisijos paskelbtame tyrime dėl ne žemės ūkio produktų geografinių nuorodų apsaugos ekonominių aspektų⁽³⁾, be kita ko, nurodoma, kad geografinės nuorodos didina gamintojų konkurencingumą, nes pagerina produktų matomumą, jų reputaciją ir didina vartotojų norą mokėti už produktus, kurių savybės ir kilmė yra užtikrinti;

17. be to, pažymi, kad šios pramonės ir rankų darbo gaminių geografinės nuorodos taip pat padeda formuoti ir įvairinti kultūros ir turizmo pasiūlą visoje teritorijoje, pavyzdžiui, vykdam pramoninį turizmą, dalijantis praktine patirtimi ir puikiai įvaldytais darbo metodais;

18. pabrėžia vaidmenį, kurį gali atlikti ir jau atlieka kai kurios vietos ir regionų valdžios institucijos remdamos sektorius tiek kuriant pramonės ir rankų darbo gaminių geografines nuorodas (konsultavimosi laikotarpis), tiek vykdam su jomis susijusią veiklą (komunikacijos priemonių kūrimas, parama sertifikavimui, teisinė konsultacija ir kt.) ir jas populiarinant;

Pramonės ir rankų darbo gaminių geografinių nuorodų registracijos tvarkos, kontrolės ir apsaugos praktiniai aspektai

19. pabrėžia, kad visoms geografinėms nuorodoms bendroje sistemoje, kai įmanoma, turėtų būti remiamasi patirtimi žemės ūkio ir žemės ūkio maisto produktų srityje ir pirmenybė turėtų būti teikiama suderintam požiūriui į skirtingas sistemas;

20. į tai atsižvelgdamas ir siekiant užtikrinti šių dviejų sistemų nuoseklumą, rekomenduoja sukurti tvirtą atitinkamų Europos Komisijos tarnybų veiklos koordinavimo mechanizmą, visų pirma paraiškų nagrinėjimo etape, kad būtų išvengta galimų konfliktų dėl pavadinimų naudojimo; taip pat ragina įtraukti pramonės ir rankų darbo gaminių geografines nuorodas į Europos geografinių nuorodų registrą, kuriame jau yra pateiktos žemės ūkio produktų GN;

⁽³⁾ Europos Komisija, Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ generalinis direktoratas, Ne žemės ūkio produktų geografinių nuorodų apsaugos ES lygmeniu ekonominiai aspektai, ECORYS, VVA ir ConPolicy tyrimas, 2020 m.

21. pakartoja savo poziciją, kad pramonės ir rankų darbo gaminių geografinės nuorodos apsaugos laikotarpis turėtų būti neribotas ir kad bet kuriuo atveju turėtų būti numatyta galimybė panaikinti apsaugą tokiais pačiais sąlygomis, kurios numatytos žemės ūkio produktų geografinėms nuorodoms ⁽⁴⁾;
22. mano, kad reikės nustatyti pereinamąjį laikotarpį valstybėms narėms, kurios jau turi apsaugos sistemą, kad jos galėtų pritaikyti anksčiau nacionaliniu lygmeniu įregistruotas geografines nuorodas ir jas įtraukti į naują Europos sistemą;
23. mano, kad taip pat reikėtų numatyti koordinavimo arba pripažinimo sistemą, pagal kurią būtų galima apsaugoti produktus, kuriems jau suteikta kilmės vietos nuoroda tam tikrose valstybėse narėse;
24. mano, kad būtina naudoti privalomą Europos logotipą, kad vartotojai arba klientai galėtų atpažinti ir (arba) identifikuoti šiuos produktus;
25. pasisako už tai, kad pramonės ir rankų darbo gaminių geografinėms nuorodoms būtų taikomas žemės ūkio dviejų etapų registravimo procedūros modelis: pirmiausia registruojama nacionaliniu arba regionų lygmeniu atsižvelgiant į valstybės vidaus struktūrą, o po to – Europos lygmeniu;
26. rekomenduoja, kad registracijos procedūra būtų taikoma ribotą laiką ir kad ją valdytų Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba, su sąlyga, kad šioje srityje jai bus suteikti įgaliojimai;
27. pabrėžia, kad labai svarbi yra geografinės vietovės ir produkto sąsaja ir būtent tai rodo, kad pramonės ir rankų darbo gaminių geografinių nuorodų atveju ypač svarbus žmogiškasis veiksnys ir praktinė patirtis. Kai kuriose teritorijose žaliava išnyko arba yra nebetinkama, tačiau tai nesutrukdė išlaikyti įmones ir praktinę patirtį ar net vystytis siekiant gaminti aukštos kokybės produktus;
28. mano, kad siekiant įgyti vartotojų pasitikėjimą, pramonės ir rankų darbo gaminių geografinių nuorodų specifikacijos turi būti skaidrios ir patikimos. Specifikacijose turi būti nurodyti gamybos etapai, jų vieta ar net patikra ir informacija apie DVT laikymąsi;
29. yra ypač susirūpinęs dėl naujovių ir mokslinių tyrimų, kuriems specifikacijomis neturėtų būti keliamos kliūtys. Daug įmonių diegia inovacijas (kompleksinis požiūris, dizainas, žaliavų kilmė, socialinės inovacijos, biologinių ar perdirbtų medžiagų naudojimas, technologijų naudojimas, patentai) ir taip kuria teritorinę dinamiką ir gamindamos atitinkamus produktus padeda išlikti žmonių bei specialistų bendruomenėms;
30. mano, kad, kadangi GN yra oficiali garantija, todėl būtina patikima atitinkamų ūkio subjektų kontrolė siekiant užtikrinti, kad gamintojai laikytųsi specifikacijų ir užtikrintų vartotojų saugumą ir pasitikėjimą;
31. rekomenduoja pirmenybę teikti sertifikavimui, kuris leistų užtikrinti nepriklausomą išorės kontrolę priimtinomis sąnaudomis;
32. rekomenduoja nustatyti tokio paties lygio apsaugą kaip ir žemės ūkio produktų geografinėms nuorodoms, įskaitant valstybių narių taikomas atitinkamas administracines ar teismines priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią neteisėtam pramonės ir rankų darbo gaminių geografinių nuorodų naudojimui arba jį nutraukti;
33. pabrėžia, kad į taisykles dėl pramonės ir rankų darbo gaminių geografinių nuorodų apsaugos turėtų būti įtraukta apsauga internete;
34. mano, kad gamintojų, kurių gaminiams suteiktos geografinės nuorodos, grupės yra pramonės ir rankų darbo gaminių geografinių nuorodų ramsčiai, nes jos siekia, kad geografinės nuorodos būtų pripažintos, ir užtikrina kasdienį jų valdymą; jos turi atlikti svarbų vaidmenį užtikrinant GN stebėseną, apsaugą ir populiarinimą;
35. pakartoja savo poziciją, kad konkrečiais ir tinkamai pagrįstais atvejais būtų pagrįsta numatyti geografinės nuorodos registraciją patikėti vienai struktūrai, paliekant galimybę gauti geografinę nuorodą visiems naujiems gamintojams, kurie laikosi geografinės nuorodos taisyklių ⁽⁵⁾;
36. mano, kad su paraiškų teikimo ir registravimo procedūra susijusios išlaidos neturėtų būti atgrasančios gamintojams ir turėtų būti nustatyta konkreti vienkartinė suma, pavyzdžiui, registracijos mokestis. Savo ruožtu kompetentingoms valdžios institucijoms nacionaliniu lygmeniu tenkančios išlaidos turėtų būti susijusios tik su paraiškų tvarkymu, produktų reklama ir, prireikus, kontrolės priežiūra bei administracinių ar teisminių priemonių, skirtų neteisėtam pramonės ir rankų darbo gaminių geografinės nuorodos naudojimui sustabdyti, vykdymo užtikrinimu;

⁽⁴⁾ Ten pat.

⁽⁵⁾ Ten pat.

Prekybos ir konkurencijos aspektai

37. atkreipia dėmesį į tai, kad geografinės nuorodos produktai siūlomi įvairiuose skirstymo tinkluose, pavyzdžiui, trumpose tiekimo grandinėse, internete ar profesionaliuose kanaluose (pvz., viešbučiuose). GN teikiama apsauga leistų plėtoti šias rinkas, pavyzdžiui, integruojant šiuos produktų krepšelius į regionines ir (arba) nacionalines reklamos kampanijas arba skatinant pramoninį turizmą;

38. ragina Europos Komisiją paaiškinti, kaip, siekiant plėtoti tvarius viešuosius pirkimus, viešųjų pirkimų procedūrose galėtų būti pasitelkiamos pramonės ir rankų darbo gaminių geografinės nuorodos remiantis objektyviais aplinkosaugos kriterijais, tokiais kaip trumpos tiekimo grandinės ir išorės sąnaudų internalizavimas;

39. primena, kad daug pramonės ir rankų darbo gaminių geografinių nuorodų yra eksportuojama ir joms reikalinga apsauga Europoje ir už jos ribų. Kadangi nėra platesnės apsaugos, kolektyvinės geografinės nuorodos strategijos ir susijusios įmonės negali būti visiškai veiksmingos, o tai lemia menką jų pramoninės nuosavybės teisių apsaugą ir toliau vyksta klastojimas ir nesąžininga konkurencija, kurie kenkia įmonėms, kurios dažnai įsikūrusios kaimo vietovėse; ši apsauga turėtų būti taikoma ir ES rinkai pateikiamam importuojamam ne ES kilmės produktui;

40. galiausiai pabrėžia, kad priėmus Europos reglamentą dėl pramonės ir rankų darbo gaminių geografinių nuorodų būtų galima jas įtraukti į produktų, kuriems taikomi ES prekybos susitarimai su trečiosiomis šalimis, sąrašą ir taip užtikrinti jų apsaugą svarbiausiose rinkose;

41. todėl siekiant apsaugoti pramonės ir rankų darbo gaminių geografines nuorodas ragina Europos Komisiją parengti atitinkamą reglamento projektą ir jį pateikti konsultacijoms ir sprendimui priimti; prašo Europos Komisijos atsižvelgti į šios nuomonės svarstymus ir rekomendacijas ir nurodo, kad yra pasirengęs aktyviai bendradarbiauti ir remti.

Bruselis, 2021 m. spalio 13 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Apostolos TZITZIKOSTAS

Europos regionų komiteto nuomonė „Naujoji vartotojų darbotvarkė. Siekiant tvaraus atsigavimo didinamas vartotojų atsparumas“

(2022/C 61/07)

Pranešėja

Alexia BERTRAND (BE / „Renew Europe“), regiono asamblėjos narė: Briuselio regiono parlamentas

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. primena, kokia svarbi yra Europos vartotojų politika, kuria siekiama užtikrinti ES piliečiams tvirtą teisių pagrindą, padedantį apsaugoti juos nuo didelės rizikos ir grėsmių, kurių jie negali įveikti pavieniui, įgalinti vartotojus pasirinkti turint informaciją, didinti jų gerovę ir veiksmingai užtikrinti jų saugą bei ekonominius interesus ir sukurti kontrolės mechanizmus ir teisių gynimo priemones, kad šios teisės būtų veiksmingos;
2. pabrėžia, kad Europos lygmens vartotojų apsauga taip pat padės skatinti ekonomikos atsigavimą Europoje, kartu įgyvendinant žiedinės ekonomikos modelį ir mažinant poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai;
3. teigiamai vertina, kad paskelbta ilgai laukta Naujoji vartotojų darbotvarkė, kurioje analizuojami būdai, kaip padidinti vartotojų apsaugą ir atsparumą COVID-19 pandemijos metu ir po jos, ir numatyta galimybė Europos vartotojams aktyviai dalyvauti pereinant prie žaliosios ir skaitmeninės ekonomikos;
4. pabrėžia, kad reikia tobulinti vartotojų apsaugą ir jos vykdymą užtikrinančias priemones, kad būtų kuo geriau atsižvelgta į pagrindinius Europos ekonomikai kylančius iššūkius: 19 krizė, žaliaji pertvarka, skaitmeninė transformacija, globalizacija ir atsirandantys tam tikrų pažeidžiamų vartotojų konkretūs poreikiai;
5. pabrėžia, kad, siekiant išlaikyti aukštus vartotojų apsaugos standartus, reikėtų atsisakyti mechaniškai taikyti komunikate dėl geresnio reglamentavimo nustatytą principą „kiek plius, tiek minus“;
6. palankiai vertina tai, kad į Konferencijos dėl Europos ateities programą būtų įtrauktas Europos vartotojų politikos klausimas;

Vartotojų apsauga COVID-19 pandemijos sąlygomis

7. tvirtai pabrėžia, kad krizės laikotarpiu reikia išsaugoti ir ryžtingai įgyvendinti vartotojų teises ir šios srities ES *acquis*, visų pirma siekti, kad jos nesulipnėtų ir sudaryti sąlygas vartotojams gauti tinkamą vartotojų teisių ir *acquis* užtikrinamą teisinę apsaugą;
8. palankiai vertina 2021 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento priimtą Reglamentą dėl geležinkelių transporto keleivių teisių ir pareigų (nauja redakcija), kuriuo patvirtinamos geležinkelių paslaugų vartotojų teisės ir apsauga, visų pirma nukreipimas kitu maršrutu ir parama vėlavimo ir atšaukimo atveju, taip pat pagalbos riboto judumo asmenims gerinimas. Tikėtina, kad toks keleivių teisių sustiprinimas paskatins vartotojus pereiti prie šios tvaresnės transporto rūšies ir didins sąveikumą su tausojamą judumo transporto rūšimis įpareigojant veiklos vykdytojus traukiniuose numatyti dviračiams skirtą erdvę;
9. rekomenduoja apsvaistyti galimybę išplėsti vartotojų apsaugą ir ją taikyti kultūros ir renginių sektoriuose anuliavimo atveju;
10. ragina įvairias kompetentingas institucijas toliau kovoti su sukčiavimu, nukreiptu prieš vartotojus, bendradarbiaujant su Bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje tinklu ir konsultuojantis su internetinėmis platformomis, tarpinių paslaugų teikėjais ir su visais suinteresuotaisiais subjektais;
11. pabrėžia, kad nustatant produktų, procesų, paslaugų ir kokybės standartus reikia atsižvelgti į patirtį, įgytą valdant šią krizę, kad valdžios institucijos ir įmonės galėtų greitai juos pasitelkti, kad užtikrintų prekių ir paslaugų vartotojų aukšto lygio sveikatos apsaugą;

12. pabrėžia COVID-19 pandemijos pamokas ir vartotojų apsaugos lygio išlaikymo krizės metu svarbą; šiuo požiūriu rekomenduoja atlikti būtinas reguliavimo peržiūras, kad būtų nustatytos išskirtinių aplinkybių, atsirandančių sutartyse su vartotojais, pasekmės prieš joms atsirandant (*rebus sic stantibus* sąlyga). Taip būtų atsižvelgiama į numatymo ir prognozavimo principus, tokiu būdu sustiprinant vartotojų apsaugą;

13. ragina Komisiją išanalizuoti ilgalaikį COVID-19 krizės poveikį europiečių vartojimo įpročiams ir remtis šia analize rengiant būsimas Europos politikos iniciatyvas šioje srityje;

14. atsižvelgdamas į tai, pritaria iniciatyvoms, kuriomis siekiama remti vietos prekybą, įskaitant smulkius vietos gamintojus, ir skatinti vietos amatus;

15. be to, pabrėžia, kad vartotojų teisė, teikiant aiškesnę ir išsamesnę informaciją, galėtų paskatinti trumpų žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinių stiprinimą ir taip sumažinti transporto sektoriuje išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį; atsižvelgdamas į tai primena, kad svarbu įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas į vartotojų apsaugos politiką;

16. taip pat pabrėžia, kad reikia remti politiką, kuria siekiama sumažinti skaitmeninę atskirtį įrangos, teritorinės aprėpties ir skaitmeninių įgūdžių požiūriu;

Žalioji pertvarka

17. primena, kad tvarus vartojimas yra labai svarbus siekiant žaliojo kurso tikslų;

18. pabrėžia, kad Europos Sąjungos vartotojai atlieka pagrindinį vaidmenį vykstant žaliajai pertvarkai, todėl juos privaloma informuoti ir įgalėti priimti sprendimus, remiantis palyginama, skaidria ir aiškia informacija, parengta taikant Europos Komisijos aplinkosauginio pėdsako metodiką, visų pirma apie gaminių patvarumą ir galimybes juos pataisyti, taip pat apie jų socialinį poveikį ir aplinkosauginį pėdsaką. Ši informacija turi remtis patikimais duomenimis ir vartotojų tyrimais. Į informacijos sklaidos procesą rekomenduojama įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas;

19. pabrėžia, kad labai svarbu suteikti vartotojams galimybę rinktis produktus pagal jų patvarumą, kartu skatinti gamintojus ilginti savo produktų naudojimo trukmę ir priimti Europos teisės aktus, kuriais baudžiama už pramonės ir technologijos produktų nusidėvėjimo planavimą ir atlyginama už jų ilgaamžiškumą;

20. atkreipia dėmesį į tai, kad žalioji pertvarka pavyks tik tuo atveju, jei tvarių produktų ir paslaugų paklausa neapsiribos konkrečiomis vartotojų grupėmis, ir šiuo atžvilgiu pabrėžia, kad įgyvendinant tikslus visiems vartotojams, neatsižvelgiant į jų finansinę padėtį, turi būti užtikrinta prieiga prie tvarių produktų ir paslaugų;

21. rekomenduoja plėtoti holistinį požiūrį į vartotojų informavimą, numatant, jei įmanoma, parengti ženklumą, apimančią tokius aspektus kaip tvarumas, sveikata, aplinkosauga, produkto kilmė, ypatingą dėmesį skiriant tam, ar jis kilęs iš ES ar iš trečiosios šalies, ir sąžininga prekyba; taip pat pabrėžia, kad naudinga vis labiau integruoti socialinius ir aplinkos aspektus į viešuosius pirkimus priimant įvairias priemones, įskaitant minimalių aplinkosaugos kriterijų nustatymą sektorių teisės aktuose, kaip numatyta naujajame Žiedinės ekonomikos veiksmų plane;

22. pabrėžia, kad nustatant produktų standartus svarbu atsižvelgti į tvarumo ir žiediškumo siekius, todėl už standartizaciją atsakingos Europos institucijos turi atlikti svarbų vaidmenį, visų pirma parengti standartus, kuriais remiantis būtų galima apibrėžti, kas yra žaliasis arba tvarus produktas;

23. pabrėžia, kad svarbu gerinti ir garantuoti priemonių sąveikumą;

24. rekomenduoja svarstymus dėl galimo vartojimo prekių teisinės garantijos laikotarpio pratęsimo derinti su geresniu vartotojų informavimu apie numatomą produktų naudojimo trukmę;

25. siūlo išnagrinėti, ar reikėtų sukurti sistemą, pagal kurią būtų reikalaujama išankstinio leidimo vartoti ekologiškumo teiginius ir ekologinius ženklus, kaip tai daroma sveikatos srityje;

26. pabrėžia, kad sprendžiant gaminių su trūkumais problemą, reikia siekti, kad produktai pirmiausia būtų pakartotinai panaudojami arba taisomi, o ne išmetami, su sąlyga, kad nepažeidžiamos vartotojų teisės ir pakartotinai panaudojant arba taisant nepagaminami prastesnės kokybės produktai;
27. atkreipia dėmesį, kad būtina sudaryti galimybes gauti atsarginių dalių, kad būtų įmanoma pataisyti gaminius ir kad tokio pataisymo išlaidos neatgrasytų vartotojų nuo taisymo, tačiau kartu reikia ginti vartotojų teises gauti reikalavimus atitinkančius ir saugius gaminius; rekomenduoja Komisijai išnagrinėti, kokių priemonių reikėtų imtis, kad tai būtų įmanoma;
28. ragina Komisiją vykdant Prekių pardavimo direktyvos peržiūrą išnagrinėti, kaip toliau skatinti remontuoti gaminius, taip pat naudoti tvaresnius žiedinius gaminius, kartu užtikrinant vartotojų teises ir ekonominę vartotojų ir įmonių pusiausvyrą;
29. pabrėžia vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmens svarbą šioje srityje, taip pat būtinybę skatinti naujus vartojimo modelius ir elgseną vietos ir regionų lygmeniu, pavyzdžiui, bendradarbiaujamąją ekonomiką;
30. rekomenduoja remti verslo modelius, kuriuos taikant vartotojai galėtų pirkti paslaugą, o ne prekę, būtų skatinama taisyti gaminius ir remiamos socialinės ekonomikos organizacijų iniciatyvos, taip pat naudotų prekių rinkos;
31. pabrėžia, kad reikia rinkti informaciją apie gerosios vietos praktikos pavyzdžius taisymo ir žiedinės ekonomikos srityje;
32. pabrėžia, kad svarbu išplėsti su vartojimu susijusius vietos veiksmus įtraukiant paslaugų ekonomiką, pavyzdžiui, pastatų renovacijos ir vartotojų būstų pritaikymo ekologiškesnei ir skaitmeninei visuomenei paslaugas, visų pirma stiprinti vartotojų informavimo priemones;
33. pritaria iniciatyvoms, kuriomis remiama vietos prekyba, siekiant pagerinti vartotojų padėtį rinkoje, apsaugoti aplinką ir skatinti amatus;
34. atkreipia dėmesį į galimą vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį vartotojų informavimo ir mokymo srityje;
35. pabrėžia, kad svarbu pasiūlyti veiksmingus sprendimus, kuriuos vartotojai galėtų lengvai suprasti ir taikyti;
36. pritaria Komisijos ketinimui bendradarbiauti su ekonominės veiklos vykdytojais ir skatinti šiuos veiklos vykdytojus įsipareigoti savanoriškai imtis veiksmų, kuriais būtų skatinamas tvarus vartojimas ir kuriais būtų daroma daugiau nei reikalaujama įstatymais;
37. pabrėžia, kad reikia išplėsti Ekologinio projektavimo direktyvos taikymo sritį įtraukiant su energija susijusius gaminius, taip pat išplėsti didelį poveikį aplinkai darančių gaminių asortimentą ir įtraukti atliekų susidarymo prevencijos priemones;
38. tvirtai remia sprendimą paskelbti Tvarių produktų iniciatyvą, kuria bus siekiama, kad tvarūs gaminiai taptų norma ir taip kovoti su ankstyvu nusidėvėjimu ir skatinti tvarumą;
39. ragina Europos Komisiją, valstybes nares ir vietos ir regionų valdžios institucijas ES ekonomikos atgaivinimo plane numatytas finansines paskatas nukreipti taip, kad jomis būtų siekiama ilgalaikės ekonominės, socialinės ir aplinkosaugos pažangos, kartu būtų naudojama mažiau išteklių, vengiama pavojingųjų medžiagų ir jos šalinamos, taip pat gerinamas medžiagų ir sistemų žiedškumas;
40. dar kartą pabrėžia, kad reikia nedelsiant paspartinti perėjimą prie atkuriamojo augimo modelio, kurio laikantis išteklių sunaudojimas neviršytų planetos galimybių ir būtų mažinamas mūsų aplinkosauginis pėdsakas. Šiuo tikslu būtina atsieti augimą nuo išteklių naudojimo, kurti tikrą žiedinę visuomenę ir bendradarbiauti visais valdymo ir visuomenės lygmenimis;
41. pabrėžia, kad reikia remti MVĮ ir smulkius vietos gamintojus žaliosios pertvarkos procese nedidinant administracinės naštos. Šioms permainingoms užtikrinti būtinas Europos finansavimas; pabrėžia, kad reikia įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas į informacijos apie šiam tikslui turimas ES lėšas teikimą;

Skaitmeninė transformacija

42. primena, kad skaitmeninė transformacija iš esmės keičia vartotojų gyvenimą. Ji suteikia jiems puikių galimybių, tačiau taip pat kelia naujų iššūkių. Atsižvelgiant į tai, reikėtų kovoti su nesąžiningos prekybos praktika internete. Reikia stiprinti vartotojų apsaugą nustatant skaitmeninės ekonomikos ir dirbtinio intelekto sektorių reglamentuojančias taisykles, visų pirma susijusias su dirbtiniu intelektu, daiktų internetu ir robotika. Šiuo atžvilgiu atkreipia dėmesį į novatorišką Europos Komisijos pasiūlymą reglamente, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės, ir komunikate „Europos požiūris į dirbtinį intelektą skatinimas“; dėl šių dokumentų bus rengiama atskira RK nuomonė;

43. pabrėžia, kad reikia stiprinti vartotojų apsaugos nuo nesąžiningos prekybos praktikos internete priemones. Visų pirma, reikėtų sukurti naujas taisykles arba rinkos priežiūros priemones, skirtas vartotojams apsaugoti nuo naujos praktikos, atsirandančios dėl dirbtinio intelekto plėtojimo ir algoritmų naudojimo (specialių kainų arba produktų ir (arba) paslaugų siūlymo praktika, pasitelkiant vartotojų profiliavimą internete ir t. t.), ir užtikrinti veiksmingą vartotojų asmens duomenų apsaugą; taip pat ragina Komisiją ir Europos institucijas didinti informuotumą apie prekybos internetu aplinkosauginį ir socialinį poveikį;

44. pabrėžia, kad reikia modernizuoti ES teisės aktus dėl gaminių saugos, kuriais užtikrinamas fizinis vartotojų saugumas, siekiant spręsti susietųjų daiktų saugumo klausimus (asmens duomenų apsauga, kibernetinis saugumas, patikimumas, skaidrumas ir vartotojų informavimas);

45. pabrėžia, kad reikia siekti ES vartotojų apsaugos teisės aktų ir ES teisės aktų dėl skaitmeninių rinkų suderinamumo ir aiškios sąveikos, siekiant užtikrinti aukšto lygio vartotojų apsaugą, susijusią su vartotojų teisėmis, prieiga prie prekių ir paslaugų, įskaitant tarpvalstybinę prieigą, skaidrumą, atsakomybę ir saugią skaitmeninę aplinką, taip pat patikslinti ir sustiprinti interneto tarpininkų atsakomybę. Turėtų būti įdiegti interneto tarpininkams skirti mechanizmai, kad būtų galima laikui bėgant stebėti įmonių pasiūlą internetu, siekiant išvengti žalos vartotojų teisėms, kurią sukelia pasiūlos internetu nepastovumas;

46. palankiai vertina Komisijos ketinimą parengti novatorišką elektroninių priemonių rinkinį, kuris padėtų atitinkamiems organams aptikti nelegalią prekybą internetu praktika. Šios elektroninės priemonės taip pat turėtų padėti stebėti įmonių, siūlančių savo produktus internetu, dingimą;

47. atkreipia dėmesį, kad kai kuriose srityse vis dar leidžiamas geografinis blokavimas, trukdantis vartotojams nevaržomai naudotis skaitmeniniu turiniu visoje Europoje;

48. rekomenduoja pasinaudoti valdžios institucijų turimais duomenimis, kad vykdant aktyvią atvirųjų duomenų politiką vartotojams būtų teikiama kuo tikslesnė informacija;

49. pabrėžia, kad reikia remti MVĮ ir smulkius vietas gamintojus skaitmeninės transformacijos procese, nedidinant administracinės naštos. Šioms permainoms užtikrinti būtinas Europos finansavimas; pabrėžia, kad reikia įtraukti vietas ir regionų valdžios institucijas į informacijos apie šiam tikslui turimas ES lėšas teikimą;

Veiksmingas vykdymo užtikrinimas ir teisių gynimas

50. ragina Komisiją atlikti koordinatoriaus vaidmenį ir padėti valstybėms narėms ir regionų bei vietas valdžios institucijoms tikrinti, kaip ginamos vartotojų teisės, visų pirma užtikrinant, kad priemonės, kurių imasi valstybė narė, būtų veiksmingos neatsižvelgiant į įmonės buvimo vietą, kaip turėtų būti sankcijų srityje;

51. palankiai vertina tai, jog Naujojoje vartotojų darbotvarkėje numatyta, kad Komisija padės valstybėms narėms sparčiai įgyvendinti ir ginti vartotojų teises šiuo tikslu pasitelkiant Bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje tinklą; atsižvelgdamas į tai pabrėžia konstruktyvų Europos vartotojų centrų vaidmenį apibrėžiant tarpvalstybinę vartotojų apsaugą;

52. pažymi, kad norint tinkamai įgyvendinti kontrolės priemones, kurios reikalingos pagal naująją darbotvarkę, reikia daugiau darbuotojų, vykdančių rinkos priežiūros funkcijas. Atsižvelgiant į tai, turėtų būti stiprinama darbuotojų, vykdančių šias funkcijas, specializacija sektoriuose, taigi turėtų būti užtikrintas tęstinis mokymas ir tinkami materialiniai išteklių atsižvelgiant į veiklą, kurią reikia stebėti: tai gali būti sukčiavimo veikla, nesąžininga veikla, prekyba internetu ir t.t. Be to, siekiant nustatyti galimą sukčiavimą ar reikalavimų nesilaikymą, galinčius turėti įtakos saugumui, būtina turėti tinkamą akredituotą laboratorijų tinklą;

53. ragina stiprinti vietos ir regionų valdžios institucijų ir vartotojų organizacijų bendradarbiavimą;
54. pritaria, kad vietos ir regionų valdžios institucijos bendradarbiaudamos su įmonėmis plėtotų savanoriškas vartotojų informavimo priemones;

Specifinių vartotojų poreikių tenkinimas

55. palankiai vertina tai, kad Naujojoje vartotojų darbotvarkėje atkreipiamas dėmesys į tam tikrus atvejus, kuriais kai kurios vartotojų grupės, pavyzdžiui, vaikai, vyresnio amžiaus žmonės ir neįgalieji, gali būti itin pažeidžiamos ir joms gali prireikti specifinių apsaugos priemonių, visų pirma dėl skaitmeninės atskirties;
56. pabrėžia, kad reikia stiprinti pažeidžiamiausių vartotojų, kuriems reikia kreditų, kad galėtų pirkti pagrindines prekes ir paslaugas, pvz., medicininę priežiūrą, švietimą ir viešąsias paslaugas, apsaugą; reikėtų šiuose sektoriuose apibrėžti politiką ir priemones, kuriomis būtų stiprinama vartotojų apsauga įmonių, teikiančių tęstines paslaugas svarbiausiuose sveikatos apsaugos ir švietimo sektoriuose, nemokumo atveju, kad būtų sumažinta žala, atsirandanti dėl verslo nutraukimo šiuose sektoriuose;
57. pabrėžia, kad labai svarbu ugdyti vartotojų finansinį raštingumą, įskaitant ir naujų skaitmeninių technologijų sritį, ir remti susijusius projektus, įgyvendinamus vietos ir regionų lygmeniu;
58. palankiai vertina tai, kad Naujojoje vartotojų darbotvarkėje numatyta nuo 2021 m. padidinti finansavimą veiksmams, kuriais siekiama gerinti konsultavimo skolų klausimais paslaugų prieinamumą valstybėse narėse, atsižvelgiant į vietos valdžios institucijų veiksmų šioje srityje svarbą;
59. teigiamai vertina Europos Komisijos ketinimą remti vietos iniciatyvas, susijusias su konsultacijomis, skirtomis vartotojams, kurie dėl struktūrinių arba asmeninių priežasčių negali gauti paramos ir informacijos, teikiamos internete arba centriniuose informacijos biuruose;
60. ragina pradėti ir (arba) stiprinti vietos ir regionų valdžios institucijų, vartotojų organizacijų ir įmonių bendradarbiavimą, kad jos suvienytų jėgas ir kuo geriau panaudotų išteklius;
61. atsižvelgiant į pastangas kovoti su pernelyg dideliu išiskolinimu, rekomenduoja Komisijai išnagrinėti galimybę sukurti Europos teisės priemonę, kurioje būtų numatytos ne tik prevencinės priemonės, bet ir kolektyvinio vartotojų skolų sureguliuojimo veiksmai; taip pat ragina vykdyti konkrečią politiką siekiant išvengti praktikos, kuri pasirodė ypač žalinga vartotojui (pvz., atnaujinamosios kortelės), nes sukeldavo išiskolinimą ir padarydavo vartotoją pažeidžiamą kitų kredito formų atžvilgiu;
62. rekomenduoja skirti dėmesį visiems vartotojų pažeidžiamumo ir atskirties aspektams, įskaitant tiesiogiai susijusius su vietos lygmens problemomis, pavyzdžiui, skaitmenine atskirtimi, kurią patiria vartotojai gyvenantys vietovėse, kuriose nėra internetinio ryšio arba jis yra silpnas ar nekokybiškas. Reikėtų skatinti ir reglamentuoti pagrindinių gyvai teikiamų finansinių paslaugų sąrašą ir imtis priemonių, kad būtų užkirstas kelias visų ar dalies jų panaikinimui, nes taip būtų diskriminuojami vartotojai jų galimybės naudotis finansinėmis paslaugomis požiūriu;
63. taip pat rekomenduoja spręsti skaitmeninės atskirties, kurią patiria pažeidžiami vartotojai dėl to, kad neturi būtinos įrangos ar pagrindinių įgūdžių ir todėl negali dalyvauti skaitmeninėje transformacijoje, problemą, visų pirma mažiau išsivysčiusiuose regionuose;

Vartotojų apsauga atsižvelgiant į padėtį pasaulyje

64. pabrėžia, kad globalizuotame pasaulyje, kuriame elektroninė prekyba vyksta neribojama sienų, bendradarbiavimas su tarptautiniais partneriais tapo itin svarbus;
65. palankiai vertina Komisijos kartu su Kinija paskelbtą veiksmų planą, kuriuo siekiama didinti internetu parduodamų produktų saugą, ir ES regionams partneriams, visų pirma Afrikoje, teikiamą reguliavimo paramą, techninę ir gebėjimų stiprinimo pagalbą;
66. vis dėlto ragina Komisiją plėtoti ir stiprinti bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis, kuriose įsisteigę Europos Sąjungos teritorijoje paslaugas ir prekes teikiantys subjektai;

67. ragina Europos Komisiją užtikrinti, kad į ES importuojamos prekės ir paslaugos atitiktų nustatytus Europos Sąjungos standartus ir taisykles; palankiai vertina Europos Komisijos pasiūlymą padidinti įmonių atsakomybę už žmogaus teises ir socialinius bei aplinkos apsaugos standartus visoje jų vertės grandinėje (įskaitant subrangovus), taip pat ir veikiančias trečiojoje šalyse;

Vartotojų apsaugos politikos taikymas kitose srityse

68. primena, kad vartotojų politika pagal savo pobūdį yra viena iš horizontaliausių ES politikos sričių, nes ji susijusi su įvairiomis ES politikos sritimis – produktų sauga, skaitmenine rinka, finansinėmis paslaugomis, maisto sauga ir ženkliniu, energetika, kelionėmis ir transportu;

69. pabrėžia, kad reikia įtraukti vartotojų apsaugos reikalavimus rengiant ir įgyvendinant kitų sričių, pavyzdžiui, energetikos, telekomunikacijų, transporto, draudimo, kreditų ir kt., ES politiką ir veiksmus;

70. pabrėžia, kad vartotojų gerovės skatinimas vykdamas griežtą konkurencijos politiką Europos Sąjungoje turi išlikti prioritetiniu tikslu įgyvendinant SESV 101 ir 102 straipsnius;

Valdymas

71. pabrėžia, kad reikia parengti vartotojų sąlygų Europos Sąjungoje rezultatų suvestinę remiantis svarbiais rodikliais, visų pirma apimančiais vartojimo žiedišumą, kad būtų galima padėti valdyti ir stebėti Naujosios vartotojų darbotvarkės įgyvendinimą;

72. pritaria Europos Komisijos ketinimui sukurti naują valdymo modelį, grindžiamą plačia partneryste, kurioje dalyvautų visi atitinkami suinteresuotieji subjektai. Todėl reikėtų palankiai vertinti Komisijos siekį rengti reguliarias diskusijas su Europos Parlamentu, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu ir Regionų komitetu, glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis pasitelkiant esamus tinklus, darbo grupes arba *ad hoc* specialios paskirties grupes;

73. pakartoja, kad Regionų komitetas yra suinteresuotas dalyvauti šioje veikloje.

Bruselis, 2021 m. spalio 13 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Apostolos TZITZIKOSTAS

Regionų komiteto nuomonė „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. LGBTIQ asmenų lygybės strategija“

(2022/C 61/08)

Pranešėja	Kate FEENEY (IE / „Renew Europe“), Dan Lerės Ratdauno grafystės tarybos narė
Pamatiniai dokumentai	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Lygybės Sąjunga. 2020–2025 m. LGBTIQ asmenų lygybės strategija“ COM(2020) 698 <i>final</i>

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. nurodo, kad lygybė yra viena iš pagrindinių vertybių, kuriomis grindžiama Europos Sąjunga, kaip nurodyta Sutartyse ir Pagrindinių teisių chartijoje, o tai ES suteikia įgaliojimus ir atsakomybę kovoti su diskriminacija;
2. dar kartą teigia, kad lesbiečių, gėjų, biseksualių, translyčių, nebinarinio lytiškumo, interseksualių ir *queer* (LGBTIQ) asmenų teisės yra žmogaus teisės, todėl jas įgyja visi žmonės, nepriklausomai nuo jų, kaip nepiliečių-, pabėgėlių, migrantų ar užsienio gyventojų, teisinio statuso, neatsižvelgiant į tai, ar jie yra moterys, vyrai, vaikai, vyresnio amžiaus žmonės ar neįgalūs asmenys, nepaisant jų religijos, etninės kilmės, politinių pažiūrų ar seksualinės orientacijos, lytinės tapatybės ar raiškos ir lyties ypatumų;
3. aukštai vertina visą ankstesnę darbą⁽¹⁾, atliktą Europos ir valstybių narių lygmenimis, įskaitant Europos Komisijos komunikato „Lygybės sąjunga: 2020-2025 m. LGBTIQ asmenų lygybės strategija“ paskelbimą ir jame nustatytus politinius tikslus bei priemones siekiant skatinti LGBTIQ asmenų lygybę Europos Sąjungoje;
4. vis dėlto įspėja, kad nors šūki „Suvienijusi įvairovę“ išskėlusioje Europoje ši pirmoji ES LGBTIQ asmenų lygybės strategija yra ilgai lauktas žingsnis teisinga kryptimi, tuo pat metu patiriame regresą ES vertybių atžvilgiu, o valdžios organai nuolat naudoja prieš LGBTIQ asmenis nukreiptą retoriką ir netgi vykdo diskriminuojančią politiką bei priima diskriminuojančius teisės aktus;
5. jaučiasi paskatintas dėl to, kad Europos Komisija aiškiai paminėjo RK ir ragina jį skatinti dialogą su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir pilietine visuomene, įskaitant socialinius partnerius, siekiant pažangos užtikrinant LGBTIQ asmenų lygybę;
6. yra susirūpinęs dėl to, kad nepaisant stipresnių politikos priemonių, vis dar tenka susidurti su struktūrine LGBTIQ asmenų diskriminacija ir marginalizacija visoje Europos Sąjungoje;
7. todėl yra tvirtai įsitikinęs, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms tenka svarbus vaidmuo kuriant tokią Europos visuomenę, kuri būtų grindžiama visų piliečių įtrauktimi, o ne kai kurių jų atskirtimi, ir sutinka, kad įtraukios ir įvairovę užtikrinančios strategijos yra svarbios tiek viešajame, tiek privačiajame sektoriuose siekiant geriau susidoroti su sudėtingais iššūkiais ir gyvenimiškomis situacijomis, kuriose atsiduria LGBTIQ asmenys;

(1) 2015 m. Europos Komisija paskelbė LGBTI asmenų lygybės skatinimo veiksnių sąrašą; paskirta išimtinai už lygybę atsakinga Komisijos narė Helena Dalli; 21 valstybė narė teisiškai pripažįsta tos pačios lyties asmenų poras, o keturios valstybės narės yra nustačiusios lyties keitimo teisinio pripažinimo procedūras, kurių metu netaikomi jokie medicininiai reikalavimai.

8. primygtinai ragina Europos Komisiją užtikrinti, kad būtų laikomasi pagrindinių Europos Sąjungos principų ir kad nė viena savivaldybė, regionas ar valstybė netaikytų sisteminių diskriminacinių iniciatyvų, kaip antai „zonos be LGBT asmenų“, kurios patvirtintos pagal „Vietos valdžios institucijų šeimos teisių chartiją“, ar „Rezoliucija prieš LGBT ideologiją“, ir nenaudotų lėšų nediskriminavimo principą pažeidžiančiais būdais;

9. atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad svarbu imtis veiksmų siekiant kovoti su LGBTIQ asmenų diskriminacija, palankiai vertina Europos Parlamento rezoliuciją, kurioje visa ES paskelbta LGBTIQ asmenų laisvės erdve ⁽²⁾, ir pabrėžia abipusės tolerancijos bendruomenėse svarbą;

Regionų ir miestų vaidmuo

10. yra įsitikinęs, kad kova su nelygybe Europos Sąjungoje yra bendros atsakomybės reikalas, todėl reikia imtis veiksmų visais valdymo lygmenimis, taip pat aktyviai ir nuolat įtraukti pilietinę visuomenę, LGBTIQ asmenų organizacijas ir interesų gynimo grupes, kurios visos atlieka svarbų vaidmenį valdant ir formuojant lygybės politiką bei veiksmingai ją įgyvendinant;

11. mano, kad vietos ir regionų lygmeniu yra didelio potencialo imtis veiksmų, kuriais būtų siekiama užtikrinti lygybę ir integraciją, nes regionų ir vietos tarybų nariai ir merai kasdien bendrauja su savo gyventojais kitomis aplinkybėmis nei nacionalinio lygmens politikai, pavyzdžiui, švietimo įstaigose, darbovietėse, kultūrinės ir sportinės veiklos vietose – visur ten, kur įtvirtinamos ir užtikrinamos žmogaus teisės;

12. be to, pabrėžia, kad vietos valdžios institucijoms tenka vaidmuo aiškinant žmonių teises, nustatant pagrindinius iššūkius savo bendruomenėse, užtikrinant vienodą dalyvavimą bendruomenės gyvenime ir vienodas galimybes naudotis paslaugomis, taip pat įvedant specialiai pritaikytas paslaugas marginalizuotiems visuomenės nariams;

13. pritaria Pasaulio ekonomikos forumo nuomonei ⁽³⁾, kad lygybės ir teisių skatinimas turi aiškių ir teigiamų sąsajų su miestų ir regionų ekonomikos vystymusi bei klestėjimu ir kad bet kokia atstūmimo elgsena gali turėti neigiamo poveikio visai bendruomenei ir platesnei ekonomikai. Šie žodžiai dar aktualesni dabar, kai po COVID-19 krizės pradėjame atkurti gyvenimą savo bendruomenėse;

14. yra susirūpinęs dėl akivaizdaus kaimo ir miesto vietovių atotrūkio, susijusio su bendra pagarba ir palankumu įvairovei, nes dėl to gali paastrėti kai kurių regionų demografinės problemos, dar labiau pakenkiant jų ekonominiams ir socialiniams vystymuisi;

15. pažymi ir palankiai vertina tai, kad esama pavyzdžių, kai vietos valdžios institucijos ⁽⁴⁾ aktyviai siekia LGBTIQ asmenų bendruomenių įtraukties ir netgi imasi vadovaujančio vaidmens nustatant LGBTIQ asmenims palankią politiką tais atvejais, kai šalių vyriausybės šioje srityje atsilieka;

Kova su visų formų smurtu

16. išpareigoja visapusiškai propaguoti LGBTIQ atvirus miestus visoje Europos Sąjungoje ir už jos ribų;

17. primygtinai ragina Komisiją kovoti su visų formų smurtu prieš LGBTIQ asmenis ir prašo patvirtinti priemones, kuriomis būtų siekiama vykdyti smurto prieš LGBTIQ asmenis prevenciją ir su juo kovoti, įskaitant smurtą internetinėje erdvėje, kuris jaunimui gali tapti įprastu dalyku;

18. prašo Komisijos patvirtinti kovos su neapykantą kurstančiomis kalbomis priemones, kartu pripažįstant saviraiškos laisvės svarbą. Neapykantą kurstančios kalbos LGBTIQ asmenų atžvilgiu yra vienas iš žalingiausių diskriminacijos šaltinių, dažnai virsta neapykantos nusikaltimais ir lemia smurtą. Kovai su neapykantą kurstančiomis kalbomis būtinas Europos institucijų, vyriausybių, vietos ir regionų valdžios institucijų ir privačiojo sektoriaus bendradarbiavimas. Tai yra būtinas žingsnis siekiant pažaboti diskriminaciją ir jos pražūtingą poveikį visuomenei;

⁽²⁾ 2021 m. kovo 11 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ES paskelbimo LGBTIQ asmenų laisvės erdve (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0089_LT.html).

⁽³⁾ *Great Reset: Why LGBT+ inclusion is the secret to cities' post-pandemic success* | Pasaulio ekonomikos forumas (weforum.org).

⁽⁴⁾ Tokių pavyzdžių esama kai kuriuose ES miestuose, pavyzdžiui, Barselonoje, Liublanoje, Berlyne, Budapešte ir Lodzje, įskaitant miestų tinklus, pavyzdžiui, Italijos tinklą RE.A.DY.

19. laukia būsimo Komisijos pasiūlymo išplėsti ES nusikalstamų veikų sąrašą pagal SESV 83 straipsnio 1 dalį, įtraukiant neapykantos nusikaltimus ir neapykantą kurstančias kalbas, be kita ko, kai jie nukreipti prieš LGBTIQ asmenis ir ne tik prieš jų seksualinę orientaciją, bet ir prieš lytinę tapatybę bei lyties ypatumus, ir pabrėžia, kad reikia skubiai įgyvendinti Aukų teisių direktyvą;

20. primygtinai ragina visas ES valstybes nares ratifikuoti Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (Stambulo konvenciją), kurios aukų teisių apsaugos priemonės taikomos nediskriminuojant jokių pagrindu, įskaitant dėl lyties, socialinės lyties, seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės; todėl ragina Europos Komisiją įgyvendinti savo išipareigojimą užtikrinti, kad Konvencijos pasirašymas taptų pagrindiniu prioritetu, ir labai laukia, be kita ko, pasiūlymo dėl kovos su smurtu prieš moteris, kaip skelbta 2021 m. Europos Komisijos pirmininkės U. von der Leyen pranešime apie Sąjungos padėtį;

21. ragina tinkamai į nacionalinę teisę perkelti ir griežtai taikyti persvarstytą Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvą, kuria stiprinama apsauga nuo turinio, kurstančio neapykantą ar smurtą, ir kuria draudžiami komerciniai žiniasklaidos pranešimai, susiję su bet kokia diskriminacija, įskaitant diskriminaciją dėl lyties ir seksualinės orientacijos, ar tokią diskriminaciją skatinantys pranešimai;

Laisvas judėjimas ir šeimos

22. mano, jog svarbu, kad strategijoje būtų konkrečiai nurodytas laisvo judėjimo regioninis, ypač tarpregioninis, aspektas, kartu atsižvelgiant į Sutartyse įtvirtintą faktą, kad šeimos teisė priklauso valstybių narių kompetencijai, ir atkreipia dėmesį į tai, kad dėl to gali atsirasti kliūčių laisvam judėjimui, nes dėl valstybėse narėse esančių šeimos teisės skirtumų, kertant ES vidaus sienas dažnai nepripažįstami šeiminiai santykiai, ypač LGBTIQ šeimų atveju;

23. Regionų komitetas palankiai vertina tai, kad 2020 m. lapkričio mėn. Europos Komisija pirmą kartą pristatė ES lesbiečių, gėjų, biseksualių, translyčių, nebinarinio lytiškumo, interseksualių ir *queer* asmenų (LGBTIQ) lygybės strategiją. Vienas iš keturių šios Komisijos strategijos ramsčių yra LGBTIQ asmenų saugumo užtikrinimas.

Tačiau smurto prieš LGBTIQ asmenis reiškinys dar nebuvo reprezentatyviai ištirtas, kad būtų galima pateikti atitinkamus kovos su smurtu metodus ateityje.

Nors Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros (FRA) paskelbtoje internetinėje apklausoje „Long Way to Go for LGBTIQ Equality“ („Ilgas kelias į LGBTIQ lygybę“) pateikiama vertingos informacijos apie LGBTIQ patirtį diskriminacijos ir smurto srityje, ši apklausa nėra statistiškai reprezentatyvi, nes tai yra savanoriška internetinė apklausa ir joje nepateikiama atsitiktinė atranka. Atsižvelgdamas į tai, Regionų komitetas ragina Europos Komisiją įgyvendinant LGBTIQ strategiją reguliariai inicijuoti ir finansuoti anoniminių ir reprezentatyvųjų tyrimą apie nepraneštus smurto atvejus, įskaitant santuokinių smurtą LGBTIQ asmenų atveju ES, kuris būtų atliekamas ir vertinamas nepriklausomai visose ES valstybėse narėse;

24. visiškai pritaria šiam Europos Komisijos pirmininkės Ursulos von der Leyen teiginiui: „Jei jūs esate tėvas ar motina vienoje šalyje, jūs esate tėvas ar motina visose šalyse“⁽⁵⁾; todėl teigiamai vertina teisėkūros iniciatyvos, kuria siekiama remti abipusį šeimos pripažinimą valstybėse narėse, paskelbimą;

25. ragina valstybes nares užtikrinti, kad būtų lengvai prieinama aiški informacija apie LGBTIQ asmenų ir jų šeimų tarpvalstybinių teisių pripažinimą ir kad būtų išsamiai informuojami visų valdymo lygmenų valstybės tarnautojai;

26. kartu pasirašo Europos Parlamento rezoliucijoje dėl LGBTIQ teisių ES⁽⁶⁾ pateiktą prašymą dėl vaivorykštės šeimų ir tos pačios lyties porų ir primygtinai ragina Komisiją dirbti siekiant pagerinti vaivorykštės šeimų padėtį griežtai taikant tarpvalstybinę šeimos teisę ir intensyvinant dialogą (įskaitant tikslinius dialogus dėl sprendimo Coman byloje įgyvendinimo⁽⁷⁾) su valstybėmis narėmis, nes materialinė šeimos teisė priklauso jų kompetencijai;

⁽⁵⁾ 2020 m. pranešimas apie Sąjungos padėtį.

⁽⁶⁾ 2021/2679(RSP).

⁽⁷⁾ C-673/16, ES Teisingumo Teismas išaiškino, kad Laisvo judėjimo direktyvoje vartojama sąvoka „santuokinis“ taip pat taikoma tos pačios lyties partneriams.

27. ragina vietos valdžios institucijas pasiūsti teigiamą signalą LGBTIQ asmenų bendruomenėms, parodydamas drąsą nustatyti ryžtingą LGBTIQ asmenims palankią politiką ir paskatindamas pokyčius iš apačios, kaip antai pagal Turino pavyzdį⁽⁸⁾, kai miesto administracija oficialiai pripažino tos pačios lyties piliečių civilinę partnerystę, nors šiuo klausimu iki 2016 m. nebuvo nacionalinių nuostatų. Nuo to laiko Turinas ir toliau rodė pavyzdį, nes pripažino tos pačios lyties porų tėvystę ar motinystę, nors nacionalinėje teisėje tokių nuostatų nėra;

Pagalba LGBTIQ jaunimui Europos Sąjungoje

28. pripažįsta, kad Europos LGBTIQ jaunimas yra ypač pažeidžiamas, nes nuo jauno amžiaus patiria diskriminaciją, viktimizaciją, stigmatizaciją ir prievartą; šie jauni žmonės patiria sunkumų atskleidžiant savo orientaciją šeimos nariams ir savo bendruomenėms, o profesinių paslaugų teikėjai ir platesnė visuomenė nepakankamai supranta LGBTI+ asmenų problemas, įskaitant psichikos, fizinės ir seksualinės sveikatos problemas;

29. palankiai vertina 2021 m. kovo 24 d. paskelbtą Komisijos išsamią vaiko teisių strategiją, pagal kurią LGBTIQ bendruomenės vaikams būtų užtikrinta nepriklausoma asmenybės raida, teisių apsauga ir galimybės jomis naudotis, įskaitant šeimų informavimo ir orientavimo veiksmus, kuriais būtų prisidedama prie visuminio ir visapusiško vaikų ugdymo; aiškiai remia keitimąsi gerąja patirtimi, siekiant nutraukti gyvybiškai nebūtiną interseksualių kūdikių ir paauglių chirurgines operacijas ir medicines intervencines procedūras, kad jie atitiktų tipinę vyro ar moters apibrėžtį, negavus jų ar jų tėvų visapusiškai informacija grindžiamo sutikimo;

30. primygtinai ragina valstybes nares savo nacionaliniuose LGBTIQ asmenų lygybės planuose įvertinti politiką ir praktiką, kurios daro žalą LGBTIQ asmenims, ypač jaunimui, ar dar labiau didina jų atskirtį; ragina jas remti vietos bendruomenes teikiant tinkamas paslaugas, kurios padėtų marginalizuotiems jaunuoliams, pavyzdžiui, sukuriant saugią aplinką, ir užtikrinti vienodas užimtumo galimybes ir įtraukią darbo aplinką, pozityvų LGBTIQ asmenų atstovaujiamumą ir dalyvavimą kultūros, visuomenės ir sporto veikloje;

31. išspėja, kad LGBTIQ asmenų benamystė yra nematoma problema Europoje ir kad atlikti riboti moksliniai tyrimai⁽⁹⁾, deja, rodo, kad iš visų benamių žmonių neproporcingai daug priklauso LGBTIQ asmenų bendruomenei apskritai, o ypač jos jaunimui: maždaug 25–40 proc. benamystę patiriančių jaunų žmonių save įvardija kaip LGBTIQ⁽¹⁰⁾. Todėl ragina ypatingą dėmesį skirti šiai problemai ir Europos kovos su benamyste platformoje;

32. atkreipia dėmesį į tai, kad Užimtumo lygybės direktyva turi būti griežtai įgyvendinama ir tai turi būti atidžiai stebima bei vertinama; palankiai vertina tai, kad 2022 m. Komisija, atlikusi dabartinių teisės aktų vertinimą ir vykdydama jų stebėseną, pasiūlytų visus reikiamus teisės aktus, visų pirma dėl lygybės įstaigų vaidmens;

33. ragina Europos Komisiją, nacionalines, regionų ir vietos valdžios institucijas atkreipti dėmesį į jaunų LGBTIQ asmenų benamystės problemą, kaip aukščiausio laipsnio socialinės atskirties formą ir, sekant Krokuvos ir Berlyno pavyzdžiais, kurti jaunimo globos centrus ir prieglaudas savo bendruomenėse;

COVID-19 poveikis LGBTIQ asmenų gyvenimui

34. pažymi, kad dėl COVID-19 sveikatos ir visuomenės krizės LGBTIQ asmenų bendruomenei kyla sudėtingų iššūkių ir įvairi rizika. Remiantis naujausiais moksliniais tyrimais⁽¹¹⁾, tai apima psichikos sveikatos blogėjimą ir sunkumus naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, padažnėjusias neapykantą kurstančias kalbas ir smurtą šeimoje, sunkumus pasinaudoti valstybės pagalbos programomis, įskaitant būsto, maisto ir pragyvenimo paslaugas, taip pat teisę kreiptis į teismą, registraciją ir kitus teisinius procesus;

35. itin teigiamai vertina kai kuriose bendruomenėse įgyvendinamas paramos programas, pagal kurias internetu teikiama psichologinė pagalba, organizuojama veikla lauke, užtikrinama galimybė naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, savivaldybių būstas, saugūs namai ir papildomas finansavimas;

⁽⁸⁾ Turino miesto tarybos potvarkis, 2010 m.

⁽⁹⁾ Europos nacionalinių darbo su benamiais organizacijų federacija, *LGBTIQ Homelessness*, 2017 m. rudenį ir 2019 m. Europos apklausa apie LGBTIQ jaunimo benamystę Europoje.

⁽¹⁰⁾ https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/COVID19%20_Impact%20LGBTI%20people.pdf

⁽¹¹⁾ [covid19-lgbti-assessment-2020.pdf](https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/covid19-lgbti-assessment-2020.pdf) (ilga-europe.org)

Tolesni veiksmai

36. ragina stiprinti faktais grindžiamą valdymo organų ir suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą ir dialogą visais lygmenimis ir tarpvalstybinio mastu, ypatingą dėmesį skiriant LGBTIQ asmenų asmeninei patirčiai, taip pat integruoti su LGBTIQ asmenimis susijusius klausimus į esamas ir naujas politikos priemones, taip užtikrinant, kad būtų vykdoma motyvuota ir tinkamai pritaikyta politika, atspindinti įvairovę;

37. pakartoja raginimą⁽¹²⁾ plačiau taikyti sąryšingumu pagrįstą požiūrį ir suderinti sąryšines priemones su pozityviomis priemonėmis atskirose srityse;

38. remia visas pastangas užkirsti kelią interseksualių ir translyčių asmenų konversijos terapijai ir priverstinei medicininei intervencijai (įskaitant interseksualių asmenų lyties organų žalojimą ir priverstinę sterilizaciją), ragina vietos ir regionų valdžios institucijas nutraukti tokius veiksmus, kai jie vykdomi joms priklausančiose įstaigose, ir skirti lėšų tokios praktikos panaikinimui skatinti, ypatingą dėmesį skiriant vaikų ir paauglių apsaugai;

39. palankiai vertina Europos Komisijos požiūrį skatinant keitimąsi gerąja patirtimi, susijusia su lyčių pripažinimo teisės aktais ir procedūromis pagal savarankiško apsisprendimo principą, ir džiaugiasi, kad bus pradėtas sąryšingumu grindžiamas dialogas siekiant didinti informuotumą apie translyčių bei nebinarinio lytiškumo žmonių tapatybes ir interseksualius asmenis, taip pat skatinant įtrauktį visuose atitinkamuose veiksmuose ir procedūrose;

40. ragina labiau apsaugoti translyčius asmenis, kurie ir toliau patiria bene aukščiausio laipsnio diskriminaciją, smurtą ir persekiojimą. Neseniai atlikto tyrimo duomenimis⁽¹³⁾, tik trylika iš 31 tirtos šalies yra priėmusios nacionalinius teisės aktus, kuriuose numatyta bent kokia nors apsauga dėl lytinės tapatybės ir (arba) lyties požymių;

41. išvelgia neatidėliotiną daugiapakopio valdymo ir partnerystės poreikį; visapusiškai remia Europos Tarybos vietos ir regionų valdžios institucijų kongreso darbą dėl „vietos valdžios institucijų vaidmens ir atsakomybės apsaugant LGBTI asmenis“ ir kviečia pristatyti rezultatus RK;

42. ragina pripažinti galimybių naudotis su lyties keitimu susijusiomis sveikatos priežiūros paslaugomis svarbą. Su lyties keitimu susijusios sveikatos priežiūros paslaugos gelbsti gyvybes ir turi būti atitinkamai traktuojamos. COVID-19 pandemija negali būti laikoma priežastimi atidėti, pavėlinti ar apriboti prieigą prie bet kokių sveikatos priežiūros paslaugų, įskaitant su lyties keitimu susijusią sveikatos priežiūrą ir tęstinį gydymą;

43. siūlo pagalbą Europos Komisijai renkant atitinkamus vietos ir regionų geriausios praktikos pavyzdžius ir įgyvendinant atitinkamus ES teisės aktus vietoje, taip pat – Europos Parlamentui, ypač jo jungtinei LGBTI teisių grupei;

44. primygtinai ragina Europos Komisiją remti mokslinius tyrimus siekiant iširti geografinius palankumo LGBTIQ asmenų atžvilgiu skirtumus, siekiant pagerinti kovos su diskriminacija metodus už miestų ribų;

45. mano, kad RK dalyvavimas kuriant įtraukties sostinių iniciatyvą turi didelės pridėtinės vertės, todėl dar kartą ragina kiekvienais metais RK oficialiai įtraukti renkant vieną ar daugiau Europos įtraukties sostinių ir vykdančią Europos Tarybos vyriausybės LGBTI asmenų pagrindinių centrų tinklo veiklą;

46. ragina Europos Komisiją užtikrinti, kad vietos ir regionų valdžios institucijos visapusiškai dalyvautų rengiant, įgyvendinant ir stebint nacionalinius LGBTIQ asmenų lygybės planus;

47. sutinka savo veikla paremti Europos Komisijos požiūrį, kad lyderiai turi rodyti pavyzdį, ir jos siekį sukurti visiškai įtraukią darbo aplinką; ragina stebėti priemones, kurios gali pakenkti LGBTIQ darbuotojų interesams Europos institucijose;

⁽¹²⁾ RK nuomonė „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. lyčių lygybės strategija“, 2020 m. spalio mėn.

⁽¹³⁾ Europos Komisijos tyrimas *Trans and Intersex Equality in Europe – A Comparative Analysis*, 2018 m.

48. ragina visus politinius lyderius rodyti pavyzdį viešai smerkiant bet kokio pobūdžio diskriminaciją, homofobinius, transfobinius ir interfobinius pareiškimus, priekabiavimą ir smurtą dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės;
49. pabrėžia, kad reikia švietimo priemonių ir informavimo kampanijų, skirtų visų amžiaus grupių ir įvairios kilmės žmonėms, taip pat stiprinti viešąsias paslaugas, didinti paramos specialistų gebėjimus ir aktyviau užtikrinti į aukas orientuotą teisę kreiptis į teismą;
50. pabrėžia visuotinio lytinio švietimo vaidmenį kovojant su stereotipais ir diskriminacija, kuriant teigiamą LGBTIQ bendruomenės narių įvaizdį ir puoselėjant palankumo atmosferą. Bet kokie išpuoliai prieš ugdytojus turi būti pasmerkti;
51. laukia naujų pasiūlymų dėl galimo projektų finansavimo siekiant kovoti su LGBTIQ asmenų patiriama sąryšine diskriminacija ir nelygybe, šališkumu dėl lyties ir kitais stereotipais, įgyvendinant Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programą;
52. ragina skirti finansavimą LGBTIQ asmenų pilietinės visuomenės organizacijoms remti, ne tik projektų pagrindu, ir finansiškai remti lygybės ir įvairovės programas savivaldybėse ir regionuose, kuriuose LGBTIQ asmenų bendruomenė susiduria su ypač priešišku valdančiųjų požiūriu;
53. ragina Europos Komisiją užtikrinti, kad Europos lėšos nebūtų skiriamos ten, kur veikia struktūrinės diskriminacijos mechanizmai, ir kad finansavimas būtų sustabdytas arba panaikintas, jei vėliau paaiškėtų, kad taip yra; mano, kad įrodžius tokių priemonių galią ir kartu vedant dialogą galima sukurti visiškai įtraukią Europos Sąjungą;
54. ragina RK narius ir kitas vietos ir regionų valdžios institucijas tais atvejais, kai trūksta nacionalinių teisės aktų, priimti vietos nuostatas, pagal kurias būtų atmetama diskriminacija ir šalinamas teisinis vakuumas, siekiant skatinti įvairovę, abipusį pripažinimą ir pagarbą.

Briuselis, 2021 m. spalio 14 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Apostolos TZITZIKOSTAS

III

(Parengiamieji aktai)

REGIONŲ KOMITETAS

MIŠRUS POSĖDIS PER INTERACTIO – RK 146-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2021 10 12–2021 10 14

Europos regionų komiteto nuomonė „Europos skaitmeninė tapatybė“

(2022/C 61/09)

Pranešėjas	Mark WEINMEISTER (DE/EPP), Heseno žemės Europos reikalų valstybės sekretorius
Pamatiniai dokumentai	Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl Europos skaitmeninės tapatybės sistemos nustatymo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 910/2014 COM(2021) 281 final

I. SIŪLOMI PAKEITIMAI

1 pakeitimas

COM(2021) 281

1 straipsnio 4 dalis

Reglamentas (ES) Nr. 910/2014

5 straipsnis

Europos Komisijos pasiūlymas	RK pakeitimas
Vykdamt elektroninę operaciją naudojami slapyvardžiai Nedarant poveikio slapyvardžiams suteiktai teisei galiai pagal nacionalinę teisę, vykdamt elektronines operacijas nedraudžiama naudoti slapyvardžių.	Vykdamt elektroninę operaciją naudojami slapyvardžiai Nedarant poveikio slapyvardžiams suteiktai teisei galiai pagal nacionalinę teisę, vykdamt elektronines operacijas ir naudojantis socialiniais tinklais nedraudžiama naudoti slapyvardžių.

Paaiškinimas

Socialiniai tinklai neturi drausti naudoti slapyvardžių registracijai, susijusiai su europine skaitmeninės tapatybės dėkle.

2 straipsnis

COM(2021) 281

1 straipsnio 7 dalis

Reglamentas (ES) Nr. 910/2014

6a straipsnio 1 dalis

Europos Komisijos pasiūlymas	RK pakeitimas
Siekiant užtikrinti, kad visi Sąjungos fiziniai ir juridiniai asmenys turėtų saugią, patikimą ir sklandžią prieigą prie tarpvalstybinių viešųjų ir privačiųjų paslaugų, kiekviena valstybė narė per 12 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos turi išleisti europinę skaitmeninės tapatybės dėklę.	Siekiant užtikrinti, kad visi Sąjungos fiziniai ir juridiniai asmenys turėtų saugią, patikimą ir sklandžią prieigą prie tarpvalstybinių viešųjų ir privačiųjų paslaugų, kiekviena valstybė narė per 24 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos turi išleisti europinę skaitmeninės tapatybės dėklę.

Paaškinimas

Kaip rodo patirtis, europinės skaitmeninės tapatybės dėklės bus prioritetas IT išpuolių taikyns. Tokioje jautrioje asmens tapatybės duomenų aplinkoje kokybė yra svarbesnė už įgyvendinimo greitį. Nustatyti perkėlimo į nacionalinę teisę terminai yra pernelyg trumpi (ir iš dalies priklauso nuo TIS 2 direktyvos nuostatų). Todėl pereinamąjį laikotarpį būtina pratęsti.

3 pakeitimas

COM(2021) 281 final (1 dalis)

1 straipsnio 7 dalis

Reglamentas (ES) Nr. 910/2014

6a straipsnio 12 dalis (nauja)

Europos Komisijos pasiūlymas	RK pakeitimas
	<i>Europinė skaitmeninės tapatybės dėklė jaunesniems nei 18 metų asmenims prieinama tik su sąlyga, kad jų tapatybė gali būti patvirtinta jų teisinio atstovo, kuris yra atsakingas už nepilnametį, elektronine asmens tapatybės kortele.</i>

Paaškinimas

Europinė skaitmeninės tapatybės dėklė bus naudojama kaip tapatybės įrodymas internete ir realiame gyvenime. Nepilnamečiai negali būti laikomi visiškai atsakingais ir atsakyti už teisinius padarinius ir (arba) pasekmes.

4 pakeitimas

COM(2021) 281 final (1 dalis)

1 straipsnio 7 dalis

Reglamentas (ES) Nr. 910/2014

6c straipsnio 5 dalis

Europos Komisijos pasiūlymas	RK pakeitimas
Valstybės narės praneša Komisijai 3 dalyje nurodytų viešųjų ar privačiųjų įstaigų pavadinimus ir adresus. Komisija tą informaciją pateikia valstybėms narėms.	Valstybės narės praneša Komisijai 3 dalyje nurodytų viešųjų ar privačiųjų įstaigų pavadinimus ir adresus. Komisija tą informaciją pateikia valstybėms narėms ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo šio reglamento įsigaliojimo.

Paaiškinimas

Keičiamas Reglamento (ES) Nr. 910/2014 6c straipsnio 5 punktas, nes būtų tikslinga numatyti informacijos pateikimo terminą.

5 pakeitimas

COM(2021) 281

1 straipsnio 9 dalis

Reglamentas (ES) Nr. 910/2014

7 straipsnis

Europos Komisijos pasiūlymas	RK pakeitimas
„[...] per 12 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos [...]“.	„[...] per 24 mėnesius nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos [...]“.

Paaiškinimas

Kaip rodo patirtis, europinės skaitmeninės tapatybės dėklės bus prioritetinis IT išpuolių taikynys. Tokioje jautrioje asmens tapatybės duomenų aplinkoje kokybė yra svarbesnė už įgyvendinimo greitį. Nustatyti perkėlimo į nacionalinę teisę terminai yra pernelyg trumpi (ir iš dalies priklauso nuo TIS 2 direktyvos nuostatų). Todėl pereinamąjį laikotarpį būtina pratęsti.

6 pakeitimas

COM(2021) 281

1 straipsnio 11 dalis

Reglamentas (ES) Nr. 910/2014

10a straipsnio 4 dalis

Europos Komisijos pasiūlymas	RK pakeitimas
Atitinkamus 6d straipsnyje nurodyto sąrašo pakeitimus Komisija nepagrįstai nedelsdama skelbia <i>Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje</i> .	Atitinkamus 6d straipsnyje nurodyto sąrašo pakeitimus Komisija nepagrįstai nedelsdama skelbia <i>Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir pateikia tuos pakeitimus atskirame sąrašė</i> .

Paaiškinimas

Aiškus atšauktų sertifikuotų dėklių sąrašas turėtų palengvinti naudojimą.

7 pakeitimas

COM(2021) 281, 1 dalis

1 straipsnio 12 dalis

Reglamentas (ES) Nr. 910/2014

11a straipsnio 4 dalis (nauja)

Europos Komisijos pasiūlymas	RK pakeitimas
	Valstybės narės, naudodamos unikalias tapatybės nustatymo priemones, užtikrina, kad nė vienam piliečiui nebūtų išduodamos dvi europinės skaitmeninės tapatybės dėklės ar daugiau, nes piliečiai gali turėti kelias pilietybes ar deklaruoti gyvenamąją vietą skirtingose valstybėse narėse.

Paiškinimas

Reikėtų užtikrinti, kad piliečiai, turintys kelias pilietybes ir (arba) gyvenamąją vietą skirtingose ES valstybėse narėse, gautų tik vieną europinę skaitmeninės tapatybės dėklę.

8 pakeitimas

COM(2021) 281, 1 dalis

1 straipsnio 14 dalis

Reglamentas (ES) Nr. 910/2014

12a straipsnio 3 dalis

Europos Komisijos pasiūlymas	RK pakeitimas
Valstybės narės praneša Komisijai 1 dalyje nurodytų viešųjų ar privačiųjų įstaigų pavadinimus ir adresus. Komisija tą informaciją pateikia valstybėms narėms.	Valstybės narės praneša Komisijai 1 dalyje nurodytų viešųjų ar privačiųjų įstaigų pavadinimus ir adresus. Komisija tą informaciją pateikia valstybėms narėms ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo šio reglamento įsigaliojimo.

Paiškinimas

Keičiamas Reglamento (ES) Nr. 910/2014 12a straipsnio 3 punktą, nes būtų tikslinga numatyti informacijos pateikimo terminą.

9 pakeitimas

COM(2021) 281

1 straipsnio 29 dalis

Reglamentas (ES) Nr. 910/2014

30 straipsnio 3a dalis

Europos Komisijos pasiūlymas	RK pakeitimas
1 dalyje nurodytas sertifikavimas galioja 5 metus priklausomai nuo reguliaraus kas 2 metus atliekamo pažeidžiamumo vertinimo. Nustačius pažeidžiamumą ir jo nepašalinus sertifikavimas atšaukiamas.	1 dalyje nurodytas sertifikavimas galioja 5 metus priklausomai nuo reguliaraus kas 2 metus atliekamo pažeidžiamumo vertinimo. Nustačius pažeidžiamumą ir jo nepašalinus sertifikavimas atšaukiamas. Pakartotinis sertifikavimas gali būti atliekamas ne anksčiau kaip po dvejų metų laukimo laikotarpio ir naujo pažeidžiamumo vertinimo.

Paiškinimas

Atrodo tikslinga numatyti draudimo pakartotinai sertifikuoti terminą, nes ir toliau turėtų būti įmanoma pašalinti pažeidžiamumą, galbūt atlikus išsamų techninį pertvarkymą.

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Įžanga

1. remia europinės skaitmeninės tapatybės dėklės (angl. *European Digital Identity Wallet*) idėją. Tokia dėklė turėtų suteikti galimybę patvirtinti savo tapatybę (taip pat ir mobiliaisiais prietaisais) piliečiams, kad jie galėtų naudotis viešojo administravimo paslaugomis internetu, keistis skaitmeniniais dokumentais arba tiesiog patvirtinti tam tikrą asmens tapatybės požymį, pavyzdžiui, amžių. Tai būtų galima padaryti neatskleidžiant savo tapatybės ar kitų asmens duomenų;

2. palankiai vertina Europos Komisijos pasiūlymus dėl Europos skaitmeninės tapatybės kūrimo, šiam tikslui skirtą išsamesnę europinę skaitmeninės tapatybės dėklę ir tam reikalingus eIDAS reglamento pakeitimus. Europinė skaitmeninės tapatybės dėklė neapsiriboja siaurai suprantamais asmens tapatybės duomenimis (europinė skaitmeninė tapatybė), bet yra skirta ir kitiems elektroninio formato dokumentams (įskaitant oficialius), pavyzdžiui, vairuotojo pažymėjimams ar išsilavinimo dokumentams, saugoti;

3. pritaria Europos Komisijos tikslui, atsižvelgiant į kintančius rinkos reikalavimus, toliau plėtoti eIDAS reglamentą, kad jis būtų naudojamas ekonomikoje, ir kartu toliau naudoti esamas elektronines atpažinties priemones, apie kurias pranešta. Saugios elektroninės atpažinties priemonės yra ypač svarbios administracinių procedūrų skaitmeninimui;
4. ragina Europos Komisijos pasiūlyme dėl Europos skaitmeninės tapatybės nustatyti aiškias duomenų apsaugos nuostatas, kurios turėtų atitikti Bendrajame duomenų apsaugos reglamente nustatytus principus, visų pirma duomenų ekonomikos, duomenų privatumo ir tinkamo pagrindimo principus, taip pat užtikrinti, kad naudotojai galėtų kontroliuoti, kuriais duomenimis jie nori dalytis ir su kuo;
5. mano, kad europinė skaitmeninės tapatybės dėklė, kuria galima naudotis bet kur, o visų pirma mobiliaisiais prietaisais, yra priemonė, kuri turi palengvinti dalyvavimą socialiniame gyvenime; atsižvelgiant į jos naudojimą visoje ES, ji galėtų tapti kiekvieno ES piliečio individualiai apčiuopiamos europinės tapatybės elementu;

Nauda piliečiams

6. mano, kad europinė skaitmeninės tapatybės dėklė yra puiki galimybė įtvirtinti piliečiams fiziškai suvokiamą ir praktiškai naudojamą ES tapatybę taip pat ir bendrojoje vidaus rinkoje. Europinė skaitmeninės tapatybės dėklė visoms suinteresuotosioms šalims sukuria vienareikšmiškai privalomą atpažinties formą, kurios simbolinė vertė gerokai pranoksta jos grynai techninę naudą;
7. pažymi, kad europinė skaitmeninės tapatybės dėklė iš esmės yra mobilioji technologija, galinti išlikti funkcionali net ir tobulėjant šiuo metu naudojamiems įrenginiams (išmaniesiems telefonams ar laikrodžiams). Tolesni technologiniai išradimai, kaip antai skaitmeniniai akiniai (pavyzdžiui, papildytosios realybės akiniai ar skaitmeniniai avatarai) arba panašūs skaitmeniniai kasdien naudojami prietaisai, turėtų suteikti galimybę naudotis europine skaitmeninės tapatybės dėkle per tinkamą sąsają (prireikus optiškai);
8. rekomenduoja, kad europinė e. tapatybė ir skaitmeninės tapatybės dėklė būtų kuriamos ir diegiamos siekiant teikti paslaugas, kurios piliečiams galėtų suteikti realią tarpvalstybinę pridėtinę vertę;
9. pabrėžia būtinybę užtikrinti, kad visi naudotojai būtų savarankiški ir nebūtų diskriminuojami ir todėl rekomenduoja komunikacijos srityje aiškiai nurodyti, jog teikiant paslaugas fiziniams asmenims negali būti jokios netiesioginės prievartos naudotis europine skaitmeninės tapatybės dėkle. Naudojimas iš esmės yra savanoriškas veiksmas;
10. pabrėžia, kad europinė skaitmeninės tapatybės dėklė turėtų būti suvokiama kaip pasiūlymas piliečiams, kad pilietinė visuomenė ją priimtų teigiamai;
11. ragina neapsiribojant vien tik duomenų apsauga ir prieinamumu rekomenduoti paprastą dizainą, siekiant sukurti įrankių rinkinį, kuris nedidelę negalią ar ribotus kalbos įgūdžius turintiems žmonėms taip pat leistų naudotis europine skaitmeninės tapatybės dėkle, pavyzdžiui, dažniau naudojant piktogramas;
12. ragina pasiūlyme numatyti nuostatą dėl nepilnamečių naudojimosi skaitmeninėmis tapatybėmis arba atvejus, kai atsakomybė tenka globėjui ar prižiūrinčiam asmeniui, taip pat dėl skaitmeninių tapatybių tvarkymo mirties atveju;

Ekonomikos sektoriaus dalyvavimas

13. mano, kad glaudus technologijų lyderių dalyvavimas švelninant pramonės taisykles yra ypač svarbus sėkmės veiksnys. Tik rinkos reikalavimus atitinkantis sprendimas užtikrins tinkamą naudojimą Europos Sąjungoje;
14. atkreipia dėmesį į vieną esminį aspektą, susijusį su naudojimu ekonominiiais tikslais, t. y. į e. -mokėjimų sąsają („Paypal“, „Google/„Apple-Pay“, SWIFT ir t. t.), kurios ekonomikos srityje šiuo metu grindžiamos privačiomis naudotojų paskyromis, naudojimą. Diegiant europinę skaitmeninės tapatybės dėklę turėtų būti atsižvelgiama į atitinkamas taisykles, susijusias su pinigų plovimu ir skaitmeniniais pinigais (bitkoinais, „ethereum“, skaitmeniniais EUR ir kt.);
15. ragina kalbant apie europinės skaitmeninės tapatybės dėklės naudojimą ekonominiiais tikslais atsižvelgti į du esamus ir iš esmės konkuruojančius verslo modelius.

Viena vertus, tai pagrindiniai pasauliniai socialiniai tinklai, kurie yra pagrįstai suinteresuoti tuo, kad pseudonimines jų paskyras patvirtintų, jei įmanoma, kokia nors viešoji institucija. Tačiau tai pakenktų naudojimosi internetu laisvei ir dar labiau išstumtų vartotojus iš saugomos interneto erdvės į „juodąjį tinklą“. RK nuomone, tuo niekas nesuinteresuotas.

Kita vertus, yra tapatybės paslaugų teikėjų, kurie teikia su europine skaitmeninės tapatybės dėkle konkuruojančius pasiūlymus ir taip pat nori naudoti viešosios institucijos patvirtintą tapatybę;

16. rekomenduoja, kad įmonių prieigos įgaliojimų tikrinimo metodas, kai prieigos šalis identifikuojama pagal saugų sertifikatą, būtų parengtas taip, kad būtų galima apriboti sertifikato galiojimo trukmę ir (arba) reguliariai tikrinti jo galiojimą. Regionų komitetas teigiamai vertina panašius svarstymus dėl patikimų paslaugų teikėjų, tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad nuo piktnaudžiavimo taip pat turi būti apsaugotas institucijų ar organizacijų prašymo pateikti duomenis iš europinės skaitmeninės tapatybės dėklės pagrindimas;

17. pabrėžia, kad kai kurios valstybės narės jau parengė ir taiko piliečiams skirtus skaitmeninius sprendimus tiek viešojoje, tiek privačioje srityje. Svarbu, kad taikant europinę e. tapatybę kiek galima labiau būtų atsižvelgiama į šiuos nacionalinius ypatumus. Pirma, todėl, kad iš esmės keičiant esamas sistemas reikia daug išteklių – tiek administracinių, tiek finansinių. Antra, per daugelį metų šių valstybių narių piliečių pasitikėjimas esamomis sistemomis sustiprėjo, todėl negalima rizikuoti prarasti šį didelį pasitikėjimą įdiegiant europinę e. tapatybę;

Igyvendinimas ir valstybių narių dalyvavimas

18. todėl ragina į valstybių narių patirtį atsižvelgti Komisijos pasiūlyme dėl teisėkūros procedūra priimamo akto pateiktoje rekomendacijoje valstybėms narėms parengti bendrą koordinuoto požiūrio priemonių rinkinį, kad būtų sukurta europinei skaitmeninei tapatybės dėklei būtina techninė sistema.

Tai darant reikėtų įtraukti esamus gerosios praktikos pavyzdžius, pavyzdžiui, Vokietijos projektų „Skaitmeninės tapatybės“ (vok. „Digitale Identitäten“) ir „Saugių skaitmeninių tapatybių demonstravimas“ (vok. „Schaufenster Sichere Digitale Identitäten“) rezultatus ir patirtį;

19. mano, kad, svarstant galimas planavimo išlaidas ir sąnaudas, taip pat būtina rinkti nacionalinius parametrus ir juos sujungti į bendrą, pagrįstų sąnaudų ES planą. Visų pirma, greta ES tvarkaraščių, reikia surinkti ir įtraukti nacionalinius įgyvendinimo tvarkaraščius;

20. ragina vykdant bendrą planavimą atsižvelgti į personalo ir finansines įgyvendinimo išlaidas valstybėse narėse ir vietos bei regionų valdžios institucijose. Europinės skaitmeninės tapatybės dėklės diegimas bus sėkmingas, jei ją bus galima naudoti pakankamai dažnai.

Čia svarbus vaidmuo tenka ne tik įmonėms, bet ir visų lygmenų nacionalinėms administravimo institucijoms. Jos vis aktyviau dalyvauja ne tik vykdydamos savo tiesiogines užduotis, bet ir įgyvendindamos Komisijos iniciatyvas. ES paslaugų direktyva arba ES bendrieji skaitmeniniai vartai svariai prisideda prie ES bendrosios rinkos skaitmeninimo;

21. siūlo įgyvendinimą, ypač pradiniam etape, planuoti etapais. Tai svarbus aspektas, atsižvelgiant į tai, kad iki šiol iš dalies nereguluojama ekonomika pirmą kartą įtraukiama naudojant „pakankamo“ arba „aukšto“ patikimumo lygio elektronines tapatybes toliau plėtojant dabartinę eIDAS sistemą;

Duomenų apsauga ir kibernetinis saugumas

22. išspėja neskubėti taikyti europinės skaitmeninės tapatybės dėklės sprendimą dėl techninės rizikos, susijusios su centralizuotu tapatybės duomenų saugojimu dažniausiai mobiliojoje programėlėje. Toks sprendimas neabejotinai taps prioritetiniu kibernetinių išpuolių taikiniu ir todėl turi būti atsparus dabartinėms grėsmėms;

23. atkreipia dėmesį į tai, kad svarbu tinkamai apibrėžti skaitmeninės tapatybės dėklės ir elektroninės atpažinties schemas sertifikavimo sistemas, kurias turėtų parengti ne komercinis subjektas, o Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūra (ENISA), glaudžiai bendradarbiaudama su ekspertų grupėmis, įskaitant vietos ir regionų valdžios institucijų atstovus;

24. atkreipia dėmesį į pavojų, kad viename techniniame komponente centralizuotai sujungiami skirtingų tipų konfidencialumo tipai. Jei trečiosios šalys jas naudotų be leidimo, teisėtam naudotojui kils didelis pavojus. Be finansinių nuostolių, gali būti padaryta žala reputacijai ir garbei. Tikslinis personalizuotas duomenų viliojimas taip pat gali padaryti didelę žalą;

25. ragina europinę skaitmeninės tapatybės deklę techniškai įgyvendinti taip, kad ji būtų pakankamai atspari kibernetiniams išpuoliams ir kad tinkama blokavimo įranga ir specialios saugios atsarginės sistemos sudarytų sąlygas teisių turėtoji ją saugiai pakartotinai įdiegti.

Europinės skaitmeninės tapatybės deklės stiprinimas turi būti nuolatinis procesas. Pritaikytasis saugumas yra ilgalaikio sėkmingo naudojimo pagrindas, taip pat labai svarbus naudotojų ekonominei veiklai, todėl jau dabar turėtų būti įtrauktas į priemonių rinkinį;

26. mano, kad lemiamas sėkmės veiksnys yra ne tik duomenų apsaugos, prieinamumo ir kibernetinio saugumo reikalavimai, bet ir metodiškai nuoseklus sprendimas su tikslinei naudotojų grupei pritaikyta informacija ir dokumentais;

27. siūlo privalomais teisės aktais įpareigoti paslaugų teikėjus naudoti vienodas priemones (pavyzdžiui, prietaisų skydelius), kad būtų galima iš esmės paprastai ir skaidriai nustatyti prieigą prie europinės skaitmeninės tapatybės deklės duomenų, ir užtikrinti, kad tai būtų matoma naudotojams;

28. ragina europinės skaitmeninės tapatybės deklės projektą parengti taip, kad jis atitiktų Europos skaitmeninio atsparumo tikslą ir padėtų siekti Europos skaitmeninio suverenumo tikslo;

29. rekomenduoja įvertinti, ar būtų galima sukurti bendrą techninę platformą pagrindinėms europinės skaitmeninės tapatybės deklės funkcijoms atlikti parengiant ES sertifikuotą atvirojo kodo priemonių rinkinį, kurio priežiūrą ir tolesnį plėtojimą turėtų koordinuoti ES;

Dalyvavimas naudojimo procesuose

30. rekomenduoja nustatyti reikalavimą, kad diegiant europinę skaitmeninės tapatybės deklę konkrečiose taikomosiose programose būtų taikomas tikslinei naudotojų grupei suprantamos formos ištinis naudojimo procesas.

Naudojimo scenarijuose europinė skaitmeninės tapatybės deklė turi būti pateikiama kaip vientisas komponentas su aiškiais duomenų perdavimo sąsajomis ir turi būti vizualiai pristatoma kaip ES produktas, naudojant išskirtinį ženklinį ir dizainą;

31. siūlo standartizuoti prieigą prie europinės skaitmeninės tapatybės deklės, kad jos naudojimas ar prieigos prie jos suteikimas naudotojams taptų beveik įprastu dalyku. To siekiant būtina atsižvelgti į duomenų mažinimo reikalavimus. Viena vertus, tokia tvarka palengvina naudojimą, kita vertus, leidžia išvengti neteisingo naudojimo net ir IT srityje mažai patirties turintiems žmonėms;

Komunikacija ir visuomenės pritarimas

32. mano, kad būtina aktyviai informuoti ES gyventojus apie europinę skaitmeninės tapatybės deklę ir jos teikiamas galimybes ES vidaus rinkoje, taip pat apie atsargumo priemones, kurių imamasi dėl duomenų apsaugos ir saugumo; atkreipia dėmesį į tai, kad didelės spartos ryšys visiems Europos Sąjungos gyventojams, net kaimo ir atokiose vietovėse, yra pagrindinė sąlyga, kad piliečiai galėtų naudotis europine skaitmeninės tapatybės dekle ir ją teigiamai vertinti;

33. pasisako už tai, kad pradinė europinės skaitmeninės tapatybės deklės paskirtis būtų išplėsta ir ji taptų ES asmens tapatybės kortele visame pasaulyje, atliekančia ir paso (pvz., vizų skaitmeninio deponavimo) ar oficialaus ES skiepavimo pažymėjimo funkcijas. Šiuo tikslu reikėtų sudaryti susitarimus, kurie leistų naudoti europinę skaitmeninės tapatybės deklę su joje esančiais kredencialais ir už ES ribų;

34. ragina Europos Komisiją aktyviai diskutuoti ir vesti derybas su įrangos, skirtos europinės skaitmeninės tapatybės deklės techniniam diegimui galutiniams naudotojams, tiekėjais. Tikslas – kuo greičiau užtikrinti techninę bazę, taip pat ir pigiausios įrangos sektoriuje.

Šiuo metu egzistuoja pirmosios vidutinių ir aukštų kainų produktų grupės, kurių patikimumo lygis pagal eIDAS yra „pakankamas“. Siekiant plėsti europinės skaitmeninės tapatybės deklės naudojimą, taip pat naudinga užtikrinti, kad ekonomikos sektorius kuo aktyviau dalyvautų kaip paslaugų teikėjas;

Subsidiarumas

35. pažymi, kad pasiūlymas dėl reglamento nepažeidžia subsidiarumo principo. Toks ES masto techninis projektas darys atitinkamą poveikį tik tuo atveju, jei taisyklės bus pakankamai vienodos. Konkrečias nuostatas išimtinai reglamentuoja valstybės narės. Reikės įvertinti tik kompleksiskai taikytinas įrankių rinkinio priemonės.

Briuselis, 2021 m. spalio 12 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Apostolos TZITZIKOSTAS

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos
leidinių biuras
L-2985 Liuksemburgas
LUXEMBURGAS

LT